

ផ្នែកទីប្រាំ

ប្រទេសអូស្ត្រាលីនាពេលបច្ចុប្បន្ន

ប្រទេសអូស្ត្រាលីនាពេលបច្ចុប្បន្ន

នៅក្នុងផ្នែកនេះ លោកអ្នកនឹងសិក្សាពីវប្បធម៌របស់អូស្ត្រាលី អ្នកបង្កើតតំនិតថ្មីៗ និងអត្តសញ្ញាណជាតិ ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីគឺជាដៃគូជំនួយ និងពាណិជ្ជកម្មដ៏សំរេច និងជាពលរដ្ឋពិភពលោកដែលគេគោរព ។ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីផ្តល់គុណតម្លៃលើការចូលរួមចំណែករបស់ជនចំណាកស្រុកដែលទើបមកដល់ថ្មីៗចំពោះការលូតលាស់ ទៅមុខ និងការកែប្រែមុខមាត់ថ្មីជាប់ជាមួយរបស់ប្រទេស ។

ទឹកដី

អូស្ត្រាលីមានដីធំល្វីងល្វើយដ៏ធំណាស់បំផុតមួយក្នុងចំណោមផ្ទៃដីធំណាស់បំផុតផ្សេងទៀតក្នុងពិភពលោក ។ វាជាប្រទេសធំជាងគេទីប្រាំមួយនៅក្នុងពិភពលោក និងជាប្រទេសដែលប្រជាជនលើកោះធំជាងគេបំផុតដែរ ។ វាមានផ្ទៃដីរាបស្មើបំផុត ហើយដីធំល្វីងល្វើយដែលអាចរស់នៅបានមានសណ្ឋានស្មើបំផុតផងដែរ ។ សណ្ឋានដីភាគច្រើននៅអូស្ត្រាលីមានគុណភាពមិនល្អ និងមានរង្វាស់ទឹកភ្លៀងធ្លាក់ទាប ធ្វើអោយមានការលំបាកក្នុងការដាំដុះ ។ ភាគកណ្តាលនៃតំបន់ក្នុងប្រទេសត្រូវបានគេហៅថា ‘តំបន់ដាច់ស្រយាល’ (The outback) ហើយវាជាតំបន់ដាច់ស្រយាល និងមានបរិស្ថានពិបាកក្នុងការរស់នៅ ។ ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ទឹកគឺជាធនធានដែលមានតម្លៃយ៉ាងខ្លាំង ។

ដោយសារវាជាប្រទេសដ៏ធំបែបនេះហើយ ទើបប្រទេសអូស្ត្រាលីមានតំបន់ផ្សេងៗ ដែលមានអាកាសធាតុខុសៗគ្នា ។ តំបន់ត្រូពិកប្រភេទនៅប៉ែកខាងជើងនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី និង វាលខ្សាច់ប្រភេទនៅផ្នែកកណ្តាលនៃប្រទេស ។ នៅប៉ែកខាងត្បូង សីតុណ្ហភាពអាចប្រែប្រួលពីត្រជាក់បែបនៅរដូវរងារមានភ្លៀស ទៅជាភ្លៀសត្បូងមួយចំហាយក្តៅដូចនៅរដូវក្តៅ ។

ក្រៅពីរដ្ឋទាំងប្រាំមួយ និងដែនដីគោកពីរ រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីគ្រប់គ្រងកោះដូចខាងក្រោមនេះផងដែរ ៖

- កោះ Ashmore and Cartier
- កោះ Christmas
- កោះ Cocos (Keeling)
- ដែនដី Jervis Bay
- កោះ the Coral Sea
- កោះ Heard and McDonald បិតនៅដែនដីអង់គ្លាងទឹកអូស្ត្រាលី
- កោះ Norfolk

ទីកន្លែងដែលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក

ទីកន្លែងនៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីដូចខាងក្រោម ត្រូវបានគេដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិលើផ្នែកអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ (UNESCO) ។

ទីកន្លែងវប្បធម៌

- កន្លែងដាក់អ្នកទោសអូស្ត្រាលី
- តំបន់ទេសភាពវប្បធម៌ Budj Bim
- រាជធានីតាំងពីពេលដំបូង និងសួនឧទ្យាន Carlton នៅទីក្រុងម៉ែលប៊ែន
- រោងល្ខោនអូប៉េរ៉ាទីក្រុងស៊ីដនី (Sydney Opera House)

រោងល្ខោនអូប៉េរ៉ាទីក្រុងស៊ីដនី (Sydney Opera House)

ទីកន្លែងធម្មជាតិ

- កន្លែងបុរាណដែលមានដានហ្វូស៊ីលនៃគ្រោងឆ្អឹងសត្វធំៗ ដែលស្ថិតនៅអូស្ត្រាលីខាងត្បូង និងនៅរដ្ឋឆ្នើនស្តែនដ៍ (Riversleigh/Naracoorte)
- K'gari (ពីមុនហៅថា កោះ Fraser Island)
- ព្រៃទឹកភ្លៀង Gondwana ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី
- ជួរថ្មប៉ប្រះទឹកដែលមានផ្សារថ្មដ៏ធំលើសលើ (Great Barrier Reef)
- តំបន់ដងភ្នំខ្មៅ (Greater Blue Mountains)
- កោះ Heard និង McDonald
- ប្រជុំកោះ Lord How
- កោះ Macquarie
- ឆ្នេរសមុទ្រ Ningaloo
- ឧទ្យានជាតិ Purnululu (Purnululu National Park)
- ឆកសមុទ្រ Shark នៅរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងលិច
- តំបន់ត្រូពិកសើម នៃរដ្ឋឆ្នើនស្តែនដ៍

ទីកន្លែងចម្រុះ

- សួនឧទ្យានជាតិ Kakadu
- ព្រៃហេមហាន Tasmania
- សួនឧទ្យានជាតិ Uluru-Kata Tjuta
- តំបន់បឹងស្អាតដែលមានសារីរិកធាតុ Willandra (Willandra Lakes Region) ។

ក្រៅពីទីកន្លែងតំណាងសិល្បៈលោកខាងលិច និងទីកន្លែងធម្មជាតិដ៏អស្ចារ្យនានាដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ មានទីកន្លែងគោរពបូជាប៉ាន់ប៉ាន់កន្លែងទៀតដែលមានសារៈសំខាន់ចំពោះជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ។ ទីកន្លែងទាំងនេះជាផ្នែកយ៉ាងសំខាន់នៃវប្បធម៌របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី និងសារៈសំខាន់ចំពោះប្រជាជនអូស្ត្រាលីគ្រប់រូប ។ ទីកន្លែងគោរពបូជាទាំងនេះភាគច្រើនមានការទាក់ទងនឹងរឿងតំណាលនានារបស់បុព្វបុរសនិងតួនាទីរបស់ពួកគាត់ក្នុងការបង្កើតទីកន្លែងដ៏សម្បើមនេះ ដោយបង្កប់ន័យលើគុណតម្លៃវប្បធម៌ ទំនាក់ទំនងរវាងប្រជាជនជាប់សង្គម និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ។

ប្រទេសដ៏ធំលឿងលឿយ

ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) មានទំនាក់ទំនងជាតិសេសជាមួយនឹងទីកន្លែងនេះ ។ ពួកគេតែងតែឱ្យទៅលើទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកជិតខាងរបស់ពួកគេ ហើយតែងតែធ្វើដំណើរឆ្ងាយៗដើម្បីស្តាប់ជួបគ្នា ។ ‘song-lines’ របស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) គឺជារឿងនិទានដែលផ្សារផ្សាប្លែកបំប៉ាន់បុរាណ ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ទៅនឹងទីកន្លែងភូមិសាស្ត្រ ធាតុសន្លឹះលើវប្បធម៌ខ្ពស់ៗគួរ និងក្រុមភាសាផ្សេងៗគ្នា នៅជុំវិញផ្ទៃប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ច្បាប់ទំលាប់ទាំងនេះត្រូវបានគេបន្តថែរក្សា និងអនុវត្តអស់រយៈពេលរាប់ពាន់ឆ្នាំមកហើយ ។

នៅតំបន់ជាច្រើននៅអូស្ត្រាលី ប្រជាជនទទួលបានសេវាកម្មមានកំណត់ ក្នុងនោះមានដូចជាសាលារៀន សេវាកម្មសុខភាព និង ហាងលក់ទំនិញផ្សេងៗដែលប្រជាជនអូស្ត្រាលីនៅកន្លែងដ៏ទៃទៀតដែលជួបប្រទះ ។ ពួកយើងធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីជួយដល់ប្រជាជនដែលរស់នៅតាមសហគមន៍ដាច់ស្រយាលទាំងនេះ ។ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីល្បីៗមួយចំនួនបានជួយដោះស្រាយបញ្ហានៃភាពដាច់ស្រយាលនេះតាមរយៈភាពឆ្លាតវៃ និងការប្រែប្រួល ។

ការបង្កើតដុំថ្មរាងជារលកនៅជើងភ្នំ Ayers Rock នៅក្នុងសួនឧទ្យានជាតិ Uluru-Kata Tjuta ។

ព្រៃហេមហាន Tasmania

វិទ្យុប្រើឈ្នាន់

នៅក្នុងឆ្នាំ 1929 លោក Alfred Traegar មកពីទីក្រុងក្រុងអាដីឡែត បានតម្កើងវិទ្យុដោយប្រើថាមពលពីការបាញ់ឈ្នាន់ជើងលើកទីមួយ ។ អ្នកប្រើប្រាស់អាចបន្តស្តាប់វិទ្យុទាំងសងខាងបានដោយការបាញ់ឈ្នាន់ជាមួយ ជើងរបស់ពួកគេ ។ ផ្ទះកសិដ្ឋានដែលជាចម្រើនយល់ ស្ថានីយបេសកកម្មដែល ប្រចាំនៅតំបន់ឆ្ងាយៗទាំងនោះ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ទាំងអស់ សុទ្ធតែទទួលបានប្រយោជន៍ពីការផ្ញើប្រឌិតនេះ ។ វិទ្យុប្រើឈ្នាន់ជើងនេះបាន ធ្វើឱ្យមានដល់ការបង្កើតស្ថាប័នអ្នកស្រាវជ្រាវពីរសេវាកម្មពេទ្យតាមផ្លូវអាកាស (the Royal Flying Doctor Service) និងសាលារៀនតាមវិទ្យុ (the School of the Air) ។

សេវាកម្មគ្រូពេទ្យតាមផ្លូវអាកាស (the Royal Flying Doctor Service)

បុព្វជិត លោក John Flynn បានរស់នៅ និងធ្វើការជាមួយប្រជាជន នៅតាមបណ្តាសហគមន៍ជនបទដាច់ស្រយាលនានា ។ គាត់ជាអ្នកមាន គំនិតក្នុងការនាំយកវេជ្ជបណ្ឌិតតាមផ្លូវអាកាសមកពិនិត្យអ្នកជំងឺនៅតំបន់ ដាច់ស្រយាល (the outback) អោយបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើបាន ។ ដើម្បីធ្វើអោយវាកើតចេញជារូបរាងឡើងបាន លោកបានទទួលជំនួយពី រដ្ឋាភិបាល ក្រុមហ៊ុនអាកាសចរណ៍ Qantas និងវិភាគទានសប្បុរសធម៌ នានា ។ សេវាកម្មគ្រូពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសបានចាប់ផ្តើមដំណើរការក្នុងឆ្នាំ1928 ក៏ប៉ុន្តែនៅតែ មានប្រជាជនមិនទាន់ទៅទីកន្លែងដាច់ស្រយាលដែលមិនអាច ទាក់ទងហៅសេវាកម្មនេះបាន ។ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៃវិទ្យុប្រើឈ្នាន់បាន ធ្វើអោយមានការធានាថាប្រជាជនដែលនៅតាមសហគមន៍ដាច់ស្រយាល នានាអាចហៅគ្រូពេទ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

សាលារៀនតាមរលកអាកាស

រហូតមកដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1950 កុមារដែលរស់នៅទីកន្លែងដាច់ស្រយាល ត្រូវតែចូលរៀននៅសាលាដែលមានកន្លែងស្នាក់នៅ ឬត្រូវបំពេញមេរៀនរបស់ ពួកគេតាមប្រៃសណីយ៍ (រូបភាពខាងលើ) ។ Adelaide Miehke ប្រធាន រងនៃសេវាកម្មពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសនៅរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូង បានដឹងថា សេវាកម្មវិទ្យុពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសក៏អាចជួយដល់កុមារនៅផ្ទះនិយាយជាមួយ គ្រូបង្រៀនរបស់ពួកគេបានដែរ ។ សេវាកម្មនេះនៅ Alice Springs បានចាប់ផ្តើមការផ្សាយមេរៀននានាដែលអាចស្តាប់បានសងខាងនៅក្នុង ឆ្នាំ1948 ។ សាលារៀនតាមរលកអាកាសនេះត្រូវបានគេបង្កើតឡើងជា ផ្លូវការពីរប្រាំឆ្នាំក្រោយពីនោះមក ។ បទពិសោធន៍របស់អូស្ត្រាលីនេះបានជួយ ប្រទេសជាច្រើនទៀតបង្កើតកម្មវិធីស្រដៀងនេះដែររបស់ពួកគេ ។

វិទ្យុប្រើឈ្នាន់ជំនាន់ចាស់ក្រោយមកត្រូវបានគេដាក់ជំនួសដោយឧបករណ៍ ចាប់រលកអាកាស (ប្រៀបធៀប) កម្រិតខ្ពស់ ហើយពេលនេះវាក៏ត្រូវបានគេជំនួស ដោយប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតទៅវិញ ។ សេវាកម្មពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសអូស្ត្រាលី និងសាលារៀនតាមវិទ្យុនៅតែបន្តបម្រើ និងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជន នៅតាមសហគមន៍ដាច់ស្រយាលនានារបស់អូស្ត្រាលី ។

អត្តសញ្ញាណរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី

អត្តសញ្ញាណអូស្ត្រាលីបានត្រូវកសាងឡើងដោយកត្តាផ្សេងៗជាច្រើន ក្នុងនោះរួមមាន បេតិកភណ្ឌ និងវប្បធម៌ជនជាតិដើមរបស់យើង មូលដ្ឋានគ្រឹះក្រករពង្សក្នុងស្រុករបស់យើង ភាពចម្រុះជាតិនៃប្រជាជនយើង ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង និងគុណតម្លៃផ្សេងៗដែលដឹកនាំជីវិតប្រចាំថ្ងៃ របៀបរស់នៅរបស់ពួកយើង និងពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីដែលយើងកោតសរសើរ ។

ផ្នែកទីប្រាំមួយ ៖ ប្រវត្តិសាស្ត្រអូស្ត្រាលីរបស់យើង ក្រលេកទៅមើលពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង ។ វានឹងលើកយកពីបញ្ហាសំខាន់ៗដែលទាក់ទងនឹងអតីតកាលសម័យអាណានិគមនៅអូស្ត្រាលី ហើយនិងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន និងថ្មីៗរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះថ័ររីសស្ត្រេត (Torres Strait) ។ រឿងរ៉ាវប្រវត្តិនេះ ក៏បានរាប់បញ្ចូលផងដែរអំពីដើមកំណើត និងលក្ខណៈនៃសង្គម ពហុវប្បធម៌ និងភាពចម្រុះរបស់អូស្ត្រាលី ព្រមទាំងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗមានដូចជាសង្គ្រាមដែលយើងបានប្រឈមមុខក្នុងនាមជាប្រជាជាតិតែមួយ ។

អ្វីដែលនៅសល់ក្នុងផ្នែកនេះ នឹងក្រលេកទៅមើលអំពីរបៀបរស់នៅដែលយើង ប្រកាន់យក និងបុគ្គលមួយចំនួនដែលយើងស្នើសុំសរសើរ ។

កីឡា និងការលេងកំសាន្ត

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីជាច្រើននាក់ចូលចិត្តកីឡា ហើយមានកីឡាករអូស្ត្រាលីជាច្រើនរូបបានទទួលលទ្ធផលគួរអោយស្នើសុំសរសើរនៅថ្នាក់អន្តរជាតិ ។

នៅពេលពេញប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង កីឡាបានកសាងទាំងបុគ្គលិកលក្ខណៈ និងបង្កបង្កើនប្រជាជនអូស្ត្រាលី ។ ចាប់តាំងពីការតាំងលំនៅដ្ឋានដំបូង កីឡាជាវិធីសាស្ត្រមួយដើម្បីរត់គេចពីភាពងាយស្រួលចំពោះមុខនៃការរស់នៅដ៏សែនលំបាក ។ សូម្បីតែក្នុងពេលមានសង្គ្រាម សមាជិកនៃកងកម្លាំងការពារជាតិអូស្ត្រាលីបានរៀបចំការប្រកួតប្រជែងកីឡាដើម្បីជួយបន្ធូរភាពតានតឹងនៃសមរភូមិ ។

កីឡាដែលផ្តល់ផែនការរួមមានដូចជាប្រកួតទាំងសងខាង ព្រមទាំង អ្នកទស្សនាមានអារម្មណ៍ត្រូវបានគេរាប់បញ្ចូល និងមានចំណែកក្នុងព្រឹត្តិការណ៍មួយដែលសំខាន់ចំពោះសង្គមអូស្ត្រាលី ។ ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះថ័ររីសស្ត្រេត (Torres Strait) ព្រមទាំងប្រជាជនអូស្ត្រាលីដែលជាជនចំណាកស្រុកសុទ្ធតែជាអ្នកនៅក្នុងចំណោមអ្នកកីឡាដែលមានឈ្មោះល្បីក្នុងប្រទេស ។

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីជាច្រើនរូបចូលរួមក្នុងក្រុមកីឡានានា ដូចជាគ្រីកខីត (cricket) បាល់បោះ វាយកូនបាល់ និងវាយកូនគោលលើទឹកកក ។ ក្រុមនៃកីឡាបាល់ទាត់ក្រុមសម្ព័ន្ធបាល់ឌីប (rugby) និងសហភាពបាល់ឌីប និង បាល់ទាត់តាមរបៀបវិន័យអូស្ត្រាលី ('វិន័យបាល់ទាត់តាមរបៀបអូស្ត្រាលី') សុទ្ធជាកីឡាដែលមានគេនិយមមែនទែននៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីសំរាប់ទាំងអ្នកចូលលេង និងអ្នកទស្សនា ។ ការហែលទឹក លេងតេនីស អត្តពលកម្ម វាយកូនគោល ជិះកង់ ការដើរព្រៃ ជិះបណ្តែត ក្តោងលើទឹកសមុទ្រ និងលេងស្តី ក៏ជាសកម្មភាពកំសាន្តដែលមានប្រជាប្រិយភាពផងដែរ ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានមោទនភាពជាពិសេសចំពោះភាពជោគជ័យជាអន្តរជាតិរបស់ខ្លួនក្នុងកីឡាគ្រីកខីត ។ ក្រុមកីឡាគ្រីកខីតរបស់អូស្ត្រាលី និងអង់គ្លេសធ្លាប់ជាសត្រូវយ៉ាងខ្លាំងក្លាចាប់តាំងពីចុងសតវត្សរ៍ទី19 មក ។

ពិធីប្រកួតយកពានរង្វាន់មែលប៊ែន (Melbourne Cup) “ការប្រណាំងដែលបញ្ចប់ប្រជាជាតិពីការងារ” គឺជាការប្រណាំងសេះដ៏ធំបំផុតមួយក្នុងចំណោមការប្រណាំងសេះដ៏ធំបំផុតផ្សេងទៀតក្នុងពិភពលោក ។ ពិធីប្រកួតយកពានរង្វាន់មែលប៊ែនត្រូវបានគេប្រារព្ធឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ1861 ។ ពានរង្វាន់មែលប៊ែនធ្វើឡើងរាល់ឆ្នាំនៅថ្ងៃអង្គារទីមួយក្នុងខែវិច្ឆិកា ហើយវាក៏ជាថ្ងៃឈប់សម្រាកសាធារណៈក្នុងរដ្ឋវិចត្រីយ៉ាចាប់តាំងពីឆ្នាំ1877 ។

លោក Donald Bradman (1908-2001)

លោក Donald Bradman អ្នកវាយកូនបាល់កីឡាគ្រីកខីតដ៏អស្ចារ្យបំផុត គឺជាអ្នកកីឡាករអូស្ត្រាលីដ៏ល្បីល្បាញមួយរូប ។ គាត់បានធំដឹងក្តីនៅ Bowral រដ្ឋញូវសៅវែលស៍ និងបានចូលលេងការប្រកួតគ្រីកខីតដំបូងបង្អស់របស់គាត់សម្រាប់ក្រុមអូស្ត្រាលីនៅក្នុងឆ្នាំ1928 ។

គាត់ធ្វើចលនាជើងរបស់គាត់រហូតដល់ស្ថានភាពអស់គួរអោយស្ងប់ស្ងួត ។ ក្នុងការលេងដំបូងរបស់គាត់នៅប្រទេសអង់គ្លេសឆ្នាំ1930 គាត់ស្ទើរតែបានវាយឈ្នះគ្រប់ការវាយកូនបាល់ដែលគេបានកត់ត្រាទុកពីមុនៗមក ។ មកដល់អាយុ 21ឆ្នាំ គាត់បានក្លាយពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីដ៏ល្បីល្បាញមួយរូបរួចស្រេចទៅហើយ ។ ក្នុងដំណើរទៅប្រកួតចុងក្រោយរបស់គាត់ក្នុងឆ្នាំ1948 ក្រុមរបស់គាត់ត្រូវបានគេស្គាល់ថា ‘ក្រុមមិនចេះចាញ់’ (The Invincibles) ដោយសារពួកគេមិនដែលលេងចាញ់ក្នុងការប្រកួតណាមួយជាមួយនឹងប្រទេសអង់គ្លេសឡើយ ។

សិល្បៈ

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានសិល្បៈនានាដ៏រស់រវើក ដែលក្នុងនោះរួមមានប្រពៃណីវប្បធម៌របស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ។ អ្នកសិល្បៈទស្សន៍វិស័យ និងសំដែងអូស្ត្រាលី ក្នុងនោះមានខ្សែភាពយន្ត សិល្បៈ ល្ខោនក្នុងមហាស្របតន្ត្រី និងបាត់បង់បានគេកោតសរសើរ សុះសាយទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ។

អក្សរសាស្ត្រ

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានប្រពៃណីយុវអង្គក្នុងផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ ។ វាបានចាប់ផ្តើមឡើងពីការនិទានរឿងរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ហើយបានបន្តមកជាមួយនិងការដំណាលរឿងតាមរយៈការបកប្រែរបស់អ្នកទោសនៅចុងសតវត្សរ៍ទី១៨ ។

ភាគច្រើននៃការសរសេរលើកដំបូងរបស់អូស្ត្រាលី គឺនិយាយអំពីព្រៃព្រឹក្សា និងការលំបាកផ្សេងៗនៃជីវិតដែលរស់នៅក្នុងបរិស្ថានដែលលំបាកនេះ ។ អ្នកនិពន្ធមានដូចជា Henry Lawson និង Miles Franklin បានសរសេរកំណាព្យ និងរឿងនានាស្តីអំពីព្រៃព្រឹក្សា និង របៀបរស់នៅរបស់ជនជាតិអូស្ត្រាលី ។

អ្នកនិពន្ធរឿងប្រលោមលោកអូស្ត្រាលីឈ្មោះ Patrick White បានទទួលរង្វាន់ណូបែល ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រនៅឆ្នាំ១៩៧៣ ។ អ្នកនិពន្ធអូស្ត្រាលីល្បីៗដទៃទៀតមានដូចជា Peter Carey, Colleen McCullough, Sally Morgan, Tim Winton, Tom Keneally and Bryce Courtenay ។

Judith Wright (1915–2000)

Judith Wright គឺជាអ្នកតែងកំណាព្យដ៏ចំណានមួយរូប អ្នកអភិរក្ស និងជាអ្នកធ្វើយុទ្ធនាការដើម្បីសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិជីនី ។ គាត់បានសម្តែងការស្រឡាញ់របស់គាត់ចំពោះប្រទេសអូស្ត្រាលី និងប្រជាជននៅក្នុងកំណាព្យរបស់គាត់ ។ គាត់ត្រូវបានទទួលជ័យលាភីរង្វាន់ជាច្រើន ក្នុងនោះរួមមានរង្វាន់ Encyclopaedia Britannica ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ និងរង្វាន់មេដាយមាសរបស់ព្រះមហាក្សត្រិយានីយ៍កំណាព្យ ។ គាត់ក៏ជាសមាជិកនៃគណៈកម្មការអភិរក្សអូស្ត្រាលី និងគណៈកម្មការសន្និសីទជាតិដើមអាហ្វ្រិជីនីផងដែរ ។

Judith Wright ត្រូវបានគេចងចាំចំពោះជំនាញរបស់គាត់ជាការរៀបរាប់ និងការធ្វើឱ្យរីកចម្រើនឡើងនៃអក្សរសាស្ត្រអូស្ត្រាលី ហើយនិងកំណែទម្រង់សង្គមកិច្ច និងបរិស្ថាន ។

ល្ខោន និងខ្សែភាពយន្ត

ល្ខោន ខ្សែភាពយន្ត និងអ្នកផលិតខ្សែភាពយន្តអូស្ត្រាលីត្រូវបានគេទទួលស្គាល់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី និងក្រៅប្រទេស ។ អ្នកសំដែងភាពយន្តអូស្ត្រាលី មានដូចជា Cate Blanchett, Geoffrey Rush, Nicole Kidman និង Hugh Jackman និង អ្នកផលិតខ្សែភាពយន្ត ដូចជា Peter Weir និង Baz Luhrmann បានធ្លាប់ឈ្នះរង្វាន់អន្តរជាតិជាច្រើនសំរាប់សមត្ថភាព ដ៏ល្អអត់ខ្លោះរបស់ពួកគេក្នុងខ្សែភាពយន្ត ។

សិល្បៈទស្សន៍វិស័យ

សិល្បៈទស្សន៍វិស័យរបស់អូស្ត្រាលីដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាងគេ គឺរូបតំនូរបស់ជនជាតិដើមដែលជានិមិត្តសញ្ញាដ៏ល្បីល្បាញ ហើយនិងផ្ទាំងតំនូរនានាពីព្រៃព្រឹក្សាក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៩ របស់ជាងតំនូរផ្សេងៗ ដូចជា Tom Roberts, Frederick McCubbin និង Arthur Streeton ។ នៅពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍ទី២០ វិចិត្រករគំនូរ Russell Drysdale និង Sidney Nolan បានគូររូបតំនូរដែលបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពដែលពិបាករស់នៅនៃតំបន់ដាច់ស្រយាលអូស្ត្រាលី “The outback” ដោយប្រើពណ៌ដ៏ខ្លាំង ។ ថ្មីៗនេះ ជាងតំនូរ Brett Whiteley បានទទួលការកោតសរសើរពីអន្តរជាតិចំពោះស្នាដៃក្នុងខុស្តរីក និងពណ៌មានពន្លឺច្បាស់របស់គាត់ ។ សិល្បៈរូបតំនូរបស់ជនជាតិដើម រួមមានគំនូរដែលគួរដោយ Albert Namatjira, Emily Kame Kngwarreye, Gloria Petyarre, Rover Thomas និង Clifford Possum Tjapaltjarri ត្រូវបានគេកំពុងស្វែងរកទាំងនៅក្នុងនិងក្រៅប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

តន្ត្រី និង របាំ

សម្លេងតន្ត្រីអូស្ត្រាលីដែលគេអាចសំគាល់បានភ្លាមៗជាងគេបង្អស់គឺសម្លេងដែលចេញមកពីឧបករណ៍តន្ត្រី didgeridoo ដែលជាឧបករណ៍ជនជាតិដើមពីបុរាណ ។

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីបានទទួលយក និងពង្រីកគ្រប់ផ្នែកនៃតន្ត្រី ហើយត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ ជាអន្តរជាតិលើការចូលរួមចំណែករបស់ពួកគាត់ក្នុងតន្ត្រីបែបបុរាណ ជនបទ និង ប្រភេទរ៉ក (rock) ។

អ្នកតន្ត្រីជនជាតិអូស្ត្រាលីដែលមានគេស្គាល់ច្រើនមានដូចជា Kylie Minogue, Jimmy Barnes, Paul Kelly, Olivia Newton-John, John Farnham, Kick Cave និងសិល្បៈករជនជាតិដើម Archie Roach, Gurrumul និង Jessica Mauboy ។ ក្រុមតន្ត្រីអូស្ត្រាលី ដូចជា AC/DC និង INXS បានទទួលអ្នកគាំទ្រជុំវិញពិភពលោក ។

ការរាំរបាំអូស្ត្រាលីបានរីកដុះដាលដោយសារតែមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងពីសំណាក់អ្នករាំ និង អ្នកបង្កើតក្បាច់រាំដ៏ព្រៃក្រាបរូបនានា ដែលមានដូចជា លោក Robert Helpmann, Meryl Tankard, Stephen Page និង Li Cunxin ។ Bangarra គឺជាក្រុមហ៊ុនរាំរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាម កោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ជាពិសេសក្នុងប្រទេស និងជុំវិញពិភពលោក សម្រាប់ស្វ័យភាពដ៏ប្លែក ការដាក់បញ្ចូលសំលេងពីធម្មជាតិ តន្ត្រី និងការរៀបចំរបស់ពួកគាត់ ។

សមិទ្ធផលវិទ្យាសាស្ត្រ និងការផ្លែប្រឌិត

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីមានប្រវត្តិយូរមួយនៃការទទួលបានសមិទ្ធផលវិទ្យាសាស្ត្រនានាក្នុងវិស័យវេជ្ជសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា កសិកម្ម ការរុករកប្រេង និងផលិតកម្ម ។

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីមួយចំនួនត្រូវបានគេផ្តល់រង្វាន់ល្អប្រសើរសម្រាប់ការរកឃើញនានាក្នុងវិស័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងវេជ្ជសាស្ត្រ ។

អ្នកទទួលបានសមិទ្ធផលវិទ្យាសាស្ត្រផ្សេងៗក៏បានទទួលផងដែរនូវជ័យលាភីប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលី (Australian of the Year Awards) ។ ក្នុងឆ្នាំ2005 ជ័យលាភីនេះបានទៅលើសាស្ត្រាចារ្យ Fiona Wood ដែលបានបង្កើតថ្នាំបាញ់លើស្បែកសម្រាប់ជនរងគ្រោះបណ្តាលមកពីការរលាក ។ ក្នុងឆ្នាំ2006 ជ័យលាភីនេះបានទៅលើសាស្ត្រាចារ្យ Ian Frazer ដែលបានបង្កើតថ្នាំបង្ការជំងឺមហារីកស្បូន ។ ក្នុងឆ្នាំ2007 ជ័យលាភីនេះបានទៅលើសាស្ត្រាចារ្យ Tim Flannery ជាអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនាំមុខមួយរូបផ្នែកបរិស្ថាន ។

ទាំងពីរនាក់ សាស្ត្រាចារ្យ Wood និង សាស្ត្រាចារ្យ Frazer បានធ្វើចំណាកស្រុកមកប្រទេសអូស្ត្រាលីពីចក្រភពអង់គ្លេស ។ អ្នកសហបង្កើតគំនិតថ្មីរបស់សាស្ត្រាចារ្យ Frazer គឺលោកវេជ្ជបណ្ឌិតដែលបានស្លាប់ទៅហើយឈ្មោះ Jian Zhou លោកបានធ្វើចំណាកស្រុកពីប្រទេសចិន ហើយក៏បានក្លាយជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីមួយរូបផងដែរ ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Fiona Wood សមាជិកគតិសុរិយសនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី (កើតនៅឆ្នាំ 1958)

វេជ្ជបណ្ឌិត Wood គឺជាគ្រូពេទ្យរះកាត់ និងអ្នកស្រាវជ្រាវដែលមានគំនិតលឿនលឿនថ្មី និងគួរឱ្យគោរពជាងគេបង្អស់មួយរូប ។ ជាគ្រូពេទ្យរះកាត់កែសម្ផស្សដែលមានទេពកោសល្យខ្ពស់ និងគ្រូពេទ្យឯកទេសខាងព្យាបាលការរលាកនាំមុខគេក្នុងពិភពលោកមួយរូប គាត់បានត្រួតត្រាផ្លូវសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យាក្នុងការរកថ្នាំព្យាបាលការរលាក ។

បន្ទាប់ពីបានធ្វើការជាមួយជនរងគ្រោះគ្រាប់បែកនៅក្រុងបាឌីនៅឆ្នាំ 2002 វេជ្ជបណ្ឌិត Wood គាត់បានទទួលរង្វាន់ជាសមាជិកគតិសុរិយសនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី (Member of the Order of Australia) នៅឆ្នាំ 2003 ។ ការរួមចំណែករបស់គាត់ដល់ការថែព្យាបាលការរលាកត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅពេលគាត់បានទទួលរង្វាន់ជាជនអូស្ត្រាលីឆ្នើមប្រចាំឆ្នាំ 2005 ។

សាស្ត្រាចារ្យ Fred Hollows (1929-1993)

សាស្ត្រាចារ្យ Fred Hollows គឺជាវេជ្ជបណ្ឌិតភ្នែកដ៏មានទឹកចិត្តម៉ោះមុត ដែលបានជួយផ្តល់ការមើលឃើញឡើងវិញដល់អ្នកជំងឺជាងមួយលាន នាក់ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី និងប្រទេសដទៃទៀត ។ Fred Hollows កើតនៅប្រទេសឈូលីលហ្សឺឡង់ ។ នៅក្នុងឆ្នាំ1965 គាត់បានមករស់នៅ ប្រទេសអូស្ត្រាលី ហើយក្រោយមកបានក្លាយជាប្រធាននាយកដ្ឋានភ្នែក នៅមន្ទីរពេទ្យមួយនៅទីក្រុងស៊ីដនី ។

គាត់មានជំនឿយ៉ាងមុតមាំក្នុងការធ្វើអោយមានសមភាពសំរាប់មនុស្ស ទាំងអស់ ហើយគាត់បានជួយរៀបចំឲ្យមានសេវាកម្មបំប៉នសុខភាពជនជាតិដើម អាហ្វរីជីនីដ៏បង្អស់ដែលបច្ចុប្បន្នមានសេវាកម្មជាច្រើន នៅជុំវិញអូស្ត្រាលី ។

បើតាមកទល់ឆ្នាំ1980 Fred Hollows បានធ្វើដំណើរពាសពេញ ពិភពលោកដើម្បីជួយបង្កើតកម្មវិធីសុខភាពភ្នែកនានានៅក្នុងប្រទេស កំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។ គាត់បានក្លាយជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីនៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ1989 ។

ការងារដ៏ប្រពៃរបស់លោកសាស្ត្រាចារ្យ Hollows នៅតែបន្តដំណើរការ តាមរយៈអង្គការមូលនិធិ Fred Hollows ។

អ្នកជាប់ជ័យលាភីប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលី

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ1960 កម្មវិធីជ័យលាភីប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលីប្រារព្ធឡើងដើម្បីអបអរសាទរដល់ សមិទ្ធិផល និងការចូលរួមចំណែករបស់ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីយានមុខ ។ ជនណាក៏ដោយអាចតែងតាំងពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីរូបណាមួយដែលមកពីមជ្ឈដ្ឋានណាក៏បាន ដើម្បីទទួលរងនូវជ័យលាភីនេះ ។

អ្នកជាប់ជ័យលាភីប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលីសុទ្ធតែជាមនុស្សដែលពូកែប្រសព្វក្នុងការងារ របស់ពួកគេ និងបានបម្រើដល់ប្រជាជាតិ ។ ពួកគេជួយលើកទឹកចិត្ត និងជម្រុញឱ្យយើងធ្វើការចូលរួមចំណែកក្នុងការកសាងប្រទេសអូស្ត្រាលីឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។

ជ័យលាភីទាំងនោះរួមមាន យុវវ័យប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលី ព្រឹទ្ធាចារ្យប្រចាំឆ្នាំ និងវីរជនតាមមូលដ្ឋានរបស់អូស្ត្រាលី ។

បញ្ជីរាយឈ្មោះរបស់អតីតអ្នកជាប់ជ័យលាភី និងអ្នកទទួលបានជ័យលាភីនានាមាននៅលើសាយ www.australianoftheyear.org.au ។

វេជ្ជបណ្ឌិត James Muecke AM

វេជ្ជបណ្ឌិតរ៉ាកត់ភ្នែក និងអ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវក្នុងការការពារការងារកងកម្លាំង
ជនជាតិអូស្ត្រាលីឆ្នើមឆ្នាំ 2020

វេជ្ជបណ្ឌិត Muecke គឺជាសហស្ថាបនិកនៃការមើលឃើញរបស់ភ្នែកសម្រាប់មនុស្សទាំងអស់គ្នា សប្បុរសធម៌ដែលមានគោលបំណងដើម្បីបំបាត់ការងងឹតភ្នែក តាមរយៈការស្រាវជ្រាវ ការអប់រំ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងការបណ្តុះបណ្តាលសហការីនៅក្នុងប្រទេសដៃគូ ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Muecke ជឿថាភាពងងឹតភ្នែកគឺជាបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស និងកំពុងធ្វើការដើម្បីបង្កើតពិភពលោកមួយដែលមនុស្សគ្រប់រូបអាចមើលឃើញទាំងអស់គ្នា ។

សាស្ត្រាចារ្យ Michelle Simmons (កើតនៅឆ្នាំ 1967)

ជាសាស្ត្រាចារ្យផ្នែករូបវិទ្យាកង់តូម
និងជាជនអូស្ត្រាលីឆ្នើមឆ្នាំ 2018

សាស្ត្រាចារ្យ Simmons គឺជាអ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវផ្នែករូបវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រកង់តូម និងអេឡិចត្រូនិកអាតូមិក ។ នៅសមរភូមិខាងមុខនៃអ្វីដែលគាត់ហៅថា “ការប្រណាំងអវកាសនៃសករាជវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ” សាស្ត្រាចារ្យ Simmons មានគោលបំណងបង្កើតកុំព្យូទ័រកង់តូមដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មាននាទី បើមិនដូច្នោះទេវានឹងត្រូវការពេលវេលាដល់រាប់ពាន់ឆ្នាំឯណោះ ។ របកគំហើញដូច្នេះមានសក្តានុពលដើម្បីធ្វើបដិវត្តផ្នែកការកម្សាន្តពាណិជ្ជកម្ម ការព្យាករណ៍អាកាសធាតុ យានយន្តដែលបើកដោយខ្លួនឯង បញ្ញាសិប្បនិម្មិត និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតជាច្រើន ។

នៅឆ្នាំ 2018 សាស្ត្រាចារ្យ Simmons បានទទួលរងរាជជនអូស្ត្រាលីឆ្នើមប្រចាំឆ្នាំ សម្រាប់ការងារ និងពលិកម្មចំពោះវិទ្យាសាស្ត្រព័ត៌មានកង់តូម ។ នៅឆ្នាំ 2019 គាត់ត្រូវបានតែងតាំងជាមន្ត្រីស្រីស្វរិយសនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី (Officer of the Order of Australia) ដើម្បីទទួលស្គាល់ដល់ “សេវាកម្មដ៏ល្បីល្បាញរបស់គាត់ខាងផ្នែកអប់រំវិទ្យាសាស្ត្រ ជាអ្នកដឹកនាំផ្នែកអេឡិចត្រូនិកអាតូមិក និងកង់តូម ហើយនិងជាជនគំរូ” ។

រូបិយប័ណ្ណអូស្ត្រាលី

រូបភាពដែលមាននៅលើរូបិយប័ណ្ណរបស់យើងបង្ហាញពីមនុស្ស និងនិមិត្តសញ្ញានានាដែលមានសារៈសំខាន់ចំពោះប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

បុគ្គលទាំងនេះដែលត្រូវបានគេជ្រើសរើសដាក់ចូលក្នុងរូបិយប័ណ្ណរបស់យើងគឺសុទ្ធតែជា មនុស្សដែលបានផ្តល់ជាតំនិតដូចម្តេចម្នាក់ និងបានបង្ហាញពីទេពកោសល្យដ៏អស្ចារ្យក្នុងវិស័យកំណែទម្រង់សង្គម វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ សមិទ្ធផលជោគជ័យផ្នែកកងទ័ព និងសិល្បៈ ។

ព្រះមហាក្សត្រិយានី Queen Elizabeth II (1926-2022)

ព្រះមហាក្សត្រិយានី Queen Elizabeth II បានធ្វើជា ប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ព្រះអង្គបានធ្វើជាព្រះមហាក្សត្រិយានីនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី និងចក្រភពអង់គ្លេស ។ ព្រះអង្គបានមានវត្តមានដ៏រឹងមាំ និងមានស្ថេរភាពក្នុងអំឡុងរយៈពេលនៃការគង់ត្រង់រាជ្យដ៏យូរ ដ៏យូរវែង និងដ៏មានប្រជាប្រិយភាពរបស់ទ្រង់ ។

មន្ទីរសភា និងគំនូរវិចិត្រនៅទីធ្លាខាងមុខមន្ទីរសភា

គម្រោងគំនូរនៃមន្ទីរសភាបានផ្អែកទៅលើផែនការអភិវឌ្ឍន៍រចនាទេសភាព ដែលបានផ្តល់ដោយអាជ្ញាធរសំណង់មន្ទីរសភា ។ គំនូរវិចិត្រនៅទីធ្លាខាងមុខមន្ទីរសភាផ្អែកទៅលើគំនូរដែលប្រើស្តីលក្ខណៈដោយស្ថាប័នច្បាប់ Central Desert ដែលគួរដោយ Michael Nelson Jagamara ដែលមានចំណងជើងថា “ការសុបិន្តរបស់សត្វ Possum និង Wallaby ។

Dame Mary Gilmore (1865-1962)

Dame Mary Gilmore គឺជាអ្នកនិពន្ធ អ្នកសារព័ត៌មាន កវី និងជាអ្នកឃោសនាមួយរូបដើម្បីកែទម្រង់សង្គម ។ គាត់ត្រូវបានគេចងចាំចំពោះស្នងនិពន្ធរបស់គាត់ និងចំពោះការបញ្ចេញមតិជាសាធារណៈក្នុងនាមជាតំណាងស្រ្តីនានា ប្រជាជនក្រីក្រ និងជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីនិងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉ាសស្ត្រេត (Torres Strait) ។

AB 'Banjo' Paterson (1864-1941)

Andrew Barton Paterson គឺជាកវី អ្នកតែងបទចម្រៀងនិងអ្នកសារព័ត៌មានមួយរូប ។ គាត់បាននិពន្ធដោយប្រើឈ្មោះ 'Banjo' Paterson ហើយគាត់ត្រូវបានគេចងចាំ ជាពិសេសលើការសរសេរពាក្យ “Waltzing Matilda” ដែលជាចំណងជើងបទ ចម្រៀងប្រជាប្រិយដ៏ល្បីល្បាញជាងគេបំផុតក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

Reverend John Flynn (1880-1951)

Reverend John Flynn បានចាប់ផ្តើមសេវាកម្មពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសលើកដំបូងបង្អស់ក្នុងពិភពលោកហៅថាសេវាកម្មពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសកូចិនអូស្ត្រាលី “the Royal Flying Doctor Service of Australia” ។ គាត់ត្រូវបានគេចងចាំចំពោះការជួយជីវិតមនុស្សជាច្រើនរូបតាមរយៈការនាំយកសេវាកម្មសុខភាពទៅកាន់តំបន់ដាច់ស្រយាលនានានៃប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

Mary Reibey (1777–1855)

Mary Reibey គឺជាស្ត្រីអ្នកជំនួញត្រូវសម្រាយផ្ទះបុរេគេនាសម័យអាណានិគមនៃរដ្ឋញូវសៅវែល ។ បន្ទាប់ពីបានមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលីជាអ្នកតាំងលំនៅដ្ឋានជាប់ទោសវ័យជំទង់ម្នាក់ គាត់បានក្លាយជាអ្នកដឹកនាំដែលគោរពមួយរូបក្នុងសហគមន៍ ។

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan គឺជាភ្នាក់ងារសង្គមកិច្ច អ្នកនយោបាយ និងអ្នកគាំទ្រស្ត្រីម្នាក់ ។ គាត់ជាស្ត្រីទីមួយដែលត្រូវបានគេជ្រើសតាំងចូលក្នុងសភាអូស្ត្រាលី ។

David Unaipon (1872–1967)

David Unaipon គឺជាអ្នកនិពន្ធ អ្នកបញ្ចេញមតិជាសាធារណៈ និងជាអ្នកផ្តួចផ្តើមយុទ្ធនិយម ។ លោកត្រូវបានចងចាំចំពោះការចូលរួមចំណែករបស់លោកក្នុងវិស័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងអក្សរសាស្ត្រ ហើយសំរាប់ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ។

Sir John Monash (1865–1931)

Sir John Monash គឺជាវិស្វករ អ្នកគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល និងជាមេបញ្ជាការកងទ័ពដ៏ខ្លាំងពូកែម្នាក់របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ លោកត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាការដឹកនាំភាពវៃឆ្លាត និងជាមហារបស់លោក ។

Dame Nellie Melba (1861–1931)

Dame Nellie Melba គឺជាអ្នកចម្រៀងដែលមានសម្លេងឆ្មារដ៏ល្បីល្បាញម្នាក់ក្នុងពិភពលោក ។ គាត់គឺជាអ្នកចម្រៀងអូស្ត្រាលីទីមួយដែលល្បីលើឆាកអន្តរជាតិដោយត្រូវបានគេស្គាល់ ជុំវិញពិភពលោកថាជា 'រាជនីចម្រៀង' ។

ទិវាបុណ្យជាតិ និងពិធីអបអរសាទរ

ទិវាបុណ្យជាតិរបស់អូស្ត្រាលីឆ្លុះបញ្ចាំងពីអំណរសាទរផ្សេងៗ និងព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ នានានៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើងចាប់តាំងពីការតាំងលំនៅដ្ឋានរបស់ជនជាតិអឺរ៉ុបមក ។

កាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់

- **ចូលឆ្នាំថ្មី ថ្ងៃទី១** ខែមករា អបអរចំពោះការចាប់ផ្តើមឆ្នាំថ្មី ។
- **ទិវាបុណ្យជាតិអូស្ត្រាលី ថ្ងៃទី២៦** ខែមករា គឺជាពេលដើម្បីក្រឡេកគិតឡើងវិញថា ការក្លាយជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីមានន័យដូចម្តេច ហើយក៏ជាពេលដើម្បីអបអរសាទរចំពោះប្រទេសអូស្ត្រាលីសម័យបច្ចុប្បន្ន និងដើម្បីទទួលស្គាល់ប្រវត្តិជាអរូបសម្បត្តិរបស់យើង ។ ទិវានេះក៏ជាថ្ងៃរំលឹកខួបនៃការមកដល់នៃកងនាវាទីមួយនៅរកសមុទ្រស៊ីដនីនៅក្នុងឆ្នាំ 1788 ។
- **ថ្ងៃបុណ្យ Anzac ថ្ងៃទី២៥** ខែមេសា គឺជាថ្ងៃរំលឹកខួបនៃការទៅដល់នៃកងទ័ពអូស្ត្រាលី និងឈ្លើយហ្សឺឡង់ (ANZAC) នៅឧបទ្វីប Gallipoli ក្នុងអំឡុងសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ ។ វាជាថ្ងៃរំលឹកចងចាំនូវការលះបង់របស់ប្រជាជនអូស្ត្រាលីទាំងឡាយ ដែលបានបម្រើ និងពលីជីវិតក្នុងសង្គ្រាម ជម្លោះ និងប្រតិបត្តិការក្បួនស្តីភាពនានា ។ យើងក៏ធ្វើការគោរពផងដែរដល់សេចក្តីក្លាយាន និងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់កងទ័ពប្រុស និងស្រី ហើយក៏ក្រឡេកគិតឡើងវិញពីអត្ថន័យនានានៃសង្គ្រាម ។
- **ថ្ងៃបុណ្យអាល/ត្រីសូម៉ាស ថ្ងៃទី២៥** ខែធ្នូ គឺជាថ្ងៃឱ្យកាដូមួយយោងតាមពិធីបុណ្យ អបអរតាមបែបសាសនាគ្រីស្ទដល់ការប្រសូតរបស់ព្រះយេស៊ូគ្រីស្ទ ។
- **ថ្ងៃបើកកញ្ចប់កាដូ (Boxing Day) ថ្ងៃទី២៦** ខែធ្នូ គឺជាថ្ងៃមួយនៃពិធីបុណ្យគ្រីស្ទម៉ាសដែរ ។

កាលបរិច្ឆេទដែលអាចផ្លាស់ប្តូរ

- **វាលកម្ម (Labour Day)** ឬក៏ទាញប្រាំបីម៉ោងជាថ្ងៃអបអរសាទរសិទ្ធិផលការងារដែលសម្រេចបានពីការធ្វើការងារប្រាំបីម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃរបស់បុគ្គលិកអូស្ត្រាលី - ដំបូងគេក្នុងពិភពលោក ។
- **ថ្ងៃបុណ្យព្រះយេស៊ូស្កត (Easter)** ជាថ្ងៃរំលឹកដល់ប្រវត្តិនៃការស្កត និងការរស់ឡើងវិញនៃព្រះយេស៊ូគ្រីស្ទ ។
- **ព្រះករុណាជាអម្ចាស់ជីវិតលើកទី II (King Charles III)** ។ ពិធីអបអរសាទរនេះបើកទៅ នៅ ថ្ងៃចន្ទទី៧ក្នុងខែមិថុនានៅគ្រប់រដ្ឋ និងដែនដី លើកលែងតែអូស្ត្រាលីខាងលិច ។

ថ្ងៃបុណ្យឈប់សម្រាកជាសាធារណៈដ៏ទៃទៀត

ថ្ងៃបុណ្យឈប់សម្រាកជាសាធារណៈដ៏ទៃទៀត ត្រូវបានគេប្រារព្ធឡើងនៅតាមរដ្ឋ ដែនដី និងទីក្រុងផ្សេងៗគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ ដែនដីធានីអូស្ត្រាលីមានថ្ងៃបុណ្យក្រុងកង់បេរ៉ា រដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូងមានថ្ងៃបុណ្យអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត និងរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងលិចមានថ្ងៃបុណ្យទទួលស្គាល់ជនជាតិអាបូរីជីនី ជាម្ចាស់ស្រុកនៃទឹកដីនេះ (Foundation Day) ។

កាលបរិច្ឆេទសំខាន់ៗដ៏ទៃទៀត (ដែលពុំមែនជាថ្ងៃឈប់សម្រាកជាសាធារណៈ)

- **សប្តាហ៍សុខដុមរមនា** ត្រូវបានគេប្រារព្ធឡើងក្នុងសប្តាហ៍ដែលមានថ្ងៃទី 21 ខែមិនា ហើយជាពិធីបុណ្យអបអរសាទរភាពចម្រុះវប្បធម៌របស់យើង ។
- **ថ្ងៃបុណ្យភាពជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីនៅថ្ងៃទី១៧** ខែ កញ្ញា គឺជាថ្ងៃមួយដែលយើងអបអរសាទរចំណងរួមនេះដែលជាតំណាងដោយភាពជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលី និងឆ្លុះបញ្ចាំងទៅលើតួនាទីរបស់យើងក្នុងការរៀបចំអនាគតរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីរបស់យើង ។
- **សប្តាហ៍ផ្សះផ្សាជាតិ ចាប់ពីថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ដល់ថ្ងៃទី៣** ខែមិថុនា គឺជាសប្តាហ៍មួយ ដែលយើងពុះពារទៅមុខសំដៅទៅរកប្រទេសមួយដែលមានភាពស្មើគ្នានិងយុត្តិធម៌ ល្អជាងមុន ដោយគាំទ្រឱ្យមានឯកភាព និងការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ប្រជាជនអូស្ត្រាលី

ប្រទេសអូស្ត្រាលីគឺជាសង្គមមួយក្នុងចំណោមសង្គមដែលមានភាពចម្រុះច្រើនជាងគេបង្អស់នៅក្នុងពិភពលោក ។ ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះប័ររីសស្តេត (Torres Strait) មានប្រហែលជាបីភាគរយនៃចំនួនប្រជាជនទាំងអស់ ។ ប្រជាជនច្រើនជាងមួយភាគបួននៃអ្នករស់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីបានកើតនៅក្រៅប្រទេស ដោយបានធ្វើចំណាកស្រុកមកពីបណ្តាប្រទេសជាង 200 ។ ភាពចម្រុះនៃប្រជាជននេះផ្តល់ឱ្យប្រទេសអូស្ត្រាលីនូវភាពសម្បូរបែបនៃភាសាជំនឿ ប្រពៃណី និងវប្បធម៌ផ្សេងៗ ។

ដោយសារជាសមាជិកនៃបណ្តាប្រទេសកុំម៉ង់វេលអូស្ត្រាលីនៅតែមានចំណងជិតស្និទ្ធជាមួយនិងចក្រភពអង់គ្លេស ។

ប្រជាជនអូស្ត្រាលីមានមោទនភាពជាមួយនឹងភាពជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីដែលជាចំណងរួមរួម មួយយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងសង្គមដែលមានភាពចម្រុះរបស់យើង ។ ថ្ងៃបុណ្យភាពជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីត្រូវបានគេប្រារព្ធឡើងនៅថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា រៀងរាល់ឆ្នាំ ។ វាជាថ្ងៃមួយសម្រាប់គ្រប់ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីទាំងអស់រំលឹកគិតឡើងវិញទៅលើតួនាទីដែលយើងត្រូវធ្វើក្នុងការកសាងប្រទេសជាតិរបស់យើង និងរៀបចំអនាគតរបស់ប្រទេសយើង ។

សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានសេដ្ឋកិច្ចដែលមានស្ថេរភាព និងភាពប្រកួតប្រជែង ហើយឲ្យតម្លៃដល់កម្លាំងពលកម្មដ៏រស់រវើក និងកម្លាំងការងារដែលមានជំនាញរបស់ខ្លួន ។ គុណភាពជីវិតដែលប្រជាជននៅអូស្ត្រាលីទទួលបាន គឺជាគុណភាពមួយក្នុងចំណោមគុណភាពកម្រិតខ្ពស់បង្អស់ក្នុងពិភពលោក ។

Dick Smith (កើតនៅឆ្នាំ1944)

Dick Smith គឺជាអ្នកជំនួញអូស្ត្រាលី អ្នកផ្សេងៗទៀត និងអ្នកចូលចិត្តធ្វើទានម្នាក់ ។ លោកបានបង្កើតទ្រព្យសម្បត្តិដោយខ្លួនឯងយ៉ាងច្រើនក្នុងមុខជំនួញអេឡិចត្រូនិករបស់គាត់ ហើយបានប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គាត់នេះដើម្បីធ្វើអោយប្រទេសអូស្ត្រាលី រីកចម្រើនទៅមុខ ។ លោកបានបង្កើតក្រុមហ៊ុន ‘ អាហារសម្រាប់តែប្រជាជនអូស្ត្រាលី ’ ហើយបានធ្វើវិនិយោគរាប់លានដុល្លារដើម្បីរក្សាឱ្យបណ្តាក្រុមហ៊ុននានាកាន់កាប់ដោយពលរដ្ឋអូស្ត្រាលី ។

លោកត្រូវបានជាប់ជំពូលជាប្រចាំឆ្នាំអូស្ត្រាលីក្នុងឆ្នាំ1986 ហើយបានឈ្នះជ័យលាភីចំពោះការធ្វើឱ្យឡើងឈ្មោះផ្នែកបច្ចេកទេស និងការថែរក្សាបរិស្ថាន ។ គាត់ជាជនដំបូងគេបង្អស់ដែលបានធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ប្រទេសអូស្ត្រាលី និងសមុទ្រ Tasman តាមរយៈពោធិ៍សាត់ដែលប្រើកម្លាំងខ្យល់ក្តៅ ។ គាត់ត្រូវបានស្គាល់ចំពោះស្មារតីផ្សេងៗរបស់គាត់ ភាពជោគជ័យរបស់គាត់ក្នុងជំនួញ និងការស្នេហាជាតិរបស់គាត់ ។

ទីផ្សារ

ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុទាន់សម័យស្ថេរភាព ហើយច្បាប់ពន្ធដារ និងពាណិជ្ជកម្មរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីផ្តល់នូវភាពប្រាកដប្រជាដល់សកម្មភាពជំនួញ ។ ឧស្សាហកម្មសេវាកម្ម ក្នុងនោះមានទេសចរណ៍ អប់រំ និងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ បង្កើនចំនួនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីយ៉ាងច្រើន ។

ស្ថេរភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់អូស្ត្រាលីធ្វើឲ្យវាក្លាយជាប្រទេសគោលដៅទាក់ទាញមួយសម្រាប់ការធ្វើវិនិយោគ ។ ផ្សារភាគហ៊ុនអូស្ត្រាលីគឺជាទីផ្សារមួយក្នុងចំណោមទីផ្សារភាគហ៊ុនធំបំផុតក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ។

ពាណិជ្ជកម្ម

ដៃគូពាណិជ្ជកម្មធំៗបំផុតរបស់អូស្ត្រាលីមានប្រទេសចិន ជប៉ុន សហរដ្ឋអាមេរិក កូរ៉េខាងត្បូង ស៊ីងហ្គាពួរ ឥណ្ឌា ឈីលីប៊ី និងចក្រពត្តអង់គ្លេស ។ ការនាំចេញចម្បងៗរបស់អូស្ត្រាលីមាន ធុនថ្ម ដែក ឧស្ម័នធម្មជាតិ និងសេវាអប់រំ និងសេវាទេសចរណ៍ ។ សេដ្ឋកិច្ចបានបើកចំហ ហើយពាណិជ្ជកម្មតែងតែជាអ្នកចូលរួមចំណែកដ៏សំខាន់មួយដល់ការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់អូស្ត្រាលី ។

ការដឹកយកវ៉ៃ

ប្រទេសអូស្ត្រាលីសម្បូរទៅដោយធនធានធម្មជាតិដូចជា ធុនថ្ម ទង់ដែង ឧស្ម័នធម្មជាតិរាវ និងខ្សាច់ខនីជ ។ ធនធានទាំងនេះកំពុងមានត្រូវការខ្ពស់ជុំវិញពិភពលោក ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីជាពលរដ្ឋពិភពលោកម្នាក់

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានមោទនភាពចំពោះតួនាទីរបស់ខ្លួនជាពលរដ្ឋពិភពលោកម្នាក់ ។ ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីបង្ហាញថាពួកគេជាពលរដ្ឋពិភពលោកដោយជួយជនក្រីក្រ ជុំវិញពិភពលោក ។

ជំនួយអន្តរជាតិ និងកិច្ចប្រឹងប្រែងផ្នែកមនុស្សធម៌

កម្មវិធីជំនួយអន្តរជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីជួយដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងដើម្បីសម្រេចការអភិវឌ្ឍប្រកដោយចីរភាព ។ ជំនួយនេះត្រូវបានផ្តល់នៅក្នុងតំបន់ និងនៅជុំវិញពិភពលោកតាមរយៈកិច្ចជួយគាំទ្រដល់ប្រជាជន និងបណ្តាអង្គការសហប្រតិបត្តិការ ។

ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីបង្ហាញពីសប្បុរសធម៌ដ៏ធំធេងនៅពេលដែលមានគ្រោះមហន្តរាយនានាកើតឡើងក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ឬនៅក្រៅប្រទេស ។ យើងផ្តល់ជំនួយជាទៀងទាត់ដល់ប្រទេសនានាដែលជួបប្រទះទុក្ខលំបាកជាបន្តបន្ទាប់តាមរយៈការផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភផ្ទាល់ខ្លួន ហើយនិងតាមកម្មវិធីជំនួយអូស្ត្រាលី ។

ក្នុងឆ្នាំ2018 វេជ្ជបណ្ឌិត Dr Richard Harris និង Dr Craig Challen ត្រូវបានគេបំពាក់គ្រឿងពូជស្បែករបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី កម្រិតខ្ពស់ថ្នាក់ទីពីរ “Australian bravery decoration” តារាងសេចក្តីក្លាហាន “the Star of Courage” ព្រមជាមួយនឹងមេដាយកិត្តិយស “Medal of the Order of Australia (OAM)” សម្រាប់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេនៅក្នុងការជួយសង្គ្រោះក្មេងជំងឺទង់ចំនួន 12 នាក់ និងគ្រូបង្វឹកបាល់ទាត់របស់ពួកគេ ចេញពីរូងភ្នំលេចទឹកមួយក្នុងប្រទេសថៃ ។

ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មលើវេទិកាអន្តរជាតិនានា

ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានក្លាយជាសមាជិកដ៏សកម្មមួយនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ (UN) ចាប់តាំងពីអង្គការនេះចាប់ផ្តើមដំបូងនៅឆ្នាំ1945 ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីផ្តល់កិច្ចការពារដល់ប្រជាជនដែលគេកំណត់ថាជាជនភៀសខ្លួនក្រោមអនុសញ្ញាជនភៀសខ្លួនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ឆ្នាំ1951 ។ អូស្ត្រាលីក៏បានចូលរួមចំណែកផងដែរក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងរក្សាសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងមនុស្សធម៌ ហើយនិងផ្តល់ជំនួយឆ្លើយតបទៅនឹងភាពអាសន្នដែលកើតឡើង នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍនានា ហើយមានការចូលរួមយ៉ាងខ្លាំងក្នុងអង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNESCO) ។

នៅក្នុងឆ្នាំ1971 ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានក្លាយជាសមាជិកពេញសិទ្ធិនៃអង្គការសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច (OECD) ។ អង្គការសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច (OECD) មានគោលដៅដើម្បី ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសុខុមាលភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ប្រជាជននៅជុំវិញពិភពលោក ដោយស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរពង្រីកពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងពិភពលោក ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីជាទីម្ចាស់ខ្លាំងក្លាចំពោះសហប្រតិបត្តិការជិតស្និទ្ធនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីក៏ជាសមាជិកដ៏សកម្មផងដែរនៃវេទិកាកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក (APEC) កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីខាងកើត (EAS) និងវេទិកាប្រជុំបណ្តាប្រទេសកោះប៉ាស៊ីហ្វិក (PIF) ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីជាដៃគូពិភាក្សាម្នាក់របស់សមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ASEAN) និងចូលរួមក្នុងវេទិកាប្រជុំក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន (ARF) ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Catherine Hamlin AC (កើតនៅឆ្នាំ 1924–2020)

វេជ្ជបណ្ឌិត Catherine Hamlin AC ជាគ្រូពេទ្យព្យាបាលមាតស្ត្រីម្នាក់ដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញដោយសារការជួយសង្គ្រោះស្ត្រីយក្មេងៗជនជាតិអ៊ីតូពីយ៉ាអោយរួចពីទុក្ខលំបាកនៃជីវិត ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ1959 លោកស្រីវេជ្ជបណ្ឌិត Catherine Hamlin បានធ្វើការនៅទីក្រុង Addis Ababa ក្នុងប្រទេសអ៊ីតូពីយ៉ា (Ethiopia) ដោយជួយដល់ស្ត្រីដែលមានរបួសក្នុងពេលសម្រាលកូនដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថា ‘របួសខាងក្នុងផ្លូវបន្តពូជ និងទឹកនោម ដោយការសម្រាលកូនមិនចេញ-obstetric fistula’ ។ ស្ត្រីដែលមានរបួសខាងក្នុងនេះមិនអាចគ្រប់គ្រងដំណើរការរាងកាយរបស់ពួកគេបានទេ ហើយត្រូវបានគេទុកចោលឱ្យទទួលរងការមើលងាយ និងមិនត្រូវបានគេបណ្តេញចេញពីសហគមន៍របស់ពួកគេ ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Hamlin និងស្វាមីរបស់គាត់បានបង្កើតមន្ទីរពេទ្យ Addis Ababa Fistula ។ កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគាត់ទាំងពីរធ្វើឱ្យស្ត្រីរាប់ពាន់នាក់អាចត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះសំបែងវិញដើម្បីរស់នៅដោយមានជីវិតពេញលេញ និងសុខភាពល្អ ។

នៅក្នុងឆ្នាំ1995 វេជ្ជបណ្ឌិត Hamlin ត្រូវបានគេផ្តល់គ្រឿងពូជស្បែករបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីខ្ពស់បំផុត ។ “Companion of the Order of Australia” ដែលជារង្វាន់ជ័យលាភីអូស្ត្រាលីខ្ពស់បំផុត ។

អ្នកជាប់ជំងឺលោកីឈូបែលជាជនជាតិអូស្ត្រាលី

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានឈ្មោះល្បីល្បាញលើការស្រាវជ្រាវផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងវេជ្ជសាស្ត្រ ។ ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីដូចខាងក្រោមបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលក្នុងវិស័យទាំងនេះ ។

- សាស្ត្រាចារ្យ William Bragg (1862-1942) និង Lawrence Bragg (1890-1971) អ្នកប្រាជ្ញរូបវិទ្យា
William Bragg (ឪពុក) និង Lawrence Bragg (កូន) ជាអ្នកជាប់ជំងឺលោកីរួមគ្នានៃការរង្វាន់ឈូបែលផ្នែករូបវិទ្យាឆ្នាំ1915 ‘សម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់ពួកគេក្នុងការធ្វើវិភាគទម្រង់ថ្មគ្រីស្ទាលីនដោយប្រើការស៊ីនីកូរ’ ។
- លោក Howard Walter Florey (1898-1968) អ្នកវេជ្ជសាស្ត្រ
ដែលកើតនៅទីក្រុងអាដីឡែត រដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូង Howard Florey បានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រឆ្នាំ1945 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញថ្នាំប៉េនីស៊ីលីន និងគំរូពលព្យាបាលរបស់វាដើម្បីឆ្លងផ្សេងៗ’ ។
- លោក Frank Macfarlane Burnet (1899–1985) អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រវេជ្ជសាស្ត្រ និងអ្នកជីវសាស្ត្រ
ដែលកើតនៅរដ្ឋវិចតូរីយ៉ា Frank Burnet ត្រូវបានគេផ្តល់បានរង្វាន់ឈូបែលខាងផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រឆ្នាំ1960 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញការមានប្រព័ន្ធស៊ីនីម៉ាតដែលមិនប្រឆាំងនឹងអតិសិទ្ធិប្រាណ’ ។
- លោក John Carew Eccles (1903-1997) អ្នកសរីរវិទ្យា
John Carew Eccles ដែលកើតនៅទីក្រុងម៉ែលប៊ែន ហើយបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រ ឆ្នាំ1963 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញយន្តការអ៊ីយ៉ុងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរំញ័រ និងការទប់រំញ័រនៅផ្នែកកណ្តាល និងផ្នែកខាងក្រៅនៃក្លាសកោសិកាសរសៃប្រសាទ’ ។
- លោក Bernard Katz (1911-2003) គ្រូពេទ្យ និង អ្នកប្រាជ្ញជីវរូបសាស្ត្រ
ដែលកើតនៅប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ Bernard Katz បានក្លាយជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីក្នុង ឆ្នាំ1941 ។ លោកបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬ វេជ្ជសាស្ត្រ ឆ្នាំ១៩៧០ សំរាប់ការ ‘រកឃើញសារធាតុគីមីបញ្ជូនសារប្រសាទនៅក្នុងផ្នែកចុងអង្គសន្សៃសរសៃប្រសាទ ហើយយន្តការសម្រាប់ការរក្សាទុក ការបញ្ចេញ និងអសកម្មភាពរបស់សារធាតុគីមីបញ្ជូនសារប្រសាទទាំងនេះ’ ។
- សាស្ត្រាចារ្យ John Warcup Cornforth (1917 – 2007) គីមីវិទូ
John Cornforth ដែលកើតនៅទីក្រុងស៊ីដនី ហើយបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកគីមីវិទ្យា ឆ្នាំ1975 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ស្នាដៃរបស់គាត់លើគីមីស្ថេរូអ៊ីតនៃប្រតិកម្មនានាដោយប្រើអង់ស៊ីមជាកាតាលីក’ ។
- សាស្ត្រាចារ្យ Peter Doherty (កើតក្នុងឆ្នាំ 1940) អ្នកវិទ្យាខាងភាពស៊ីនីម៉ាត
Peter Doherty កើតនៅរដ្ឋឡីនស្តែន ហើយបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រ ឆ្នាំ1996 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញភាពពិសេសនៃការការពារភាពស៊ីនីម៉ាតដែលសម្រួលដោយកោសិកា’ ។
- សាស្ត្រាចារ្យ Barry Marshall (កើតក្នុងឆ្នាំ 1951) និង វេជ្ជបណ្ឌិតជំនាញខាងក្រពះ និងពោះវៀន និងវេជ្ជបណ្ឌិត Robin Warren (កើតក្នុងឆ្នាំ 1937) វេជ្ជវិទូ
Barry Marshall និង Robin Warren ជាអ្នកទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលរួមគ្នាក្នុងផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រនៅឆ្នាំ2005 សម្រាប់ការរកឃើញរបស់ពួកគាត់ពី ‘បាក់តេរី Helicobacter Pylori និងតួនាទីរបស់វាក្នុងការបង្កឲ្យមានជំងឺរលាកក្រពះ និងជំងឺពោះវៀន’ ។
- សាស្ត្រាចារ្យ Elizabeth Helen Blackburn (កើតក្នុងឆ្នាំ 1948) ជីវវិទូ
Elizabeth Helen Blackburn កើតនៅទីក្រុងហូបាត ហើយបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកសរីរវិទ្យា ឬវេជ្ជសាស្ត្រឆ្នាំ2009 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញអំពីថាតើត្រូវប្រើប្រាស់ការពារដោយតេឡូមែរ (telomeres) និងអង់ស៊ីមតេឡូមែរ៉ាស (enzyme telomerase) ដោយរបៀបណា’ ។
- សាស្ត្រាចារ្យ Brian P. Schmidt (កើតក្នុងឆ្នាំ 1967) តារាវិទូ
Brian P. Schmidt បានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែករូបវិទ្យាឆ្នាំ2011 (រួមគ្នា) ‘សម្រាប់ការរកឃើញនៃភាពរីកចម្រើនទៅរូបសភាពរបស់សកលលោកតាមរយៈការអង្កេតផ្សេងៗនៃការផ្ទុះរាពផ្កាយដែលនៅឆ្ងាយ’ ។

ពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងក្រោមនេះបានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកអក្សរសាស្ត្រ ។

- Patrick White (1912-1990) អ្នកនិពន្ធប្រលោមលោក និងរឿងល្ខោន
កើតនៅទីក្រុងឡុងដ៍ទៅនឹងឪពុកម្តាយជាជនជាតិអូស្ត្រាលី Patrick White បានទទួលបានរង្វាន់ឈូបែលផ្នែកអក្សរសាស្ត្រក្នុងឆ្នាំ1973 ‘សម្រាប់សិល្បៈនិទានរឿងចិត្តសាស្ត្រដែលបង្ហាញការណែនាំនូវទីបំផ្លិចទៅក្នុងអក្សរសាស្ត្រ’ ។

ផ្នែកទីប្រាំមួយ

ប្រវត្តិនៃជនជាតិអូស្ត្រាលីរបស់យើង

ប្រវត្តិនៃជនជាតិអូស្ត្រាលីរបស់យើង

ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់អូស្ត្រាលីបានត្រូវតែងតាំងឡើងដោយមនុស្សជាច្រើននាក់ ហើយនិងព្រឹត្តិការណ៍នានា ។

ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រ្តេត (Torres Strait)

អ្នកស្រុកដំបូងរបស់អូស្ត្រាលីគឺជាជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រ្តេត (Torres Strait) ដែលមានវប្បធម៌ និងទំនៀមទម្លាប់បន្តចាស់ជាងគេបង្អស់នៅក្នុងពិភពលោក ។

កំណត់ត្រាបុរាណវិទ្យាបង្ហាញថាជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីបានមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលីនៅចន្លោះ 65.000 និង 40.000 ឆ្នាំកន្លងទៅ ក៏ប៉ុន្តែជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីមានជំនឿថាពួកគេជាអ្នកសំខាន់ជាងគេនៅក្នុងប្រវត្តិបង្កើតទឹកដីនេះ ហើយប្រវត្តិបង្កើតទឹកដីរបស់ពួកគេចាប់ផ្តើមដោយមានការចាប់ផ្តើមតាំងពីពេលមានការកើតដំបូងមកម្ល៉េះ ។

ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រ្តេត (Torres Strait) មានជំនឿ និងទំនៀមទម្លាប់ជាច្រើនយ៉ាងដែលនៅតែនាំឱ្យពួកគេរហូតដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។ ពួកគេមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជាមួយនិងទឹកដីនេះ ដែលទទួលបានសម្តែងនៅក្នុងរឿងនិទាននានា សិល្បៈ និងរបាំរបស់ពួកគេ ។

ភាសា

មុននឹងមានការតាំងលំនៅដ្ឋានរបស់ប្រជាជនអង់គ្លេស ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និង ជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រ្តេត (Torres Strait) បានប្រើប្រាស់ភាសា និងគ្រាមភាសាជាង 700 ។ ភាសាជាង 100 នៃភាសាទាំងអស់នោះនៅតែមានអ្នកប្រើប្រាស់នាបច្ចុប្បន្ននេះ បើទោះបីយ៉ាងនេះក្តី មានតិចជាងម្ភៃភាសាត្រូវបានគេបង្រៀនបន្តទៅអោយក្មេងៗ ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រដែលដំណាលពីប្រវត្តិបង្កើតទឹកដីនេះមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំង ពីព្រោះថាពួកគេនិទានរឿងទាំងនេះដែលស្តីអំពីប្រវត្តិនៃប្រជាជន និងទឹកដីនេះ ។

គតិលោក (The Dreaming)

គតិលោក (The Dreaming) គឺជាពាក្យលោកខាងលិចប្រើជាញឹកញយដើម្បីពិពណ៌នាពី ប្រពន្ធមែរដឹង ជំនឿ និងការប្រតិបត្តិដែលដឹកនាំជីវិតរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី ។

រឿងនិទានផ្សេងៗនៃគតិលោក (The Dreaming) ត្រូវបានគេដំណាលទៅឱ្យក្មេងៗបន្ត ដោយឪពុកម្តាយ និងព្រឹទ្ធាចារ្យរបស់ពួកគេ ។ រឿងនិទានទាំងនេះបង្រៀនដល់ក្មេងៗថាតើទឹកដីរបស់ពួកគេបានកសាងឡើងយ៉ាងដូចម្តេច និងថាតើមានមនុស្សមករស់នៅលើទឹកដីនេះតាមរបៀបណា ។ រឿងទាំងនេះក៏ផ្តល់ដល់ក្មេងៗផងដែរនូវមេរៀនជាក់ស្តែងដ៏មានតម្លៃដូចជា ទីកន្លែងសម្រាប់រកចំណីអាហារនៅក្នុងព្រៃ ។

រឿងនិទានផ្សេងៗនៃគតិលោក (The Dreaming) ត្រូវបានគេដំណាលតៗគ្នាដោយ ប្រើប្រាស់តន្ត្រី ចម្រៀង និងរបាំ ។ នៅពេលដែលជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រ្តេត (Torres Strait) ច្រៀង និងរាំពួកគេមានអារម្មណ៍ទាក់ទងយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ជាមួយនឹងដូនតារបស់ពួកគេ ។

ទម្រង់ដើមនៃសិល្បៈជនជាតិដើមគឺថ្មចម្លាក់ ឬរូបគំនូរ និងការរចនាម៉ូដនៅលើដី ។ ប្រជាជនមកពីអូស្ត្រាលីភាគកណ្តាលជាធម្មតាបង្កើតនិមិត្តសញ្ញាសិល្បៈទស្សនីយភាពនានាដោយប្រើស្នាមចុចរង្វង់ ហើយនិងនិមិត្តសញ្ញាវប្បធម៌ជាក់លាក់ផ្សេងៗ ដើម្បីដាក់ចំណងឱ្យទឹកដីនេះ ឬសាច់រឿងអំពីគតិលោក (The Dreaming) ខណៈដែលអ្នកនៅតំបន់ភាគខាងជើងនៃប្រទេសអូស្ត្រាលីគួររូបមនុស្ស សត្វ និមិត្តសញ្ញា និងដូងព្រលឹង ។

គតិលោក (The Dreaming) បន្តមានសារៈសំខាន់ចំពោះជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ។

សិល្បៈជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីនៅស្ថានទីក្រុង Kakadu

ជនជាតិអឺរ៉ុបលើកទីមួយក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី

ការរុករកពីដំបូងរបស់ជនជាតិអឺរ៉ុប

នៅក្នុងសតវត្សទី 17 អ្នករុករកជនជាតិអឺរ៉ុបមួយចំនួនបានមកដល់ឃើញផ្នែកខ្លះនៃទឹកដី ដែលពួកគេហៅឈ្មោះថា 'Terra Australis Incognita'—ទឹកដីដែលពុំមានអ្នកស្គាល់នៃតំបន់ខាងត្បូង ។ ក្នុងឆ្នាំ1606 បុរសជនជាតិហូឡង់ម្នាក់ឈ្មោះ Willem Janszoon បានកូសផែនទីផ្នែកខាងលិចនៃឧបទ្វីប Cape York Peninsula នៅខាងត្បូងបង្អស់ភាគខាងជើង នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរ សំពៅរបស់អេស្បាញញ៉ូលមួយ ដែលដឹកនាំដោយនាវាក Luis Vaez de Torres បានជិះកាត់ច្រកសមុទ្រខាងជើងនៃប្រទេស អូស្ត្រាលី ។

ក្រោយមកក្នុងទសវត្សរ៍ 1600 នាវិកជនជាតិហូឡង់មួយចំនួនបានរុករកតាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រនៃរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងលិច ហើយបានហៅទឹកដីនេះថា 'ប្រទេសហូឡង់ឌី' ។

នៅក្នុងឆ្នាំ1642 លោក Abel Tasman បានរកឃើញឆ្នេរសមុទ្រនៃទឹកដីថ្មីមួយនេះ ដែលគាត់បានឲ្យឈ្មោះថា 'Van Diemen's Land' (ឥឡូវនេះជារដ្ឋតាសម៉ានីយ៉ា) ។ គាត់ក៏បានកូសផែនទីឆ្នេរសមុទ្រអូស្ត្រាលីប្រវែងរាប់ពាន់ម៉ាយផងដែរ ។ ផែនទីដែលមិនពេញលេញនៃប្រទេសហូឡង់ឌីរបស់លោកបង្ហាញថាគាត់ជឿថា ទឹកដីនេះនៅជាប់នឹងប៉ាពួញូឌីនៅប៉ែកខាងជើង ។

លោក William Dampier គឺជាជនជាតិអង់គ្លេសតំបូងគេបង្អស់ដែលបានដាន់លើទឹកដីអូស្ត្រាលី ។ នៅក្នុងឆ្នាំ1684 គាត់បានចុះចតនៅឆ្នេរទិសពាយ័ព្យ ។ ដោយសារតែស្ថានភាពទីនោះស្ងួត និងហុយ លោកពុំបានព័ត៌មានអំពីជនជាតិដើមនៅទីនោះទេ ។ មាសប្រយោជន៍សំរាប់ពាណិជ្ជកម្ម ឬតាំងទីលំនៅដ្ឋានទេ ។

សភាពផែនទីប្រទេសហូឡង់ឌីរបស់លោក Abel Tasman ឆ្នាំ1644

នាវាសារីក James Cook

រហូតមកទល់ជនជាតិអង់គ្លេសឈ្មោះលោក James Cook បានមកដល់ឆ្នេរខាងកើតនៃប្រទេសអូស្ត្រាលីក្នុងឆ្នាំ1770 តំបន់នេះនៅពុំទាន់មានជនជាតិអឺរ៉ុបណាបានមករុករកឃើញនៅឡើយទេ ។ លោក Cook ត្រូវបានផ្ញើមកដើម្បីសិក្សាអំពីតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិកខាងត្បូង ។ គាត់បានកូសផែនទីឆ្នេរខាងកើត ហើយបានចុះចតនៅ Endeavour របស់គាត់នៅ ឆកសមុទ្រ Botany Bay គឺនៅខាងត្បូងនៃទីក្រុងស៊ីដនីសព្វថ្ងៃនេះបន្តិច ។ លោក James Cook បានហៅទឹកដីនេះថា 'New South Wales' ហើយបានប្រកាសយកវាជូនព្រះមហាក្សត្រ George III ។

ការដឹកជញ្ជូនអ្នកទោស

ប្រទេសអូស្ត្រាលីគឺបើកមានតែមួយត្រង់ថា អ្នកដែលតាំងលំនៅដ្ឋានជនជាតិអឺរ៉ុបមុនគេភាគច្រើនសុទ្ធតែជាអ្នកទោស ។ បន្ទាប់ពីសហរដ្ឋអាមេរិកបានទទួលឯករាជ្យចក្រភពអង់គ្លេសលែងអាចបញ្ជូនអ្នកទោសរបស់ខ្លួនទៅកាន់ទីនោះបានតទៅទៀត ហើយពន្ធនាគារអង់គ្លេសក៏ប្រែសភាពទៅជាណែនណាន់តាន់តាបខ្លាំង ។

ក្នុងឆ្នាំ1786 ចក្រភពអង់គ្លេសបានសម្រេចបញ្ជូនអ្នកទោសមួយចំនួនទៅកាន់អាណានិគមថ្មីនៃញ៉ូវសៅវែលស៍ ។

អាណានិគមដំបូងគេបង្អស់

ទេសាភិបាលទីមួយនៃអាណានិគមញ៉ូវសៅវែលស៍គឺនាវាសារីក Arthur Phillip ។ លោកបានដឹកនាំកងនាវាទីមួយដែលមានសំពៅចំនួន11 ហើយបានមកដល់ទឹកដីម្ខាងទៀត នៃពិភពលោកដោយសុវត្ថិភាពពីចក្រភពអង់គ្លេស ដោយនាំយក 'កងនាវាទីមួយ' នេះចូលទៅក្នុងឆកសមុទ្រទីក្រុងស៊ីដនី នៅថ្ងៃទី26 ខែមករា ឆ្នាំ1788 ។ វាគឺនៅខួបថ្ងៃនេះហើយដែលលើសបានយកមកធ្វើជាទិវាបុណ្យជាតិអូស្ត្រាលីដែលប្រារព្ធឡើងរាល់ឆ្នាំ ។

ឆ្នាំដំបូងៗនៃការតាំងលំនៅដ្ឋាន

ឆ្នាំដំបូងៗនៃការតាំងលំនៅដ្ឋានរបស់អាណានិគមមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំង ។ ដើម្បីប្រាកដថាប្រជាជនគ្រប់គ្នាមិនដាច់ពោះស្លាប់ ទេសាភិបាល Phillip បានដាក់កម្រិតរបបអាហារឱ្យដូចគ្នា ដោយរួមមានទាំងខ្លួនលោកផ្ទាល់ និងមន្ត្រីរបស់លោកផងដែរ ។ សុភវិនិច្ឆ័យ និងការប្រុងប្រយ័ត្នរបស់លោកបានជួយឲ្យអាណានិគមបន្តរស់រានមានជីវិតក្នុងអំឡុងឆ្នាំដំបូងៗដ៏សែនលំបាកទាំងនោះ ។

អ្នកទោសបានធ្វើការងារជាទម្ងន់ក្នុងអំឡុងនៃការតាំងទីលំនៅដំបូង ។ អ្នកទោសដែលបានជាប់ទោសដល់កំណត់បានក្លាយជាមនុស្សប្រុស និងស្រីមានសេរីភាព ហើយបានចូលរួមរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដើម្បីធ្វើការ និងចិញ្ចឹមគ្រួសារ ។

កងនាវាទីមួយដែលធ្វើដំណើរពីចក្រភពអង់គ្លេសបានមកដល់ឆកសមុទ្រទីក្រុងស៊ីដនី នៅឆ្នាំ1788

ឱកាសថ្មី

ចំនួនប្រជាជនអឺរ៉ុបដំបូងរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីភាគច្រើនគឺជនជាតិអង់គ្លេស ជនជាតិស្កុត់លែន និងជនជាតិអេរ៉ូឡង់ ។ ជនជាតិស្កុត់លែន វេលស៍ និងអេរ៉ូឡង់ធ្លាប់តែមានជម្លោះជាមួយនឹងជនជាតិអង់គ្លេស ក៏ប៉ុន្តែនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី ក្រុមជនជាតិទាំងបួននេះបានរស់នៅ និងធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយគ្នា ។

អ្នកទោសបច្ចុប្បន្ន និងអតីតអ្នកទោសបានចាប់ផ្តើមរកឃើញឱកាសថ្មីៗនៅក្នុងអាណានិគមនេះ ។ អតីតអ្នកទោសមួយចំនួនបានបង្កើតជំនួញដោយខ្លួនពួកគេផ្ទាល់ដោយក្លាយជាអ្នកលក់ដូរ ។ អ្នកខ្លះទៀតក៏បានដោតជ័យជាអ្នកចម្ការ ពាណិជ្ជករ ម្ចាស់ហាង និង ម្ចាស់ភ្ញៀវស្រា ។

Caroline Chisholm (1808–1877)

Caroline Chisholm ជាអ្នកកែទម្រង់សង្គមឈានមុខគេម្នាក់ដែលបានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពរបស់ស្ត្រីនៅលើវិសាលភាពអាណានិគម ។ គាត់មករស់នៅប្រទេសអូស្ត្រាលីជាមួយស្វាមីដែលជានាយទាហាន និងកូនប្រាំនាក់ក្នុងឆ្នាំ 1838 ។ គាត់បានជួយស្ត្រីចំណាកស្រុកដែលរស់នៅតាមចក្ខុវិស័យក្នុងទីក្រុងស៊ីដនី ។ ក្នុងរយៈពេលពីរបីឆ្នាំ គាត់បានបង្កើតផ្ទះសំណាក់ចំនួន 16 សម្រាប់ស្ត្រីចំណាកស្រុកទូទាំងអាណានិគម ។

Caroline ខិតខំប្រឹងធ្វើការដើម្បីធ្វើឲ្យជីវិតមនុស្សនៅលើសំពៅធ្វើដំណើរមកអាណានិគមបានល្អប្រសើរឡើង ។ គាត់ក៏បានរៀបចំផែនការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីសម្រាប់អ្នកក្រពេកយ៉ាក ដើម្បីជួយពួកគេបំបែកចេញពីវដ្តនៃការរើសពាក់អាស្រ័យលើគេ និងភាពក្រីក្រ ។

បច្ចុប្បន្ននេះ មានសាលារៀនជាច្រើនក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីត្រូវគេដាក់ឈ្មោះ Caroline Chisholm ។ គាត់ត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា ‘មិត្តភក្តិរបស់ជនចំណាកស្រុក’ ហើយត្រូវបានគេចង់ថា ចំពោះការខិតខំប្រឹងប្រែងដោយពុំខ្ចាចនឿយហត់ដើម្បីជួយមនុស្សឲ្យចាប់ផ្តើមជីវិតថ្មី ។

ទេសាភិបាល Macquarie

ជាមួយនឹងលោកទេសាភិបាល Phillip លោកទេសាភិបាល Lachlan Macquarie ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់មួយក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រតាំងពីដើមរបស់យើង ។ គាត់គ្រប់គ្រងអាណានិគមញ៉ូវសៅវែលស៍ ចន្លោះពីឆ្នាំ1810 និង 1821 ដោយអភិវឌ្ឍន៍នេះអោយទៅជាការបោះតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយមានសេរីភាព មិនមែនជាអាណានិគមរបស់អ្នកជាប់ទោសទេ ។ គាត់បានធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងលើការធ្វើកសិកម្ម កសាងផ្លូវថ្មីៗ និងទីសាធារណៈ និងលើកទឹកចិត្តដល់ការរុករកថ្មីៗក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

លោកទេសាភិបាល Macquarie ក៏បានវិនិយោគលើវិស័យអប់រំ និងគោរពសិទ្ធិរបស់អតីតអ្នកជាប់ទោស ។ គាត់បានផ្តល់ការងារមួយចំនួនដល់អតីតអ្នកជាប់ទោសដែលមានតួនាទីដូចជាចៅក្រម និងមន្ត្រីសាធារណៈ ។

ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ លោកទេសាភិបាល Macquarie ត្រូវបានផ្តល់កិត្តិយសចំពោះស្នាដៃ នៃការផ្លាស់ប្តូរជារិះដ្ឋានដែលគាត់បានធ្វើចំពោះអាណានិគមនេះ ។ សាកលវិទ្យាល័យ Macquarie នៅរដ្ឋញ៉ូវសៅវែលស៍ ក៏ត្រូវបានគេដាក់ឈ្មោះគាត់ ។

កេរដំណែលអ្នកទោសរបស់យើង

ដោយសារគេគិតថាដំណែងទេសាភិបាលមានអំណាចធំធេងពេកចំពោះមនុស្សម្នាក់ ហេតុដូច្នេះហើយនៅឆ្នាំ1823 ក្រុមប្រឹក្សានីតិបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋញ៉ូវសៅវែលស៍ត្រូវបានគេបង្កើតឡើង ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ជាយោបល់ដល់ទេសាភិបាលបន្ទាប់មក និងធ្វើកំណែទម្រង់អាណានិគម ។

ចក្រភពអង់គ្លេសបានបញ្ឈប់ការបញ្ជូនអ្នកទោសមកកាន់រដ្ឋញ៉ូវសៅវែលស៍ក្នុងឆ្នាំ1840 មករដ្ឋតាស្មានីយ៉ាក្នុងឆ្នាំ1852 និងមកដែនដីអូស្ត្រាលីខាងលិចក្នុងឆ្នាំ1868 ។ ជាសរុប អ្នកទោសច្រើនជាង 160.000នាក់ ត្រូវបានគេបញ្ជូនមកប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ការបែងចែករវាងអតីតទណ្ឌិត និងអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានបានបាត់បន្តិចម្តងៗ ។ ចាប់តាំងពីទសវត្សឆ្នាំ1850 មក ប្រជាជនក្នុងអាណានិគមគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង ហើយចង់កសាងសង្គមដោយមានការគោរព ។ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីជាច្រើនចាប់ផ្តើមមានមោទនភាពចំពោះកេរដំណែលអ្នកទោសរបស់ពួកគេ ។

ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait)

ក្រោយពីការតាំងលំនៅដ្ឋាននៃជនជាតិអឺរ៉ុប

ក្នុងឆ្នាំ1788 នៅពេលចាប់ផ្តើមនៃការតាំងទីលំនៅដ្ឋាននៃជាតិអឺរ៉ុប គេបានប៉ាន់ស្មានថា មានជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait) មានចន្លោះពី 750.000 ទៅ 1,4 លាននាក់ រស់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ចំនួននេះដែរក៏បានរាប់បញ្ចូលប្រជាជនមកពីបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗ គ្នាចំនួនប្រមាណជា 250 ប្រទេស និងមានភាសាផ្សេងគ្នាជាង 700 ភាសា ។

នៅពេលរៀបចំអាណានិគមរបស់ខ្លួនក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី រដ្ឋាភិបាលចក្រភពអង់គ្លេសពុំបានធ្វើសន្និសីទជាមួយជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait) ទេ ។ អាជ្ញាធរចក្រភពអង់គ្លេសបានជឿជាក់ថា ពួកគេមានសិទ្ធិស្របច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់ដីធ្លី ។

ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait) មានសេដ្ឋកិច្ចផ្ទាល់ខ្លួន និងមានទំនាក់ទំនងតាំងពីបុរាណយូរអង្វែងទៅនឹង ទឹកដីនេះដែលជាទីពួកគេធ្លាប់រស់នៅក្រោមច្បាប់របស់ពួកគេផ្ទាល់ តែឥឡូវពួកគេត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យទទួលយកច្បាប់របស់អ្នកចំណូលថ្មី ។ អ្នកចំណូលថ្មីដែលគេ មិនបានអញ្ជើញ ហើយធម្មតាពួកគេមិនត្រូវបានគេស្វាគមន៍ទេ ។

ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait) ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងក្រៃលែង ដោយសារការមកដល់នៃអាណានិគមចក្រភព អង់គ្លេស ។ ជីវិតត្រូវបានបាត់បង់ និងទឹកដីត្រូវបានគេទន្ទ្រានយក ក្នុងកំឡុងពេលដែលប្រជាជនអាណានិគមបានដាក់បទបញ្ជាអនុវត្តក្នុងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងសាសនាថ្មី ។ ប្រជាជនអាណានិគមក៏បាននាំចូលមកផងដែរនូវសត្វ រុក្ខជាតិ និងជំងឺថ្មីៗ ។

ទេសាភិបាលនាសម័យដើមនោះត្រូវបានហាមមិនឲ្យបោះពុម្ព និងធ្វើបាបជនជាតិដើមទេ ប៉ុន្តែអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានជាតិចក្រភពអង់គ្លេសបានផ្លាស់ទីលំនៅមកលើទឹកដី របស់ពួកគេ ហើយជនជាតិដើមអាបូរីជីនីជាច្រើននាក់ត្រូវបានគេសម្លាប់ ។ ជាធម្មតា អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានពុំបានទទួលទណ្ឌកម្មចំពោះការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋទាំងនេះទេ ។

ជនជាតិដើម និងអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានជាតិអឺរ៉ុបមួយចំនួនអាចរស់នៅជាមួយគ្នាដោយសន្តិភាព ។ អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានខ្លះបានជួលជនជាតិដើម ឲ្យប្រមូលឆ្កែ និងហ្វូងសត្វពាហនៈនៅកសិដ្ឋាន ។ លោកទេសាភិបាល Macquarie បានប្រគល់ដីឲ្យជនជាតិដើមអាបូរីជីនីផ្ទាល់ខ្លួនគេ សម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម និងសាងសង់ សាលារៀនសម្រាប់កុមារជនជាតិដើមអាបូរីជីនី ។ ប៉ុន្តែ មានជនជាតិដើមអាបូរីជីនីតិចតិចចំណាស់ដែលចង់រស់នៅតាមរបៀបអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋាន ដោយសារពួកគេ មិនចង់បាត់បង់ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី វប្បធម៌របស់ពួកគេ ។

ជនជាតិដើមអាបូរីជីនីជាច្រើនត្រូវបានសម្លាប់ក្នុងការប្រយុទ្ធដណ្តើមទឹកដី ។ ក្នុងខណៈដែលគេពុំបានដឹងពីពួកគេប៉ុន្មាននាក់ត្រូវបានគេសម្លាប់ គេអាចប៉ាន់ស្មានបានថា ជនជាតិដើមអាបូរីជីនីរាប់សែននាក់បានស្លាប់ ។ អ្វីដែលធ្វើឲ្យជនជាតិដើមអាបូរីជីនីទាំងនោះស្លាប់ច្រើនជាងគេគឺដោយសារជំងឺដែលជនជាតិអឺរ៉ុបបាននាំចូលមកលើទឹកដី នេះ ។ ការបាត់បង់ជីវិតរបស់ជនជាតិដើមអាបូរីជីនីជាមហន្តរាយដ៏ធំ ។

ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ

ការស្រាវជ្រាវរុករកដីនៅឆ្ងាយពីសមុទ្រ

នៅរដូវក្ដៅសៅរ៍លស់ អ្នកធ្វើអាណានិគមសម័យដើមប្រឈមមុខនឹងការលំបាកខ្លាំងណាស់ ។ ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរីវិសស្ត្រេត (Torres Strait) មានបទពិសោធន៍គ្រប់គ្រង និងរស់នៅក្នុងបរិស្ថានស្អាតនេះ បើទោះជាយ៉ាងនេះក្តីពួកគេក៏មានការពិបាកដែរនៅពេលមានគ្រោះរាំងស្ងួត ។

តំបន់ភ្នំខៀវ Blue Mountains (ចម្ងាយប្រហែល 50 គីឡូម៉ែត្រពីភាគខាងលិចនៃ ក្រុងស៊ីដនី) បានផ្តល់ការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងដល់អ្នករុករកស្រាវជ្រាវលើដីគោក នៅក្រុងស៊ីដនីដំបូង ។ នៅឆ្នាំ1813 មានបុរសបីនាក់ គឺលោក Gregory Blaxland លោក William Charles Wentworth និងលោក William Lawson នៅទីបំផុតបានទទួលជោគជ័យឆ្លងកាត់ជួរភ្នំនេះ ។ សព្វថ្ងៃនេះ ផ្លូវថ្នល់ និងផ្លូវដែកឆ្លងកាត់ជួរភ្នំខៀវ (Blue Mountains) នៅតែធ្វើដំណើរតាមផ្លូវដែល បុរសទាំងបីនាក់បានដើរឆ្លងកាត់ ។

នៅផ្នែកម្ខាងទៀតនៃភ្នំទាំងនេះ អ្នកស្រាវជ្រាវបានរុករកឃើញទីជនបទល្វីងឆ្ងាយ ដែលល្អសម្រាប់ចិញ្ចឹមច្រៀម និងហ្វូងសត្វពាហនៈ ។ ប៉ុន្តែ ទឹកដីប៉ែកខាងក្នុងដែល ពួកគេបានជួបនឹងស្រុកស្រែដែលមានវាលខ្សាច់ស្អាត ។

អ្នកស្រាវជ្រាវរុករកជាតិអឺរ៉ុបមានបញ្ហាក្នុងការរកទឹក និងដឹកស្បៀងអាហារគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់រស់នៅ ។ អ្នកស្រាវជ្រាវរុករកដើមកំណើតអាឡឺម៉ង់ឈ្មោះ Ludwig Leichhardt បានបាត់ខ្លួន នៅពេលកំពុងសាកល្បងឆ្លងកាត់ទីបំផុតពីខាងកើតទៅខាងលិចក្នុងឆ្នាំ1848 ។

នៅឆ្នាំ1860 Robert O'Hara Burke និង William John Wills បានធ្វើដំណើរពីក្រុង ម៉ែលប៊ែនដើម្បីឆ្លងកាត់ប្រទេសអូស្ត្រាលីពីខាងត្បូង ទៅខាងជើង ។ គេបានដឹកនាំក្រុមស្រាវជ្រាវរុករកដ៏ធំមួយ ប៉ុន្តែការធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់របស់ពួកគេ ពិតមានការពិបាកជាខ្លាំង ។ Burke និង Wills មិនដែលមានបទពិសោធន៍ដើរព្រៃទេ ។ ពួកគេបានទទួលជំនួយឯកទេសពីជនជាតិដើមអាបូរីជីនី Yandruwandha ក៏ប៉ុន្តែអ្នករុករកទាំងពីរនាក់នោះបានស្លាប់នៅ តាមផ្លូវត្រឡប់មកវិញ ។ ក្លឹតតែ Burke និង Wills មិនបានសម្រេចគោលបំណងស្រាវជ្រាវរុករករបស់ពួកគេក្តី សាច់រឿងរបស់ពួកគេត្រូវបានគេចងចាំនៅក្នុងសិល្បៈ និងអក្សរសាស្ត្រ ។ នេះជាឧទាហរណ៍នៃសោកនាដកម្មដ៏ខ្លោចផ្សារនៃភាពឃោរឃៅរបស់ទឹកដីយើង ។

អ្នកតាំងលំនៅដ្ឋាន និងអ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវ

បើទោះជានៅពេលអ្នកតាំងលំនៅដ្ឋានថ្មីមានដំណើរយ៉ាងណាក៏ដោយ ជីវិតនៅតែមានការលំបាកជាខ្លាំង ។ នៅក្រោយពេលទឹកជំនន់ ឬគ្រោះ រាំងស្ងួត អ្នកតាំងលំនៅដ្ឋានអាចបាត់បង់របរចិញ្ចឹមជីវិត ហើយជាញឹកញយ កសិករត្រូវចាប់ផ្តើមសារជាថ្មីទៀត ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រជាជន ក្រោកឈរ និងតស៊ូបន្តដំណើរជីវិតទៅមុខទៀត ។ ពាក្យថា 'អ្នកប្រយុទ្ធ អូស្ត្រាលី-Aussie battler' ចំណាស់ឲ្យស្មារតីប្រយុទ្ធ និងភាពធន់របស់ ប្រជាជនអូស្ត្រាលី ។ អ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវត្រូវបានផ្តល់កិត្តិយសចំពោះភាព ក្លាហានរបស់ពួកគេ ក្នុងគ្រាលំបាកទាំងអស់នោះ ។ ជាញឹកញាប់ ស្ត្រីត្រូវបន្ត មុខជំនួញ ឬការធ្វើស្រែចំការ នៅពេលដែលបុរសធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីឆ្ងាយ ឬបានស្លាប់ ។

គឺនៅក្នុងរយៈពេលឆ្នាំដំបូងៗដ៏លំបាកទាំងអស់នោះហើយ ដែលស្មារតីមិត្តភាពស្មើគ្នា និងស្មោះត្រង់ (mateship) របស់ប្រជាជន អូស្ត្រាលីបានចាប់ផ្តើម ។ ស្មារតីនេះមានភាពរឹងមាំក្នុងចំណោមបុរសៗ ដែលធ្វើដំណើរកាត់តំបន់ដាច់ស្រយាល ការេមាមឡេម និងគៀងសត្វ ។ អ្នកតាំងលំនៅដ្ឋាន ក៏បានជួយគ្នាទៅវិញទៅមកផងដែរក្នុងគ្រាលំបាក ។ ប្រពៃណីនេះនៅតែជាចំណែកមួយនៃជីវិតជនជាតិអូស្ត្រាលី ។

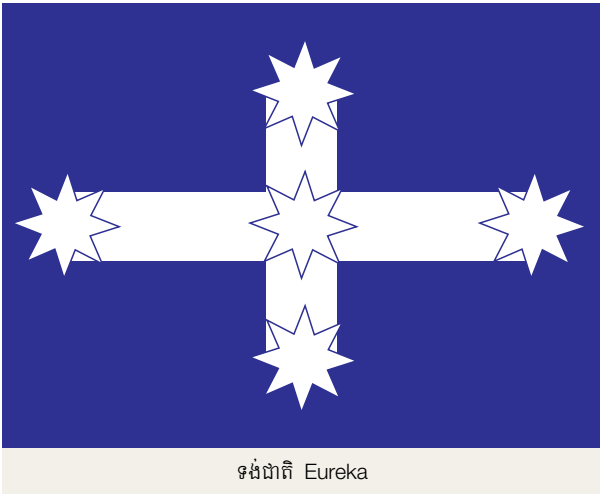
ការសម្រុកទៅរកមាស

ការរកឃើញមាសនៅរដ្ឋញូវសៅវែលស៍ នៅដើមឆ្នាំ1851 ត្រូវបានពិពណ៌នា ថាជា 'របកគំហើញដែលបានផ្លាស់ប្តូរប្រជាជាតិមួយ' ។ មិនយូរប៉ុន្មាន មាសក៏ត្រូវបានគេរកឃើញនៅរដ្ឋវិចតូរីយ៉ា ដែលជាអាណានិគមឯករាជ្យថ្មី ។

មកទល់នឹងចុងឆ្នាំ1852 មានមនុស្សប្រមាណ 90.000 នាក់ធ្វើដំណើរមករដ្ឋ វិចតូរីយ៉ា ពីគ្រប់ទិសទីនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី និងពិភពលោកដើម្បីស្វែងរកមាស ។

ការបះបោរ Eureka ត្រូវបានគេចងចាំថាជាពេលវេលានៃលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដ៏អស្ចារ្យមួយក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រអូស្ត្រាលី ។ កងទ័ពរដ្ឋាភិបាលអាចមើលទៅដូចជា យោរាយឈឺក្រុមអ្នករកមាស នៅពេលរដ្ឋប្រមូលយកថ្លៃអាជ្ញាប័ណ្ណរក មាស ។ នៅថ្ងៃទី11 ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ1854 មានមនុស្សប្រមាណ 10.000 នាក់បានប្រមូលផ្តុំគ្នានៅ Bakery Hill, Ballarat ដើម្បីអនុម័តធម្មនុញ្ញនៃ សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានក្នុងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងការដកចេញនូវ ការបង់ថ្លៃអាជ្ញាប័ណ្ណរកមាសដ៏មានតម្លៃថ្លៃ និងមានលទ្ធភាពធ្វើការបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្ររបស់ពួកគេក្នុងសភារដ្ឋវិចតូរីយ៉ាផងដែរ ។

ក្រោយបន្ទាប់ពីហេតុការណ៍នេះ របងចម្រើនការពារដែលហៅថា 'Eureka Stockade' ត្រូវបានសាងសង់នៅកន្លែងជីកយកមាសនៅ Eureka ។ នៅទីនោះហើយដែលអ្នកជីកមាសបានស្សៀងដោយបង្ខំតទង់ជាតិបះបោរមួយ(ដែលមានរូបជាក្រុមផ្កាយនៅទិសខាងត្បូង- Southern Cross) ដើម្បីជួយគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ពួកគេ ។ នៅព្រឹកថ្ងៃទី៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ1854 មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលបានបញ្ជូនទាហានទៅវាយកំទេច របងចម្រើនការពារ (Eureka Stockade) ។ ក្រោយពីការប្រយុទ្ធគ្នាអស់រយៈពេលខ្លី អ្នកជីកមាសក៏បានចាញ់ ហើយមានមនុស្ស ប្រហែលជា 30នាក់បានស្លាប់ ។

ទង់ជាតិ Eureka

នៅពេលមេបះបោរត្រូវបានបញ្ជូនចូលតុលាការជំនុំជម្រះក្តី ដោយចោទពីអំពើក្បត់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប៉ុនប៉ងផ្តួលរំលំរដ្ឋាភិបាល ប៉ុន្តែគ្មានគណៈវិនិច្ឆ័យនៅតុលាការណាម្នាក់ដាក់ទោសពួកគេទេ ។ គណៈកម្មការភូមិន្ទឯករាជ្យ (A Royal Commission) បានរកឃើញថា រដ្ឋាភិបាលមានកំហុស ហើយឆ្លើយតបទៅនឹងការទាមទាររបស់អ្នកជីកមាសដែលរួមមានទាំងការចង់បានតំណាងនយោបាយសម្រាប់ពួកគេ ។ ក្នុងកំឡុងពេលមួយឆ្នាំ លោក Peter Lalor ដែលជាមេដឹកនាំក្រុមបះបោរបានក្លាយជាសមាជិកសភាភូមិភាគទី១ ។

ជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមក ការបះបោរ Eureka បានក្លាយជានិមិត្តរូបនៃការតវ៉ា និងជំនឿលើ 'ឱកាសដូចគ្នា-fair go' ។

ការសម្រុកទៅរកមាសបានផ្លាស់ប្តូរប្រទេសអូស្ត្រាលីតាមរបៀបជាច្រើន ។ ក្នុងរយៈពេលសម្រុកទៅរកមាសប្រជាជនដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមអូស្ត្រាលីបានកើនឡើងប្រមាណពី 430.000 នាក់ក្នុងឆ្នាំ1851 ដល់ 1,7 លាននាក់ក្នុងឆ្នាំ 1871 ។ ផ្លូវដែក និងម៉ាស៊ីនទូរលេខដំបូងបំផុតត្រូវបានសាងសង់នៅក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1850 ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងកំណើននៃចំនួនប្រជាជន ។

ធនធានរ៉ែមាសធំៗ ត្រូវបានគេរកឃើញនៅគ្រប់ទិសទីក្នុងអាណានិគម លើកលែងតែរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូង ។ សេដ្ឋកិច្ចបានរីកដុះដាល ហើយរ៉ែមាសបានក្លាយជាផលិតផលនាំចេញដ៏មានតម្លៃបំផុតរបស់អូស្ត្រាលី វាជាផលិតផលនាំចេញរហូតមកទល់សព្វថ្ងៃ ។ មកទល់ប្រហែលឆ្នាំ1890 ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានស្តង់ដារកម្រិតជីវភាពរស់នៅខ្ពស់បំផុតមួយក្នុងពិភពលោក ។

អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាត និងកសិករ

នៅដើមសម័យអាណានិគម ប្រជាជនដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា 'អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋាន ដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាត' បានកាន់កាប់ដីជាច្រើនកន្លែងដើម្បីធ្វើកសិកម្ម ។ ទោះបីពួកគេមិនបានបង់ប្រាក់សម្រាប់ដីនេះក៏ដោយ អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាតទាំងនោះចាត់ទុកថាដីជាកម្មសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ។ ក្រោយពីការសម្រុកទៅរកមាសលើកដំបូងត្រូវបានបញ្ចប់ រដ្ឋាភិបាលមានការលំបាកដើម្បីយកដីពីអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាត ។

នៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1860 រដ្ឋាភិបាលចង់លក់ដីរបស់អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាតឲ្យទៅកសិករ និងគ្រួសាររបស់ពួកគេដើម្បីធ្វើកសិកម្ម ។ ប៉ុន្តែអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានច្បាប់អនុញ្ញាតបានព្យាយាមរក្សាដីឲ្យបានច្រើនបំផុតតាមដែលអាចធ្វើបានសម្រាប់ខ្លួនគេ ។

រហូតមកទល់នឹងពេលដែលផ្លូវដែកត្រូវបានសាងសង់ កសិករថ្មីដែលមានកសិដ្ឋានឆ្ងាយពីផ្សារបានប្រឈមទៅនឹងស្ថានភាពលំបាកនៃបរិស្ថាន ។ ឱកាសទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់នៅក្នុងទីក្រុងបានធ្វើឲ្យជីវិតលើកសិដ្ឋាន និងការងារ ដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលតិចតួចមិនមានភាពទាក់ទាញ ។

ប្រពៃណីអូស្ត្រាលីក្នុងការបង្កើតគ្រឿងម៉ាស៊ីនដើម្បីធ្វើការងារកសិកម្មមានភាពងាយស្រួលបានចាប់ផ្តើមនៅរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូង ។ ជាឧទាហរណ៍ នង្គ័លក្នុងដី (stump-jump plough) (នៅទសវត្សរ៍ 1870) បានអនុញ្ញាតឲ្យដំរើកដុំបាចត្រូវបានគេរក្សាទុកដោយងាយស្រួលសម្រាប់ការដាំដុះដំណាំ ។

ការធ្វើចំណាកស្រុកក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1800

នៅអំឡុងដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1800 អ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានជាតិអង់គ្លេស ស្កុតលែន វេលស៍ និងអេរ៉ូឡង់ ជាក្រុមចំបងសំខាន់នៅក្នុងអាណានិគម ។ សកម្មភាពវប្បធម៌ និងការអនុវត្តសាសនារបស់អូស្ត្រាលីកាលពីសម័យដើមជាច្រើនបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីចក្រភពអង់គ្លេស ។ ក្នុងនោះដែរ ក៏មានជនចំណាកស្រុកមួយក្រុមតូចមកពីអឺរ៉ុប និងអាស៊ីផងដែរ ។ ការមកដល់របស់ជនជាតិអឺរ៉ុបនៅអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1800 រួមមានជនជាតិអ៊ីតាលី ព្រិក ប៉ូឡូញ ម៉ាល់តា និងរុស្ស៊ី ក៏ដូចជាអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានជនជាតិបារាំងដែលកំពុងធ្វើការ នៅក្នុងឧស្សាហកម្មបិទស្រា ។ ពួកគេភាគច្រើនជាបុរសវ័យក្មេងដែលកំពុងស្វែងរកការងារ និងទ្រព្យសម្បត្តិ ឬជាអ្នកដើរសមុទ្រដែលបានចាកចេញពីសំពៅរបស់ពួកគេ ។

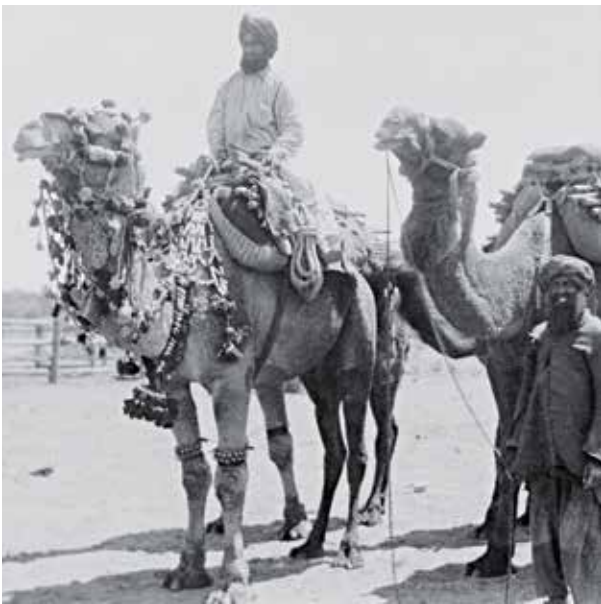
ជនចំណាកស្រុកជនជាតិចិនបានចាប់ផ្តើមមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលីនៅក្រោយឆ្នាំ1842 ហើយចំនួនប្រជាជនចិនបានកើនឡើង ក្រោយពីការរកឃើញមាស ។ មានទំនាស់ផ្នែកពូជសាសន៍លើទីលានជីករកមាសពីដំបូង ដែលកាលនោះ ជួនកាលបណ្តាលឲ្យមានកុបកម្មប្រឆាំងនឹងជនជាតិចិន ដូចជារឿងហេតុកើតនៅតំបន់ Bendigo ក្នុងឆ្នាំ1854 ។ ទំនាស់ផ្នែកពូជសាសន៍នេះបណ្តាលឲ្យមានការដាក់កំហិតផ្នែកអន្តោប្រវេសន៍ជាលើកដំបូងនៅរដ្ឋវិចត្រីយ៉ាក្នុងឆ្នាំ1855 និងញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍ក្នុងឆ្នាំ1861 ។

នៅក្រោយការសម្រុកទៅរកមាសក្នុងរវាងឆ្នាំ1850 ជនជាតិចិនជាច្រើនបាន វិលត្រឡប់ទៅកាន់ស្រុករបស់គេវិញ ។ ក្នុងចំណោមជនជាតិចិនដែលបន្តនៅ គឺជាអ្នកដាំស្ពានបន្លែសម្រាប់ទីផ្សារ ផ្គត់ផ្គង់ផ្លែឈើ និងបន្លែស្រស់ៗដែលចាំបាច់ សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ទៅតំបន់ដែលមានការខ្វះខាតទឹក ។

ចាប់ពីទសវត្សឆ្នាំ1860 មកប្រជាជនមកពីប្រទេសអឺរ៉ង់ អេហ្ស៊ីប និងទួរគី បានមកធ្វើប្រតិបត្តិការ ‘ហ្វឹកហ្វឺន’ សត្វអ្នកដឹកនៅតាមតំបន់ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ភាគកណ្តាលក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ជាមួយអ្នកជិះអ្នកដឹកជាតិឥណ្ឌា ដែលអាចរាប់ បានថាជា ‘ជនជាតិអាហ្វហ្គានីស្ថាន’ ដោយសារហេតុជាចម្បងគឺភាពស្រដៀងគ្នា នៃសំឡេងរំលោភរបស់ពួកគេ និងជំនឿរួមលើសាសនាអ៊ីស្លាម ។ អ្នកជិះអ្នកដឹក ទាំងនេះត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា ‘អ្នកគ្រួសត្រាយដីប៉ែកខាងក្នុងប្រទេស’ ។

មានប្រជាជនឥណ្ឌា និងប្រជាជនមកពីកោះប៉ាស៊ីហ្វិកដែលធ្វើការក្នុង ឧស្សាហកម្មស្ពាន និងចេកនៅរដ្ឋឡឺនស្តេនដ៍ ដែលជាធម្មតាទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ទាប និងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រ ។

ចាប់ពីទសវត្សឆ្នាំ1880 មក អ្នកធ្វើការមកពីប្រទេសលីបង់បានមកដល់ប្រទេស អូស្ត្រាលី ។ ជនជាតិលីបង់ទាំងនោះភាគច្រើនបានចូលរួមក្នុងឧស្សាហកម្មផលិត ក្រណាត់ និងសម្លៀកបំពាក់ ហើយក្រុមគ្រួសារពួកគេទាំងនោះភាគច្រើនបាន ក្លាយជាម្ចាស់ជំនួញរ៉ែដែកនៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

អ្នកជិះសត្វអ្នកដឹកអាហ្វហ្គានីស្ថាននៅតំបន់ដាច់ស្រយាលប្រទេសអូស្ត្រាលី

ទីបម្រុងរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី

បន្ទាប់ពីការប្រយុទ្ធលើកដំបូងរវាងជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងអ្នកតាំងទីលំនៅដ្ឋានអំពីឡើងទឹកដីបានចប់ ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីត្រូវបានរស់នៅក្រោមរណ្តៅសង្គម ។ អ្នកខ្លះធ្វើការនៅតាមកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមច្រើន និងហ្វូងសត្វពាហនៈនៅតាមតំបន់ដាច់ស្រយាលដែលទទួលបានប្រាក់កម្រៃទាបបំផុត ដែលក្នុងករណីភាគច្រើនមិនដែល ទទួលបានប្រាក់កម្រៃផង ។ រដ្ឋាភិបាលអាណានិគមបានរៀបចំទីកន្លែងបម្រុងដែលជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីអាចរស់នៅបាន ប៉ុន្តែនៅទីកន្លែងទាំងនោះ មិនអនុញ្ញាតផ្តល់ ឲ្យជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីទាំងនោះ អាចរស់នៅតាមបែបជីវិតប្រពៃណីរបស់ពួកគេបានទេ ។ ជាឧទាហរណ៍ពួកគេមិនមានសេរីភាពក្នុងការបរិភោគ និងប្រមូលផ្តុំទៅតាម ចិត្តចង់របស់ពួកគេបានទេ ។

នៅចុងទសវត្សឆ្នាំ1800 រដ្ឋាភិបាលអាណានិគមបានដកហូតសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ។ ពួកគេបានត្រួតត្រាទីកន្លែងដែលជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) អាចរស់នៅបាន និងអ្នកណាដែលពួកគេ អាចរៀបការជាមួយបាន ។ ពួកគេបានយកកូនរបស់ជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ចេញពីឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេដោយបញ្ជូនកូនក្មេង ទាំងនោះទៅឲ្យគ្រួសារ ‘ជនជាតិស្បែកស’ ឬមណ្ឌលកុមារកំព្រារបស់រដ្ឋាភិបាល ។ ការអនុវត្តគោលនយោបាយបែបនេះនៅបន្តរហូតដល់ពាក់កណ្តាលសតវត្សទី20 ។ បញ្ហានៃ ‘ជំនាន់ពង្រាត់កូនពីមេ- stolen generations’ ទាំងនេះនៅតែ ជាបុព្វហេតុនាំឱ្យមានភាពកើតឡើងសោកសៅយ៉ាងជ្រាលជ្រៅសម្រាប់ជនជាតិដើម អាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) ក៏ដូចជា ប្រជាជនអូស្ត្រាលីមួយចំនួនផ្សេងទៀត ហើយវាក៏ជាប្រធានបទនៃការសុំទោស ជាផ្លូវជាតិក្នុងសភាអូស្ត្រាលី ក្នុងឆ្នាំ2008 ។

សិទ្ធិបោះឆ្នោត

‘សិទ្ធិបោះឆ្នោត’ គឺជាពាក្យដែលគេប្រើជុំវិញពិភពលោកសម្រាប់ស្ត្រីក្នុងការធ្វើយុទ្ធនាការទាមទារសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងការបោះឆ្នោត ។ អំឡុងទសវត្សឆ្នាំ1880 និង1890 គ្រប់អាណានិគមយ៉ាងហោចណាស់មានសង្គមមួយ ដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។ សិទ្ធិបោះឆ្នោតប្រមូលហេតុជាច្រើនពាន់នាក់ឈឺញក្តីទាមទារ ដើម្បីដាក់ជូនទៅ សភាអាណានិគមនានា ។

នៅឆ្នាំ1895 ស្ត្រីនៅរដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងត្បូងបានទទួលបានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងស្វែងរកការបោះឆ្នោតសម្រាប់ឈរឈ្មោះក្នុងសភា ។ នៅឆ្នាំ1899 ស្ត្រីនៅរដ្ឋអូស្ត្រាលី ខាងលិចទទួលបានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ឆ្នាំ1902 អូស្ត្រាលីគឺជាប្រទេសទីមួយដែលផ្តល់ឲ្យស្ត្រីមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងសិទ្ធិត្រូវបានគេបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងជាតំណាងរដ្ឋសភា ។ ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្ត្រេត (Torres Strait) មិនត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិបោះឆ្នោតទេរហូតដល់ឆ្នាំ1962 ។

នៅឆ្នាំ1923 លោកស្រី Edith Cowan បានក្លាយជាសមាជិកសភាស្ត្រីទីមួយបង្អស់ នៅពេលដែលគាត់ត្រូវបានគេតែតាំងចូលជាសមាជិកសភារបស់រដ្ឋអូស្ត្រាលី ខាងលិច ។ នៅឆ្នាំ1943 លោកស្រី Enid Lyons គឺជាស្ត្រីដំបូងគេដែលបានជាប់ឆ្នោតជាសមាជិកសភាអូស្ត្រាលី ។

Catherine Spence (1825–1910)

លោកស្រី Catherine Spence គឺជាអ្នកនិពន្ធ អ្នកទេសនា អ្នកគាំទ្រស្ត្រី និង សិទ្ធិបោះឆ្នោត ។ គាត់បានធ្វើចំណាកស្រុកចេញពីប្រទេសស្កុតលែន មកប្រទេសអូស្ត្រាលី ហើយបានសរសេរសៀវភៅសិក្សាសម្រាប់សាលារៀន និងទទួលបានការរង្វាន់លើការសរសេរប្រលោមស្តីពីជីវិតជនជាតិអូស្ត្រាលី ។

គាត់បានជួយបង្កើតអង្គការមួយដើម្បីជួយកុមារដែលគ្មានផ្ទះសម្បែង ហើយបានជួយគាំទ្របង្កើតសាលាមត្តេយ្យថ្មីៗ និងសាលាមធ្យមសិក្សារដ្ឋ សម្រាប់ក្មេងស្រី ។

គាត់គឺជាស្ត្រីទីមួយដែលបានឈរឈ្មោះតំណាងរាស្ត្រនៅសភា ។ ទោះបីជា គាត់ទទួលបានសន្លឹកបោះឆ្នោតគាំទ្រច្រើន ប៉ុន្តែគាត់មិនបានឈ្នះកៅអីក្នុង សភាទេ ។ នៅឆ្នាំ1891 គាត់បានក្លាយជាអនុប្រធានសម្ព័ន្ធភាពដើម្បីសិទ្ធិ បោះឆ្នោតស្ត្រីរបស់អូស្ត្រាលីខាងត្បូង ។

Catherine Spence គឺជានិមិត្តរូបនៃអ្វីដែលស្ត្រីអាចសម្រេចធ្វើបាន បើទោះបីជាក្នុងកាលៈទេសៈតឹងតែងយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

សហព័ន្ធ

ទោះបីជាអាណានិគមមានការវិវឌ្ឍរីកចម្រើនជាចម្បងដោយឡែកពីគ្នាមកដល់ ចុងសតវត្សទី19 មតិរួមជាទូទៅលើអ្វីជាកម្មសិទ្ធិជាតិបានរីកដុះដាលឡើង ។

រហូតដល់ចុងសតវត្សទី19 មានការប៉ុនប៉ងពីរត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីបង្រួបបង្រួម អាណានិគមទាំងអស់ចូលគ្នា ។ នៅឆ្នាំ1889 Sir Henry Parkes បានអំពាវនាវឲ្យមានការបង្កើតប្រជាជាតិថ្មីដ៏រឹងមាំមួយ ។ សន្និសីទសហព័ន្ធអូស្ត្រាលីត្រូវបាន ធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ1890 ដើម្បីពិភាក្សាអំពីគំនិតបង្កើតសហព័ន្ធអូស្ត្រាលី ។

នៅឆ្នាំ1893 ចលនាឆ្ពោះទៅរកសហព័ន្ធបានបន្ថែមឈ្លឺន ក្រោយពីមានការពន្យា ខ្លះនាពេលកន្លងមក ។ អ្នកបោះឆ្នោតបានជ្រើសតាំងសមាជិកបន្ទាប់សម្រាប់ធ្វើ អនុសញ្ញារដ្ឋធម្មនុញ្ញបន្ទាប់ ។ អ្នកបោះឆ្នោតបានធ្វើការបោះឆ្នោតប្រឆាំងជាពិសេស លើកដើម្បីទទួលយករដ្ឋធម្មនុញ្ញអូស្ត្រាលីថ្មីមួយ ។

រដ្ឋាភិបាលចក្រភពអង់គ្លេសបានយល់ព្រមថា ប្រទេសអូស្ត្រាលីអាចគ្រប់គ្រងដោយ ខ្លួនឯងបាន ។ នៅថ្ងៃទី1 ខែមករា ឆ្នាំ1901 Edmund Barton ជាអ្នកដឹកនាំ ចលនាដើម្បីសហព័ន្ធ នៅរដ្ឋព្រំដែនសេរីបានក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រីលើកទីមួយ របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ រដ្ឋាភិបាលរបស់លោកបានចូលរួមចំណែកកាន់តែល្អ នៅចំពោះមុខហ្វូងមនុស្សដ៏ច្រើននៅឧទ្យាន Centennial នៃទីក្រុងស៊ីដនី ។

នាពេលនោះ ប្រទេសអូស្ត្រាលីគឺជាប្រជាជាតិមួយស្ថិតនៅក្រោមចក្រភពអង់គ្លេស ។ ហើយប្រទេសអូស្ត្រាលីមិនទាន់បានទទួលអំណាចពេញលេញលើផ្នែកការពារជាតិ និងកិច្ចការបរទេស រហូតដល់ឆ្នាំ1931 ។ រហូតមកដល់ការចែងច្បាប់ពលរដ្ឋ អូស្ត្រាលីឆ្នាំ1948 ប្រជាជនអូស្ត្រាលីនៅតែមានគំនិតថាខ្លួនជាជនជាតិអង់គ្លេស ច្រើនជាងជាជនជាតិអូស្ត្រាលី ។ ថ្វីត្បិតគំនិតស្នេហាជាតិមានបានរីកចម្រើន ក៏ដោយ គំនិតដែលយល់ថាខ្លួនជាជនជាតិចក្រភពអង់គ្លេសនៅតែមានខ្លាំងនៅ ឡើយ ។

ទិវាសហព័ន្ធនៅទីក្រុងក្រុងស៊ីដនី ឆ្នាំ1901

Edith Cowan (1861–1932)

Edith Cowan ជាស្ត្រីទីមួយដែលជាប់ឆ្នោតចូលបម្រើការងារនៅសភាអូស្ត្រាលី ហើយរូបភាពគាត់ត្រូវបានយកមកដាក់នៅលើក្រដាសប្រាក់ហាសិបដុល្លា ។

Edith បានលេចឆ្នោតនៅក្នុងចលនាទាមទារសិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់ស្ត្រី និងបានធ្វើជាអ្នកតស៊ូមតិទាំងមុខគេទាមទារឱ្យមានការអប់រំសាធារណៈ និងសិទ្ធិកុមារ ។ Edith បានធ្វើជាចៅក្រមថ្នាក់ទាបនៅឆ្នាំ 1915 និងជាមន្ត្រីតុលាការជាតិ (justice of the peace) នៅឆ្នាំ 1920 ។ នៅឆ្នាំ 1921 Edith បានជាប់ឆ្នោតបម្រើការងារនៅសភាអូស្ត្រាលី ខាងលិច ក្នុងនាមជាសមាជិកគណបក្សជាតិនិយមមួយរូប ។

កំណើតនៃគណបក្សនយោបាយ

នៅទសវត្សឆ្នាំ1880 និយោជិកនៅប្រទេសអូស្ត្រាលីបានបង្កើតសហជីពដំរីងមាំ ។ នៅពេលមានវិបត្តិឱនភាពសេដ្ឋកិច្ច និងគ្រោះរាំងស្ងួត សហជីពទាំងនេះបានធ្វើកូដកម្ម ដើម្បីការពារប្រាក់ឈ្នួល និងលក្ខខណ្ឌការងាររបស់ពួកគេ ។

ក្នុងឆ្នាំ1891 និយោជិកទាំងនោះបានរួមគ្នាបង្កើតជាគណបក្សនយោបាយមួយ ដែលហៅថាគណបក្សពលករ ។ កិច្ចការចម្បងនៃគណបក្សនេះមានគោលបំណងធ្វើឱ្យប្រាក់ឈ្នួល និងលក្ខខណ្ឌការងាររបស់អ្នកធ្វើការបានប្រសើរឡើង ។ ប្រជាជនវណ្ណៈកណ្តាលរស់នៅសុខស្រួលជាងកម្មករ ប៉ុន្តែពួកគេបានយល់ពីស្ថានភាពរបស់កម្មករ ។ គណៈកម្មការផ្លូវការត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីកំណត់ប្រាក់ឈ្នួល និងបង្ការនូវការធ្វើ កូដកម្ម ។ នៅឆ្នាំ1907 តុលាការកុំម៉ែនដល់នៃការផ្សះផ្សា និងអាជ្ញាកណ្តាល បានកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមានៅកម្រិតមួយដែលអាចឱ្យបុរសដែលធ្វើការ មានប្រពន្ធ និងកូនបីនាក់ អាចរស់នៅដោយសុខស្រួលធម្មតា ។

នៅឆ្នាំ1910 ទម្រង់ដំបូងនៃគណបក្សសេរីនិយមត្រូវបានបង្កើតឡើង ។ រយៈកាលច្រើនឆ្នាំកន្លងមក គណបក្សនេះមានឈ្មោះជាច្រើន ដែលរួមមានគណបក្សជាតិនិយម ហើយបន្ទាប់មកជាគណបក្សបង្រួបបង្រួមអូស្ត្រាលី ។ ក្នុងឆ្នាំ1944 គណបក្សសេរីនិយមដូចដែលយើងស្គាល់នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយលោក Robert Menzies ដែលក្រោយមកក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយដែលកាន់តំណែងយូរជាងគេរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

ក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទី I គណបក្សជនបទត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងគោលបំណងជម្រុញបុព្វហេតុកសិករឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ បច្ចុប្បន្ននេះ គណបក្សនេះត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា គណបក្សជាតិនិយម ហើយជាទូទៅ មានសម្ព័ន្ធភាពជាមួយគណបក្សសេរីនិយម ។

ច្បាប់រឹតបន្តឹងលើការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ឆ្នាំ1901

គោលនយោបាយ ‘ជនស្បែកសរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី’ បានក្លាយជាច្បាប់ នៅពេលដែលច្បាប់រឹតបន្តឹងការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ត្រូវបានអនុម័តនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ1901 ។ ច្បាប់នេះរឹតបន្តឹងចំពោះជនអន្តោប្រវេសន៍មកធ្វើការនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី និងជនអន្តោប្រវេសន៍ដែលមិនមែនជាជនជាតិ ‘ស្បែកស’ ។

អ្នកដែលមានដើមកំណើតពីប្រទេសអឺរ៉ុបត្រូវប្រឡងធ្វើតេស្តសរសេរតាមអានចំនួន50 ពាក្យជាភាសាអឺរ៉ុប ។ សមាជិកសភាពាណិជ្ជកម្មចិន លោកមេធាវី William Ah Ket និងពាណិជ្ជករចិនឈានមុខបានធ្វើការតវ៉ាជាសាធារណៈ ប៉ុន្តែមិនទទួលបានជោគជ័យក្នុងការផ្លាស់ប្តូរច្បាប់នេះទេ ។

ជនចំណាកស្រុកមកពីអឺរ៉ុបមានភាពលេចធ្លោនៅក្នុងសហព័ន្ធប្រទេសអូស្ត្រាលីថ្មី ។ ប៉ុន្តែការចូលរួមចំណែកជាលក្ខណៈវប្បធម៌ពីបណ្តាជនជាតិចិន ឥណ្ឌា កោះប៉ាស៊ីហ្វិក និងប្រជាជនមកពីមជ្ឈិមបូព៌ាបានក្លាយជាចំណែកនៃអត្តសញ្ញាណសង្គមរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីរួចទៅហើយ ។

លោកស្រី Dorothea Mackellar (1885–1968)

Dorothea Mackellar គឺជាការិយាល័យដែលល្បីល្បាញជាងគេបង្អស់ចំពោះការណាព្យមានចំណងជើងថាប្រទេសរបស់ខ្ញុំ (*My Country*) ដែលបានបោះពុម្ពនៅឆ្នាំ 1908 ហើយមានឃ្លាដែលគេចង់ចាំជាអមតៈមួយដែលថ្លែងថា ‘ខ្ញុំស្រឡាញ់ប្រទេសនេះដោយកម្ដៅព្រះអាទិត្យ’ ។ ការប្រើពាក្យកាព្យរបស់គាត់គឺត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការប្រើពាក្យកាព្យប្រភេទប្រសើរជាងគេដែលបានជម្រុញដោយបទពិសោធន៍របស់គាត់ស្តីពីកសិដ្ឋានរបស់បងប្រុសរបស់គាត់នៅជិតក្រុងហ្គនេដា (Gunnedah) នៅទិសតាមព្យនៃរដ្ឋញ៉ូសៅវ៉ែលស៍ ។

នៅឆ្នាំ 1968 Dorothea បានត្រូវតែងតាំងជាមន្ត្រីតំណាងនៃចក្រភពអង់គ្លេស (Officer of the Order of the British Empire) សម្រាប់ការចូលរួមចំណែកក្នុងអក្សរសិល្ប៍អូស្ត្រាលី ។

សង្គ្រាមលោកលើកទី I (1914–1918)

លើកលែងតែជម្លោះរវាងអ្នកតាំងលំនៅដ្ឋាន និងជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង ប្រទេសអូស្ត្រាលី គឺជាប្រទេសដែលមានប្រវត្តិសន្តិភាពគួរឲ្យកត់សម្គាល់ ។ ប្រទេសនេះមិនដែលមានសង្គ្រាមស៊ីវិល ឬបដិវត្តន៍ទេ ។

ជនជាតិអូស្ត្រាលីជាច្រើនជំនាន់នៅតែមានភាពស្មោះត្រង់នឹងចក្រភពអង់គ្លេស ។

ក្នុងនាមជាជនជាតិអឺរ៉ុបនៅជួរមុខគេដែលនៅក្បែរប្រទេសអាស៊ី ប្រទេសអូស្ត្រាលីធ្លាប់មានអារម្មណ៍ជាប្រទេសងាយរងគ្រោះ ជាពិសេសក្រោយពេលប្រទេសជប៉ុនក្លាយជាមហាអំណាច ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីពឹងផ្អែកលើចក្រភពអង់គ្លេស និងកម្លាំងជើងទឹករបស់ខ្លួនដើម្បីការពារប្រទេស ។ ប្រទេសអូស្ត្រាលីធ្លាប់បានធ្វើសង្គ្រាមនៅក្នុងសង្គ្រាមលោកទាំងពីរលើកដើម្បីថែរក្សាចក្រភពអង់គ្លេសឲ្យរឹងមាំ និងការពារប្រទេសខ្លួនផងដែរ ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានចូលធ្វើសង្គ្រាមក្នុងសង្គ្រាមលោកលើកទី I នៅខែសីហា ឆ្នាំ1914 និងនៅឆ្នាំ1915 បានចូលរួមវាយប្រហារលើសមុទ្រមិត្តរបស់អាល្លឺម៉ង់គឺប្រទេសទួរគី ។ ទាហានប្រទេសអូស្ត្រាលី និងលូឡើងហ្សឺន (Anzacs) ត្រូវបានគេកំណត់ផ្តល់ឱ្យ ឧបទ្វីប Gallipoli ក្នុងការធ្វើការវាយប្រហារ ។

ទាហានទាំងនោះត្រូវតោងឡើងលើច្រាំងថ្មដ៏ចោត នាពេលដែលពួកគេត្រូវបាញ់ ដោយទាហានទួរគី ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ បើទោះជាមានទាហានវ័យក្មេងជាច្រើនបានស្លាប់ ពួកគេមួយចំនួនបានព្យាយាមឡើងដល់លើច្រាំងថ្មចោទ ហើយដឹករណ៍ចូល ។ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីនៅក្នុងស្រុកមានមោទនភាពយ៉ាងខ្លាំងចំពោះស្មារតី Anzacs ។

ក្រោយពី Gallipoli កងទ័ពអូស្ត្រាលីបានប្រយុទ្ធនៅលើរណៈសិរ្សខាងលិចក្នុងប្រទេសបារាំង និងបែលហ្ស៊ិក ។ គឺនៅត្រង់កន្លែងនោះហើយ ដែលពួកគេទទួលបាននាមថាជា ‘អ្នកដឹកដី- diggers’ ពីព្រោះពួកគេចំណាយពេលយ៉ាងច្រើនដើម្បីដឹក និងជួសជុលលេណាដ្ឋាន ។ ដឹកនាំដោយមេបញ្ជាការរបស់ពួកគេ គឺឧត្តមសេនីយឯក Sir John Monash យុទ្ធជនអូស្ត្រាលីបានទទួលជ័យជម្នះដ៏អស្ចារ្យ នៅក្នុងសមរភូមិចុងក្រោយប្រឆាំងនឹងប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ និងទទួលបានការដឹងគុណដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់បារាំងដែលពួកគេបានកំពុងជួយ ។

កងទ័ពបុរស និងស្ត្រីអូស្ត្រាលីក៏បានបម្រើការនៅមជ្ឈិមបូព៌ា ដោយចូលរួមក្នុងការការពារព្រែកដឹកស៊ុយអេហ្ស៍ (Suez Canal) និងការវាយដណ្តើមបានឧបទ្វីបស៊ីណៃ (Sinai Peninsula) និងប៉ាឡេស្ទីនរបស់សម្ព័ន្ធមិត្ត ។

លោក Simpson និងសត្វលាបសំគាត់ — John Simpson Kirkpatrick (1892–1915)

ពលទោ John Simpson ជាទាហានប្រចាំការនៅ Gallipoli ក្នុងជួរក្រុមរថយន្តសង្គ្រោះបន្ទាន់ដែលកាន់តូនាទីជាអ្នកលើកស្ពែងអ្នករូបស ។ ការលើកស្ពែងអ្នករូបសឆ្លងកាត់តាមភ្នំ និងជ្រលងភ្នំវាមានភាពពិបាក ។ ដោយផ្ទុយទៅនឹងបទបញ្ជារបស់កងទ័ព គាត់បានប្រើសត្វលាមួយក្បាលដែលមានឈ្មោះ ដាហ្វី (Duffy) ដើម្បីជួយដឹកជញ្ជូនទាហានដែលរងរបួសទៅកន្លែងដែលមានសុវត្ថិភាពវិញ ។

ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ពីមួយម៉ោងទៅមួយម៉ោង លោក Simpson និងសត្វលាប្រថុយជីវិតរបស់ពួកគេធ្វើដំណើរនៅចន្លោះការប្រយុទ្ធ និងជំរុំតាមឆ្នេរ ។

ពលទោ John Simpson បានមកដល់ Gallipoli នៅ ថ្ងៃទី25 ខែមេសា ឆ្នាំ1915 ។ បួនសប្តាហ៍ក្រោយមក គាត់ត្រូវបានបាញ់សម្លាប់ដោយកាំភ្លើងយន្តរបស់ពួកសត្រូវ ។ ទាហាននៅតាមជំរុំឆ្នេរឈរមើលទាំងភាពសោកសង្រេង និងស្បែកស្លាត់ដោយឃើញ Duffy នៅតែបន្តដឹកទាហានរងរបួសម្នាក់ដើរឆ្ពោះទៅជំរុំឆ្នេរដោយគ្មានម្ចាស់នៅក្បែរ ។ John Simpson Kirkpatrick គឺជាអ្វីៗដែលប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

រឿងនិទានរបស់ Anzac

ប្រពៃណី Anzac ត្រូវបានបង្កើតនៅលើឧបទ្វីប Gallipoli ក្នុងប្រទេសទួរគី ។

ការឡើងគោកនៅ Gallipoli នៅថ្ងៃទី25 ខែមេសា ឆ្នាំ1915 បានកំណត់ការចាប់ផ្តើមនៃយុទ្ធនាការមួយដែលមានរយៈពេលប្រាំបីខែ ហើយបណ្តាលឲ្យបាត់បង់ជីវិតទាហានអូស្ត្រាលីជាង 26.000 នាក់ ដែលក្នុងនោះជាង 8.000 នាក់ត្រូវបានគេសម្លាប់ ឬស្លាប់ដោយសារជំងឺ ។ ភាពក្លាហាន និងស្មារតីរបស់អ្នកដែលបានបម្រើការនៅឧបទ្វីប Gallipoli បានធ្វើឲ្យកើតឡើងជារឿងព្រេងនិទានឡើង ហើយពាក្យថា 'Anzac' បានក្លាយជាផ្នែកមួយនៃភាសាអូស្ត្រាលី និង ឈ្លើយប្រើទូទាំង ។

នៅថ្ងៃទី25 ខែមេសា ឆ្នាំ1916 ប្រទេសអូស្ត្រាលី ឈ្លើយប្រើទូទាំង អង់គ្លេស និងទាហានដែលប្រចាំការនៅប្រទេសអេហ្ស៊ីបបានប្រារព្ធធ្វើពិធីរំលឹកខួបទីមួយនៃការឡើងគោកនេះ ។ ហើយចាប់ពីពេលនោះមក ថ្ងៃទី25 ខែមេសា ត្រូវបានគេស្គាល់ថាថ្ងៃ Anzac Day ។

នៅទសវត្សឆ្នាំ1920 ពិធី Anzac Day ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅទូទាំងប្រទេសអូស្ត្រាលី ហើយរដ្ឋនានាបានកំណត់ថាថ្ងៃ Anzac ជាថ្ងៃឈប់សម្រាកសាធារណៈ ។ វិមានរំលឹកវិញ្ញាណខ័ន្ធយុទ្ធជនស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាមធំៗ ត្រូវបានសាងសង់ឡើងក្នុងរាជធានី និងបូជនីយដ្ឋាននានាក្នុងទីក្រុង និងទីប្រជុំជននានាទូទាំងប្រទេស ដើម្បីរំលឹកដល់យុទ្ធជន និងយុវនារីដែលត្រូវបានសម្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម ហើយនិងក្នុងជម្លោះពេលក្រោយៗទៀត ។

Anzac Day គឺជាថ្ងៃដែលផ្តល់កិត្តិយសដល់អ្នកដែលបានបម្រើក្នុងសង្គ្រាមជម្លោះ និងការធ្វើប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាព និងមិត្តភាពស្នើគ្នា និងស្មោះត្រង់ភាពអត់ធ្មត់ស្ងៀម ប្រឈមនឹងភាពលំបាក និងការលះបង់របស់បុគ្គលទាំងនោះដែលបានធ្វើក្នុងបុព្វហេតុ សម្រាប់អនាគតរបស់យើង ។ Anzac Day ក៏ជាថ្ងៃសម្រាប់ឆ្លុះបញ្ចាំងពីអត្ថន័យផ្សេងៗជាច្រើននៃសង្គ្រាម ។

បច្ចុប្បន្ននេះ Anzac Day ត្រូវបានគេប្រារព្ធនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី និងជុំវិញពិភពលោក ។ ទាហានអូស្ត្រាលីទាំងស្រុង និងបុរសដែលបានវិលត្រឡប់មកប្រទេសអូស្ត្រាលីវិញ កងកម្លាំងរក្សាសន្តិភាព និងអតីតយុទ្ធជនមកពីបណ្តាលប្រទេសផ្សេងៗទាំងអស់គ្នាបានដើរដង្ហែរក្បួនដោយមោទនភាពនៅក្នុងក្បួនដង្ហែរទិវា Anzac Day ។

មហាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច (1929–1932)

មហាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច គឺជាពេលដែលមានការពិបាកបំផុតសម្រាប់ប្រជាជនអូស្ត្រាលី ។ វាបានចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលដំណាចក្រនឹងការដួលរលំនៃទីផ្សារហ៊ុននៅញូវយ៉កក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ1929 ។ កត្តាផ្សេងទៀតដែលរួមចំណែកកើតឲ្យមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីរួមមាន ការធ្លាក់ចុះតម្លៃទំនិញអូស្ត្រាលី និងភាពចលាចល ផ្នែកឧស្សាហកម្ម នៅពេលនិយោជិកកាត់បន្ថយការងារ និងប្រាក់ឈ្នួល ។ មកដល់ ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ1932 ប្រជាជនអូស្ត្រាលីជិត 32ភាគរយបានបាត់បង់ការងារ ។

ការប៉ះទង្គិចនៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចមកលើសង្គមអូស្ត្រាលីមានសភាពយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។ ដោយគ្មានការងារធ្វើ និងប្រាក់ចំណូលទៀងទាត់ធ្វើអោយមនុស្សជាច្រើនបាត់បង់ ផ្ទះសម្បែង ។ ពួកគេត្រូវបង្ខំចិត្តរស់នៅក្នុងជម្រកបណ្តោះអាសន្នដោយគ្មាន ម៉ាស៊ីនកំដៅ និងអនាម័យ ។ ឪពុកខ្លះបានបោះបង់ចោលគ្រួសារ ឬក្លាយជា អ្នកប្រមឹកស្រា ។ កុមារក្នុងគ្រួសារវិញ្ញាៈការងារជាច្រើនបានបោះបង់ចោល ការសិក្សានៅអាយុ 13 ឬ 14 ឆ្នាំ ។ ស្ត្រីជាច្រើនដែលធ្វើការតូចតាច ដូចជាការមើលថែរក្សាកូនៗ និងផ្ទះខ្លួនឯង ។

ខណៈ ពេលដែលយានដល់វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីពុំមានកម្មវិធីជួយ អ្នកគ្មានការងារផ្ទាល់ជាតិទេ ។ ក្រៅតែពីសប្បុរសធម៌ និងអង្គការឯកជនខ្លះ ប្រជាជនក្រីក្រត្រូវរើសរើសផ្នែកលើកម្រោងការងារសាធារណៈ និងគម្រោងការងារ ។ សេដ្ឋកិច្ចបានចាប់ផ្តើមប្រសើរឡើងវិញនៅឆ្នាំ1932 ប៉ុន្តែមានករណីជាច្រើន ដែលផលខូចខាតលើគ្រួសារមិនអាចជួយស្រោចស្រង់បានទេ ។

ក្នុងពេលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដ៏ធំនាពេលនោះ តួនាទីសំខាន់របស់អង្គការសប្បុរស ធម៌អូស្ត្រាលី និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តកាន់តែគេយកចិត្តទុកដាក់ច្រើន ។

កន្លែងផ្តល់អាហារដោយមិនគិតថ្លៃក្នុងពេលមហាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច

លោក Sir Charles Kingsford Smith (1897–1935)

លោក Sir Charles Kingsford Smith គឺជាអ្នកបើកយន្តហោះ អូស្ត្រាលីដំបូងគេ ។ ក្នុងសង្គ្រាមលោកលើកទី ១ គាត់បានប្រយុទ្ធនៅ Gallipoli និងបានហោះហើរជាមួយកងទ័ពអាកាសចរណ៍កូម៉ង់ដូរបស់ ចក្រភពអង់គ្លេស(Britain's Royal Flying Corps) ។

សមិទ្ធផលជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យបំផុតរបស់គាត់គឺ ការហោះកាត់ មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក ចេញពីរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ាឆ្ពោះទៅកាន់រដ្ឋហ្វីនីឡែន ក្នុងឆ្នាំ1928 ។ នៅពេលយន្តហោះរបស់គាត់ឈ្មោះ Southern Cross បានហោះមកដល់អូស្ត្រាលី ប្រជាជនដែលគោរពស្រឡាញ់គាត់ចំនួន 25.000នាក់ បានមកឈរស្រែកអបអរសាទរឺបុរសរបស់ខ្លួន ដែល ហៅថា 'Smithy' ។ ក្នុងឆ្នាំ1932 គាត់ត្រូវបានតែងតាំងជាអស្សប្បដិ (knight) ចំពោះកិច្ចប្រើក្នុងវិស័យអាកាសចរណ៍របស់គាត់ ។

គួរឲ្យខ្លោចផ្សារ ក្នុងឆ្នាំ1935 គាត់បានធ្លាក់យន្តហោះ ក្នុងពេលហោះហើរពី ប្រទេសអង់គ្លេសមកកាន់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ហើយ មិនត្រូវបានរកឃើញទេ ។

លោក Sir Charles Kingsford Smith ត្រូវបានគេចាត់ទុកជា អ្នកបើកយន្តហោះដ៏អស្ចារ្យបំផុតរបស់ពិភពលោក ហើយគាត់ត្រូវបានគេ ចងចាំចំពោះភាពសប្បុរសធម៌របស់លោកចំពោះប្រជាជននៅអំឡុង ពាក់កណ្តាលពេលមានវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ហើយដែលគេគោរព និងហៅថា ជាវីរបុរសអូស្ត្រាលីពិតប្រាកដ ។

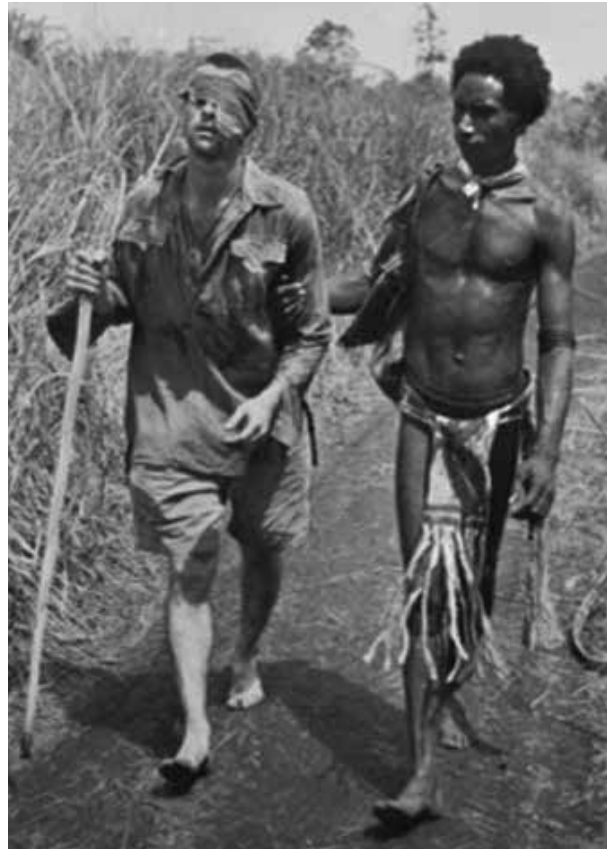
សង្គ្រាមលោកលើកទី II (1939–45)

នៅក្នុងសង្គ្រាមលោកលើកទី II កងទ័ពអូស្ត្រាលីបានប្រយុទ្ធជាមួយសម្ព័ន្ធមិត្តប្រឆាំងនឹងអាល្លឺម៉ង់ នៅអ៊ីរ៉ុប មេឌីទែរ៉ានេ និងអាហ្វ្រិកខាងជើង ។ កងទ័ពអូស្ត្រាលីក៏បានប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងជប៉ុនផងដែរក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប៉ាស៊ីហ្វិក ។

នៅវាលខ្សាច់នៃទីបំបាំងអាហ្វ្រិកខាងជើង កងទ័ពអូស្ត្រាលីបានប្រយុទ្ធទប់ទល់នឹងការឡើយពីទ្វីបនៃប្រទេសអ៊ីតាលី និងអ៊ីតាលីនៅទីប្រជុំជន Tobruk ដែលជាការប្រយុទ្ធការពារចុងក្រោយប្រឆាំងនឹងការដើរក្បួនរបស់ទ័ពអាល្លឺម៉ង់មកកាន់ប្រទេសអេហ្ស៊ីប ។ អស់រយៈពេលប្រាំបីខែ កងទ័ពទាំងនោះ (ភាគច្រើនជាជនជាតិអូស្ត្រាលី) បានទប់ទល់នឹងការវាយប្រហារដ៏កាចសាហាវក្នុងស្ថានភាពដ៏លំបាក ដោយរស់នៅក្នុងរូងភ្នំ និងថ្នាំភ្នំទឹកកកដ៏ក្រាស់ ។ ការប្តេជ្ញាចិត្តភាពក្លាហាន និងឆន្ទៈដ៏ក្លៀវក្លាប្រឆាំងនឹងកងទ័ពអូស្ត្រាលី បូកបន្ថែមជាមួយយុទ្ធសាស្ត្រទ័ពប្រយុទ្ធដោយរឹបរយនាគរបស់មេបញ្ជាការរបស់ពួកគេ បានប្រែក្លាយជាប្រភពបំផុសស្មារតីតស៊ូ ក្នុងអំឡុងពេលដ៏ខ្លាំងដ៏តបផុតនៃសង្គ្រាម ។ ឆន្ទៈមុះមុតទាំងនេះធ្វើអោយកងទ័ពអូស្ត្រាលីទទួលបានកិត្តិយសយូរអង្វែងថាជា ‘កណ្តុរចូប្រុក- Rats of Tobruk’ ។

នៅឆ្នាំ1941 ប្រទេសជប៉ុនបានចាប់ផ្តើមធ្វើសង្គ្រាមនៅតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក ។ ទាហានអូស្ត្រាលីទាំងបួន និងស្ត្រីបានទៅការពារប្រទេសប៉ាពួញូណេ ។ ភារកិច្ចការពារនេះត្រូវបានប្រគល់ឲ្យទាហានក្របខ័ណ្ឌ និងទាហានកេណូរ៉យក្មេង ដែលមិនបានហ្វឹកហ្វាត់ដឹកដល់ ។ ពួកទាហានទាំងនោះបានប្រយុទ្ធនឹងសត្រូវក្នុងព្រៃស្បែង តាមបណ្តោយផ្លូវចោត បែកភក់ ដែលគេស្គាល់ថាជាផ្លូវកូដា (Kokoda Track) ។ កងទ័ពអូស្ត្រាលីបានបញ្ឈប់ដំណើរមកមុខនៃកងទ័ពជប៉ុន ។ ក៏ដូចជានៅឆ្នាំអង់ស៊ីម៉ូ Anzac Cove នៅ Gallipoli ដែរ ផ្លូវកូដាបានក្លាយជាកន្លែងធ្វើធម្មយុត្តាធិការសម្រាប់ប្រជាជនអូស្ត្រាលីមួយចំនួន ។

ក្នុងឆ្នាំ1942 កងទ័ពជប៉ុនបានកាន់កាប់មូលដ្ឋានទ័ពអង់គ្លេសដែលមានទីតាំងនៅសិង្ហបុរី ។ កងទ័ពអូស្ត្រាលីប្រមាណ 15.000 នាក់នៅក្នុងចំណោមអ្នកដែលត្រូវបានចាប់ជាឈ្មើយសឹក ហើយយកទៅធ្វើសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ក្លើងថៃ - ភូមា ។ ក្នុងកំឡុងពេលសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ក្លើងថៃ កងទ័ពអូស្ត្រាលីជាច្រើនត្រូវទទួលរងទណ្ឌកម្មយ៉ាងព្រៃផ្សៃពីកងទ័ពជប៉ុន ។ ទោះបីអ្នកទោសឈ្មើយសឹកអូស្ត្រាលីព្យាយាមអស់ពីសមត្ថភាព ថែរក្សាគ្នាដោយ ក៏មានអ្នកទោសសង្គ្រាមអូស្ត្រាលីជាង 2.700 នាក់បានស្លាប់នៅទីនោះ ។

ទាហានមានរបួសនៅតាមផ្លូវ Kokoda បានជួយដោយអ្នករត់សំបុត្រជនជាតិប៉ាពួញូណេ

លោក Sir Edward ‘Weary’ Dunlop (1907–93)

លោក Sir Edward ‘Weary’ គឺជាគ្រូពេទ្យរ៉ះកាត់ដ៏ក្លាហាន និងយកចិត្តទុកដាក់ ហើយជាវីរបុរសអូស្ត្រាលីក្នុងពេលសង្គ្រាម ។ ក្នុងអំឡុងសង្គ្រាមលោកលើកទី II គាត់ត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយកងទ័ពជប៉ុន ហើយត្រូវបានបញ្ជូនទៅប្រទេសភូមា ដើម្បីធ្វើការលើផ្លូវដែកថៃ - ភូមា ។ ការងារនេះមានការពិបាកណាស់ ។

ក្នុងនាមជាមេបញ្ជាការម្នាក់ លោក Weary ឡើងនិយាយការពារកូនចៅរបស់គាត់ និងក្នុងនាមជាគ្រូពេទ្យរ៉ះកាត់របស់ពួកគេ គាត់ចំណាយពេលជាច្រើនម៉ោងដើម្បីព្យាបាលកូនទាហាន ។ គាត់ត្រូវបានគេធ្វើទារុណកម្មក្នុងជំរុំ ប៉ុន្តែនៅតែរឹងទទឹងបន្តធ្វើកិច្ចការរបស់គាត់ ។

នៅឆ្នាំ1969 គាត់ត្រូវផ្តល់ឋានៈជាអស្សុប្បទិ ក្នុងបុព្វហេតុរួមចំណែករបស់គាត់ក្នុងវិស័យវេជ្ជសាស្ត្រ ។ ពេលដែលគាត់ស្លាប់ មានមនុស្សជាង 10.000 នាក់បានឈរតម្រង់ជូរតាមដងផ្លូវនៃទីក្រុងម៉ែលប៊ែនដើម្បីចូលរួមគោរពពិធីបុណ្យសពរបស់វីរបុរសដែលពួកគេបានហៅថា ‘គ្រូពេទ្យរ៉ះកាត់តាមផ្លូវថៃក្លើង’ ។

ជម្លោះផ្សេងៗទៀត

បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមលោកលើកទី II បានចប់ភ្លាម ចាប់ពីឆ្នាំ1950 ដល់ឆ្នាំ1953 កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធអូស្ត្រាលីត្រូវបានបញ្ជូនចូលរួមជាកងកម្លាំងពហុភាគីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីការពារប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូងពីកងកម្លាំងកុម្មុយនិស្តកូរ៉េខាងជើង ។

មិនយូរប៉ុន្មាន កងទ័ពអូស្ត្រាលីបានចូលរួមប្រយុទ្ធជាមួយកងទ័ពសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងការគាំទ្ររដ្ឋាភិបាលវៀតណាមខាងត្បូងប្រឆាំងនឹងកងកម្លាំងកុម្មុយនិស្តវៀតណាម ដែលកំពុងព្យាយាមបង្រួបបង្រួមប្រទេសវៀតណាម។ សង្គ្រាមវៀតណាមនៅបន្តជាការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់កម្លាំងប្រដាប់អាវុធដ៏ធំបំផុតរបស់អូស្ត្រាលី ចាប់តាំងពីសង្គ្រាមលោកលើកទី II ។ សង្គ្រាមអូស្ត្រាលីចាប់ពីឆ្នាំ1962 រហូតដល់ឆ្នាំ 1973 ជាសង្គ្រាមដែលមានរយៈពេលវែងបំផុតសម្រាប់កងទ័ពអូស្ត្រាលី ។ ការចូលរួមធ្វើសង្គ្រាមនោះដែរ មានភាពចម្រូងចម្រាស ដោយប្រជាជនអូស្ត្រាលីជាច្រើនបានឈរតាមដងផ្លូវបង្ហាញពីការប្រឆាំងរបស់ពួកគេទៅនឹងបុព្វហេតុនៃសង្គ្រាម និងជាពិសេសការកេណ្ឌប្រមូលយុវជនអូស្ត្រាលីចូលធ្វើសង្គ្រាម ។

នាពេលថ្មីៗនេះ កងកម្លាំងការពារជាតិអូស្ត្រាលីបានចូលរួមប្រយុទ្ធអន្តរកម្មន៍ ក្នុងជម្លោះនៅ ទីម័រខាងកើត អ៊ីរ៉ាក់ ស៊ីរី និងអាហ្សានីស្ថាន ហើយបានចូលរួមចំណែកប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅតាមតំបន់ជាច្រើនក្នុងពិភពលោក រួមមានអាហ្វ្រិក មជ្ឈិមបូព៌ា និងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ។

ទិវាចងចាំ

ក៏ដូចជាទិវា Anzac Dayដែរ នៅទិវាចងចាំ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីនឹកឃើញដល់អ្នក ដែលបានបម្រើ និងបានស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម ។ នៅវេលាម៉ោង11 ព្រឹក ថ្ងៃទី11 ខែវិច្ឆិកា (ខែទី11) ជាថ្ងៃសំរាប់ប្រជាជនអូស្ត្រាលីបានឈប់សម្រាកដើម្បីរំលឹកអំពីការលះបង់របស់បុរស និងស្ត្រីដែលបានស្លាប់ ឬរងគ្រោះនៅក្នុងសង្គ្រាម និងជម្លោះ ក៏ដូចជាអ្នកដែលបានចូលរួមក្នុងបុព្វហេតុទាំងអស់នោះផងដែរ ។ នៅថ្ងៃនោះ យើងពាក់រូបផ្កា poppy ពណ៌ក្រហម ។

ការធ្វើចំណាកស្រុកនៅដើមទសវត្សឆ្នាំ1900

ក្នុងរយៈពេលរវាងសង្គ្រាមលោកលើកទី I និងទី II លក្ខខណ្ឌរឹតបន្តឹងចំពោះការចូលមកប្រទេសអូស្ត្រាលីនៅតែបន្តមាន ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ មានការកើនឡើងនៃការធ្វើចំណាកស្រុករបស់ប្រជាជន ជាពិសេសបុរសមកពីអឺរ៉ុបខាងត្បូង ។ ពួកគេបាននាំមកជាមួយនូវមុខជំនាញ ការអប់រំ និងគុណតម្លៃវប្បធម៌ផ្ទាល់ខ្លួន ។ ពួកគេបានជួយអភិវឌ្ឍស្ថាប័នសេដ្ឋកិច្ចរបស់អូស្ត្រាលី និងបានកសាងផ្លូវថ្នល់ និងផ្លូវរថភ្លើង ។ ជាងធ្វើផ្ទះជនជាតិអឺរ៉ុបបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសាងសង់អគារសាធារណៈ និងលំនៅដ្ឋានប្រជាជនរស់នៅ ។

នៅចុងទសវត្សឆ្នាំ1930 ជនភៀសខ្លួនជាតិយូដា (Jewish) បានចាប់ផ្តើមមកដល់អឺរ៉ុប ។ ពួកគេរត់គេចពីការតំរាមកំហែងរបស់ណាស៊ីអាល្លឺម៉ង់ ។ ពួកគេមកពីប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ អូទ្រីស ឆេកូស្លូវ៉ាគី ហុងគ្រី និងប៉ូឡូញ ។ ពួកគេទាំងនោះភាគច្រើនបានទទួលការអប់រំខ្ពស់ ហើយពួកគេបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់សេដ្ឋកិច្ច និងជីវិតវប្បធម៌របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

ជនចំណាកស្រុកជនជាតិអឺរ៉ុបដែលបានមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលី

ទាហានអ៊ីតាលីប្រហែល 18.000 នាក់ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅក្នុង

សង្គ្រាមលោកលើកទីពីរត្រូវបានឃុំខ្លួនក្នុងជំរកអ្នកទោសសង្គ្រាមក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ អ្នកទោសទាំងនោះស្នាក់នៅតែមួយរយៈកាលប៉ុណ្ណោះ ក្នុងជំរុំប៉ុន្តែពួកគេត្រូវបានគេមើលថែដោយស្មើភាព ហើយពួកគេក៏បានរៀនអំពីទីកន្លែង និងប្រជាជន ។ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាម អ្នកទោសជាច្រើនបានរំលែកខ្លួនទៅប្រទេសអូស្ត្រាលីវិញក្នុងនាមជាជនអន្តោប្រវេសន៍ ។

ជនភៀសខ្លួនក្រោយសង្គ្រាម

ក្រោយសង្គ្រាម ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានលើកទឹកចិត្តការធ្វើចំណាកស្រុកពីបណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុបផ្សេងទៀតដើម្បីកសាងចំនួនប្រជាជនឲ្យកាន់តែច្រើន ។ មនុស្សរាប់លាននាក់បានភៀសខ្លួនរត់គេចចេញពីពួកណាស៊ីអាល្លឺម៉ង់ ឬពុំអាចរំលែកខ្លួនទៅស្រុកកំណើតវិញដោយពេលនោះត្រូវបានកាន់កាប់ដោយប្រទេសណាស៊ី ។ ជនភៀសខ្លួនប្រហែល 170.000 នាក់នៃជនផ្លាស់លំនៅទាំងនោះត្រូវបានទទួលមកចូលក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីដើម្បីកសាងជីវិតថ្មី ។

ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ក៏មានការខ្វះខាតកម្លាំងពលកម្មមនុស្សយ៉ាងខ្លាំងផងដែរ ។ រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី នៅពេលនោះគេជឿជាក់ថាកំណើនប្រជាជនគឺជាចាំបាច់សម្រាប់អនាគតរបស់ប្រទេសជាតិ ។ ជនចំណាកស្រុកពេញវ័យដែលមានសុខភាពល្អក្រោមអាយុ45 ឆ្នាំអាចធ្វើដំណើរមកប្រទេសអូស្ត្រាលី ដោយបង់ថ្លៃ 10ដោល ហើយកូនៗរបស់ពួកគេអាចធ្វើដំណើរមកជាមួយដោយឥតគិតថ្លៃ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ជនចំណាកស្រុកចូលមកប្រទេសអូស្ត្រាលីនៅតែត្រូវបានរឹតត្បិត ដោយទទួលយកតែជនជាតិចក្រភពអង់គ្លេស ឬអឺរ៉ុប ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅភ្នំព្រិល

នៅឆ្នាំ1949 រដ្ឋាភិបាលបានចាប់ផ្តើមរៀបចំគម្រោងដ៏មុតមាំមួយ ដើម្បីទាញយកទឹកពីទន្លេព្រិល (Snowy River) មុនពេលដែលទឹកហូរចូលសមុទ្រភាគខាងកើតរដ្ឋវិចត្រីយ៉ា ។ ទឹកទាំងនេះត្រូវបានបង្វែរឱ្យហូរចូលលើដីគោកសម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងត្រូវបានប្រើដើម្បីផលិតថាមពលអគ្គិសនី ។ វាជាគម្រោងដ៏ធំមួយដែលចំណាយរយៈពេល 25ឆ្នាំក្នុងការសាងសង់បញ្ចប់ ។

នេះគឺជាគម្រោងវិស្វកម្មដ៏ធំបំផុតនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ ហើយក៏ជាគម្រោងវារីអគ្គិសនីមួយដ៏ធំបំផុតក្នុងពិភពលោក និងត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថាជាគម្រោងអច្ឆរិយៈវិស្វកម្មស៊ីវិលទំនើបរបស់ពិភពលោក ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅភ្នំព្រិលស្ថិតក្នុងឧទ្យានជាតិ Kosciuszko រដ្ឋញូវសៅវែលស៍ ។ វាមានទំនប់វារីអគ្គិសនីធំៗចំនួន16 ស្ថានីយថាមពលចំនួនប្រាំពីរស្ថានីយបូមទឹកមួយ និងមានផ្លូវរងក្រោមដីប្រវែង 225គីឡូម៉ែត្របំពង់បង្ហូរទឹក និងប្រឡាយទឹក ។ ផ្នែកភាគច្រើនបំផុតនៃផ្លូវទឹកនេះស្ថិតនៅក្រោមដី ។

គម្រោងផ្គត់ផ្គង់ទឹកដែលសំខាន់បំផុតសម្រាប់កសិដ្ឋានក្នុងរដ្ឋញូវសៅវែលស៍និង វិចត្រីយ៉ា ។ ស្ថានីយថាមពលរបស់គម្រោងនេះ ក៏បានផលិតអគ្គិសនីបានដល់ទៅ 10 ភាគរយនៃអគ្គិសនីទាំងអស់សម្រាប់រដ្ឋញូវសៅវែលស៍ផងដែរ ។

ការងារលើគម្រោងនេះបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ1949 ហើយបានចប់នៅឆ្នាំ1974 ។ មនុស្សជាង 100.000 នាក់មកពី 30ប្រទេសបានធ្វើការលើគម្រោងនេះ ។ ចិតសិបភាគរយនៃអ្នកធ្វើការទាំងនេះគឺជាជនចំណាកស្រុក ។ ក្រោយពីគម្រោងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ អ្នកធ្វើការជាតិអឺរ៉ុបភាគច្រើនបន្តស្នាក់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ហើយបានចូលរួមចំណែកដ៏មានតម្លៃដល់សង្គមពហុវប្បធម៌អូស្ត្រាលី ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅភ្នំព្រិល គឺជានិមិត្តរូបដ៏សំខាន់មួយនៃអត្តសញ្ញាណរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ក្នុងនាមជាប្រទេសឯករាជ្យពហុវប្បធម៌ និងប្រកបទៅដោយធនធាន ។

ការប្រព្រឹត្តទៅលើជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait)

នៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1940 និង1950 គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) គឺជាផ្នែកមួយនៃការសម្របសម្រួលបញ្ហាជាតិក្នុងមួយ ។ នេះមានន័យថា ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ត្រូវបានបង្គាប់ឱ្យរស់នៅតាមរបៀបដូចគ្នាទៅនឹងប្រជាជនដែលមិនមែនជាជនជាតិដើម ។ គោលនយោបាយនេះមិនអាចដំណើរការទេ ពីព្រោះជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) មិនចង់ឲ្យបាត់បង់វប្បធម៌ប្រពៃណីរបស់ពួកគេទេ ។

ក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1960 គោលនយោបាយបានកែប្រែធ្វើសមាហរណកម្មមួយ ។ នៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1850 បុរសភាគច្រើនក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ប៉ុន្តែសិទ្ធិបោះឆ្នោតសម្រាប់កុម្មុយនីស្តត្រូវបានផ្តល់ឱ្យជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំងទាំងអស់នោះទេ រហូតដល់ឆ្នាំ1962 ។ ជាផ្នែកមួយនៃការធ្វើសមាហរណកម្ម ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំងទាំងអស់ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យមានសេរីភាពស៊ីវិល ក៏ប៉ុន្តែពួកគេនៅតែត្រូវបានគេរើសអើងឱ្យសម្របសម្រួលការរស់នៅរបស់ពួកគេទៅតាមវប្បធម៌ដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង ។

ក្នុងឆ្នាំ1967 ប្រជាជនអូស្ត្រាលីជាង 90ភាគរយបានបោះឆ្នោត 'គាំទ្រ' នៅក្នុងការធ្វើប្រជាធិបតេយ្យប្រតិស្ឋានស្រ្តីអនុញ្ញាតឲ្យជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) បានរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងជំរឿនប្រជាជន និងលំនៅដ្ឋានរាល់ប្រាំឆ្នាំរបស់អូស្ត្រាលី ។ នេះបង្ហាញថា ប្រជាជនអូស្ត្រាលីភាគច្រើននៅពេលនោះបានគិតថាជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) គួរតែត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិដូចប្រជាជនអូស្ត្រាលីទូទៅដែរ ។

ការពង្រីកគុណតម្លៃរបស់សង្គម បូករួមការតវ៉ាប្រឆាំងរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំងបាននាំឲ្យមានគោលការណ៍ក្នុងការធ្វើសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯងដែលជាគោលការណ៍ដ៏សំខាន់ សម្រាប់ការធ្វើគោលនយោបាយទាក់ទងនឹងជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ។ រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីបានទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់របស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ដែលគួរតែមានសិទ្ធិក្នុងការនិយាយដើម្បីការរីករាលដាលនៃគោលនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌របស់ពួកគេ ។

ការតវ៉ាអំពីសិទ្ធិដីធ្លីបានទទួលការចាប់អារម្មណ៍ជាសាធារណៈនៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ 1960 ដោយសារការធ្វើកូដកម្ម Gurindji នៅ Wave Hill នៅដែនដីភាគខាងជើង ។ អ្នកកសិកម្មសត្វពាហនៈជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង ដែលដឹកនាំដោយលោក Vincent Lingiari បានដើរចេញពីការងារនៅកសិដ្ឋានសត្វពាហនៈ ដើម្បីធ្វើការតវ៉ាលើប្រាក់ខែ និងលក្ខខណ្ឌការងារ ។ សកម្មភាពរបស់ពួកគេបានក្លាយជាមាតិកាសម្រាប់ Eddie Mabo និងអ្នកដទៃទៀតក្នុងការតវ៉ាដើម្បីយកសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី ។

ក្រោមច្បាប់ ស្តីពីសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង (ដែនដីភាគខាងជើង) ឆ្នាំ1976 ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំងត្រូវបានគេផ្តល់ដីឱ្យនៅតំបន់ដាច់ស្រយាលក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1990 សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ខ្ពស់ Mabo និងច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមឆ្នាំ1993 បានទទួលស្គាល់ថាជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) មានសិទ្ធិទាមទារយកដី ដោយផ្អែកលើច្បាប់ និងទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ។

មានភាពចំណែកកាន់តែច្រើនឡើងនៃអូស្ត្រាលីត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដោយយកការកំណត់កម្មសិទ្ធិដីដើម ។ ក្នុងតំបន់ទាំងនេះ សង្គមដែលដឹកនាំដោយប្រពៃណីនៅតែបន្ត ។

នៅខែឧសភាឆ្នាំ1997 របាយការណ៍ស្តីពីនាំពួកគេត្រលប់ទៅលំនៅដ្ឋានវិញ ត្រូវបានលើកយកមកពិភាក្សាក្នុងសភាអូស្ត្រាលី ។ របាយការណ៍នេះគឺជាលទ្ធផល នៃការសាកសួរពីតម្លៃមួយទៅលើការដកយកចំនួន ដ៏ច្រើននៃកុមារជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ចេញពីក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។ កុមារទាំងនេះត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាកូនស្លៀក 'ជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត' ។ ដោយសារលទ្ធផលនៃរបាយការណ៍នេះ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីរាប់ពាន់នាក់បានបង្ហាញការគាំទ្រដល់ជនជាតិដើមភាគតិចអូស្ត្រាលីរបស់ពួកគេ ដោយការដើរហែជាតួសូរមួយ នៅថ្ងៃទី៣១ 'សុំទោស' ថ្នាក់ជាតិលើកទីមួយនៅឆ្នាំ1998 ។

ការសុំទោសចំពោះមនុស្សជំនាន់ជំនាន់ពង្រាត់កូនពីមេ (ឆ្នាំ2008)

នៅថ្ងៃទី13 ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ2008 នាយករដ្ឋមន្ត្រីអូស្ត្រាលីបានធ្វើការសុំទោសជាផ្លូវជាតិ ក្នុងសភាអូស្ត្រាលី ចំពោះមនុស្សជំនាន់ជំនាន់ពង្រាត់កូនពីមេ ដោយថ្លែងតំណាងឱ្យប្រជាជនអូស្ត្រាលីទាំងអស់ ។ លោកបាននិយាយសុំទោសចំពោះជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) នូវការងងឹតព្រះព័ទ្ធដែលគេបានប្រព្រឹត្តលើ កាលពីអតីតកាល ហើយជាពិសេសចំពោះករណីដែលកូនរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ត្រូវបានគេពង្រាត់យកចេញពីឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេ ។

សុន្ទរកថានេះត្រូវបានចាក់ផ្សាយតាមស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍ និងវិទ្យុ ។ ប្រជាជនអូស្ត្រាលីរាប់ពាន់នាក់បានប្រមូលផ្តុំគ្នានៅទីសាធារណៈ និងកន្លែងធ្វើការរបស់ពួកគេដើម្បីស្តាប់សុន្ទរកថាអំពី 'សុំទោស' ។ សុន្ទរកថានេះបានរៀបរាប់ជាផ្លូវការនិងសុំទោសចំពោះភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ។ គឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយឆ្ពោះទៅរកការផ្សះផ្សាររបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) និងដើម្បីធានាថាអំពីអយុត្តិធម៌ទាំងនេះនឹងមិនកើតឡើងទៀតទេ ។ សុន្ទរកថា 'សុំទោស' គឺជាជំហានឆ្ពោះទៅមុខដ៏សំខាន់សម្រាប់ប្រជាជនអូស្ត្រាលីគ្រប់រូប ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ការចូលរួមចំណែកដ៏មានតម្លៃរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) ចំពោះអត្តសញ្ញាណអូស្ត្រាលីត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងអបអរសាទរយ៉ាងទូលំទូលាយ ។ ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះចំរើសស្រែត (Torres Strait) មានមុខតំណែងនាំមុខនៅទូទាំងសង្គមអូស្ត្រាលីរួមមានក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ នយោបាយ សិល្បៈ និងកីឡា ។

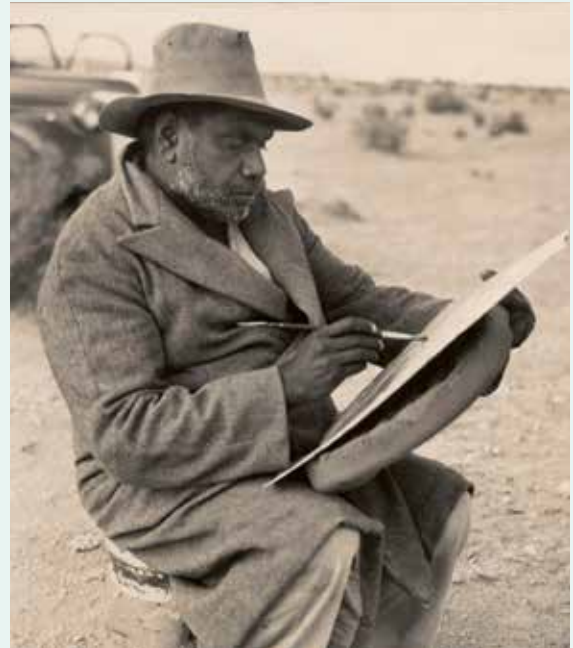
អ្នកសរសេរអក្សរនៅលើមេឃតាមរយៈការសរសេរពាក្យ 'សុំទោស' នៅលើទីក្រុងស៊ីដនី

Albert Namatjira (1902–59)

Albert Namatjira ជាវិចិត្រករជនជាតិអូស្ត្រាលីដ៏ល្បីមួយរូប ដែលបានត្រួតត្រាជីវិតនៃការគូរគំនូរទេសភាពអូស្ត្រាលី ។ កាលនៅក្មេង Albert Namatjira បានបង្ហាញនូវអំណោយពីធម្មជាតិនៃការគូរគំនូរ ។ បើទោះជាគាត់បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលនៅសាលាមានកម្រិតតិចតួច គំនូរគាត់ពណ៌ទឹកបន់គាត់អំពីប្រទេសអូស្ត្រាលីមានការពេញនិយមណាស់ ហើយលក់ដាច់អស់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ។

គាត់ និងភរិយារបស់គាត់ជីវនៅជាតិដើមអាហ្វរីជីនីដ៏បង្អស់ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យក្លាយជាពលរដ្ឋ ។ នេះមានន័យថាពួកគេអាចបោះឆ្នោត ចូលសណ្ឋាគារ និងសាងសង់ផ្ទះនៅគ្រប់ទីកន្លែងដែលពួកគេចូលចិត្ត ។ សញ្ជាតិអូស្ត្រាលីរបស់លោក Albert បានស្តែងអោយឃើញពីការពិតដែលថា ជនជាតិដើមអូស្ត្រាលីដទៃទៀតពុំមានសិទ្ធិទាំងនេះទេ ។

ជីវិតរបស់គាត់បានបង្ហាញទៅដល់ជនជាតិអូស្ត្រាលីដែលមិនមែនជាជនជាតិដើមឲ្យឃើញពីភាពអយុត្តិធម៌នៃច្បាប់ប្រកាន់ពូជសាសន៍ ហើយបានរួមចំណែកឱ្យមានការកែប្រែ សម្រាប់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉េសស្ត្រេត (Torres Strait) ។

Eddie Mabo (1936–92)

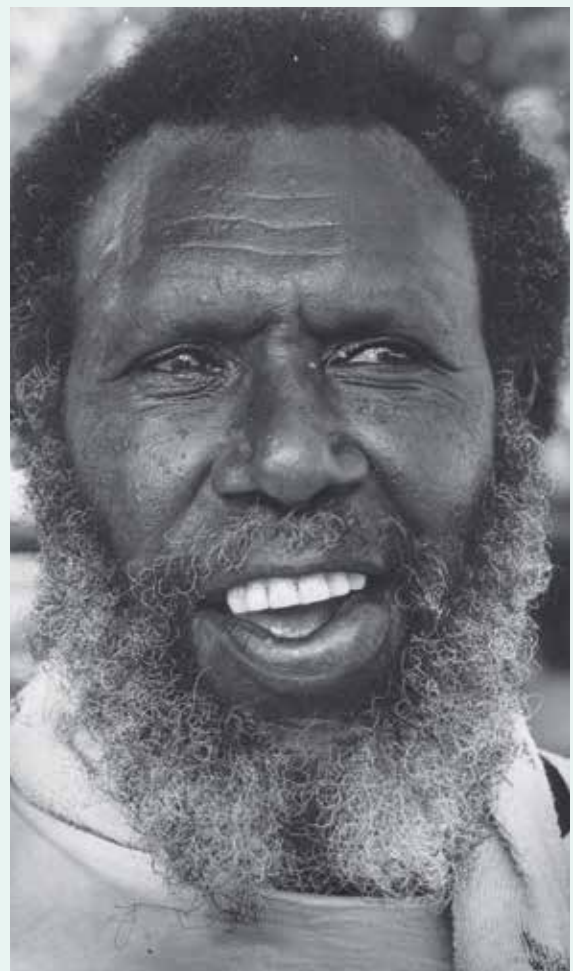
Eddie Koiki Mabo ជាសកម្មជន និងជាអ្នកនាំពាក្យខាងសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើម ។ គាត់កើតនៅលើកោះ Murray លើទឹកដីប្រពៃណីរបស់ប្រជាជន Meriam នៃច្រកសមុទ្រ Torres Strait ។

តាំងពីក្មេងមក គាត់ត្រូវបានគេបង្រៀនយ៉ាងច្បាស់ ថាដើមឈើនិងថ្មណាមួយដែលគូសបញ្ជាក់ពីព្រំប្រទល់ដីរបស់គ្រួសារគាត់ ។

រហូតដល់រយៈកាលច្រើនឆ្នាំក្រោយមក ទើបលោក Eddie បានដឹងថា ស្រុកកំណើតរបស់គាត់ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាទឹកដីរដ្ឋ ស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់អូស្ត្រាលី ហើយមិនមែនជាកម្មសិទ្ធិរបស់គ្រួសារគាត់ទេ ។ គាត់បានធ្វើឲ្យកំហឹងរបស់គាត់ប្រែក្លាយទៅជាសកម្មភាពហើយបានយករឿងក្តីរបស់គាត់ឡើងទៅតុលាការ តំណាងអោយប្រជាជននៅកោះ Murray ។

អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំក្រោយមក នៅក្នុងឆ្នាំ1992 ករណីរបស់លោក Eddie បានឈ្នះនៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ។ សេចក្តីសម្រេចរបស់ Mabo បានសម្រេចជាផ្លូវការថា ប្រសិនបើជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនីអាចបង្ហាញភស្តុតាងថាពួកគេមានទំនាក់ទំនងជាប្រវត្តិសាស្ត្រ និងជាទំនៀមទំលាប់ទៅនឹងទឹកដីរបស់គេ ហើយទំនាក់ទំនងនេះនៅតែមានជាបន្ត ពួកគេអាចទាមទារកម្មសិទ្ធិលើដីនោះបាន បើពុំដូច្នោះទេនោះពួកគេពុំមានសិទ្ធិទាមទារបានឡើយ ។ ការសម្រេចសេចក្តីនេះបានបង្ហាញពីការប្រគល់ទឹកដីជាច្រើនទៅម្ចាស់ដើមវិញ ។

Eddie Mabo ត្រូវបានគេចងចាំចំពោះភាពក្លាហានរបស់គាត់ និងការទទួលបានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមអាហ្វរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉េសស្ត្រេត (Torres Strait) ។

ការធ្វើចំណាកស្រុកពហុវប្បធម៌

នៅអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ1950 និង1960 មានចលនាក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំមួយ ដែលមានការចូលរួមពីជនជាតិអាស៊ីជាច្រើន វិហិត្រីស្វសានា និងក្រុមជាច្រើន ផ្សេងទៀតបានតវ៉ាបញ្ចប់គោលនយោបាយ ‘អូស្ត្រាលីស្បែកស’ ។

នៅឆ្នាំ1958 រដ្ឋាភិបាលបានដកចេញការប្រលងសរសេរតាមអាន ហើយនៅឆ្នាំ1966 អូស្ត្រាលីបានចាប់ផ្តើមទទួលយកជនចំណាកស្រុកជនជាតិអាស៊ីដែលមានជំនាញ និងដែលមិនមែនជាជាតិអឺរ៉ុបដោយសម្រិតសម្រាំង ។ ទីបំផុត ប្រជាជនអូស្ត្រាលីនៅគ្រប់ទីកន្លែងទទួលស្គាល់នូវគុណតម្លៃនៃការរួមបញ្ចូលប្រជាជាតិទាំងអស់ក្នុងកម្មវិធីចំណាកស្រុករបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។

ក្នុងឆ្នាំ1973 គោលនយោបាយ ‘អូស្ត្រាលីស្បែកស’ បានបញ្ចប់ ហើយប្រទេសអូស្ត្រាលីឈរលើមាតិកាពហុវប្បធម៌និយម ។ ចាប់ពីពេលនោះមក រដ្ឋាភិបាលបានលុបចោលនូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យពូជសាសន៍ទាំងអស់ សម្រាប់ការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ ។ នៅឆ្នាំ1975 ក្រោយសង្គ្រាមនៅវៀតណាម ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានទទួលយកចំនួនជនភៀសខ្លួន និងជនចំណាកស្រុកជនជាតិអាស៊ី ដែលប្រជាជនទាំងនោះភាគច្រើនមកពីប្រទេសវៀតណាម ចិន និងឥណ្ឌា ។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ1945 មក មនុស្សរាប់លាននាក់បានមករស់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី បូករួមទាំងជនភៀសខ្លួនជាច្រើនមកពីប្រទេសដែលហែកហូរដោយសង្គ្រាម ។ សព្វថ្ងៃនេះ ជនចំណាកស្រុករបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលីមកពីទូទាំងពិភពលោក ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីមានគោលនយោបាយរួមបញ្ចូលយ៉ាងសកម្ម ដែលមនុស្សគ្រប់រូប គ្រប់សញ្ជាតិ ជនជាតិភាគតិច ឬវប្បធម៌ជាចំណែកមួយនៃសង្គមរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ គោលនយោបាយនេះត្រូវបានបញ្ចូលលើគ្រប់វិស័យនៃសង្គមអូស្ត្រាលី រួមទាំង គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ ទាំងនេះត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងកម្មវិធីសិក្សារបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី តាំងពីកម្មវិធីអប់រំកុមារតូច រហូតដល់សាកលវិទ្យាល័យហើយត្រូវបានអនុវត្តនៅគ្រប់កន្លែងធ្វើការ ។

សិទ្ធិរបស់មនុស្សគ្រប់រូបទទួលបានស្មើភាពគ្នា និងដោយគ្មានការរើសអើងត្រូវបានការពារដោយគណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សអូស្ត្រាលី និងទីភ្នាក់ងារប្រឆាំងការរើសអើងរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅគ្រប់រដ្ឋ និងដែនដី ។ ការរើសអើងជាតិសាសន៍ត្រូវបានថ្កោលទោសជាសាធារណៈ ហើយជាបទឧក្រិដ្ឋស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់ ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលីបានក្លាយជាសង្គមពហុវប្បធម៌ប្រកបដោយភាពសុខដុមរមនា និងការយល់ព្រមទទួលយក ។ វាជាប្រទេសមួយដែលជនចំណាកស្រុក ជនជាតិដើមអូស្ត្រាលី និងអ្នករស់នៅ ដែលកើតក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីអាចមានសេរីភាពក្នុងការស្វែងរកគោលដៅរបស់ពួកគេដោយសុខសន្តិភាព ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Victor Chang (1936–91)

លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Victor Chang គឺជាគ្រូពេទ្យកាត់បេះដូងដ៏ល្បីម្នាក់របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ Victor Peter Chang Yam Him កើតនៅប្រទេសចិនក្នុងឆ្នាំ1936 ហើយបានមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលីនៅពេលគាត់មានអាយុ 15 ឆ្នាំ ។

លោកបានធ្វើការនៅមន្ទីរពេទ្យ St Vincent's ក្នុងទីក្រុងស៊ីដនី ហើយនៅឆ្នាំ1984 គាត់បានបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលដំបូងគេក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលីដែលមានឯកទេសខាងប្រព័ន្ធបេះដូង ។ នៅឆ្នាំ1986 លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Victor Chang បានត្រូវគេបំពាក់គ្រឿងឥស្សរិយយស Companion of the Order of Australia ។

លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Victor ដោយមានការព្រួយបារម្ភអំពីការខ្វះខាតអ្នកបរិច្ចាគបេះដូង គាត់បានចាប់ផ្តើមបង្កើតបេះដូងសិប្បនិម្មិតដែលវាស្ទើរតែនឹងត្រូវបានសម្រេចទៅហើយ នៅពេលលោកវេជ្ជបណ្ឌិតត្រូវបានសម្លាប់យ៉ាងខ្លោចផ្សា ក្នុងឆ្នាំ1991 ។

មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវថ្មីមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីជាការចងចាំអំពីគាត់ ។ គាត់ត្រូវបានគេចងចាំលើឯកទេសជំនាញ ភាពសុទ្ធិនិយម និងការច្នៃប្រឌិតរបស់គាត់ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ទំព័រទាំងនេះបានផ្តល់ជូនលោកអ្នកឲ្យបានឃើញត្រួសៗប៉ុណ្ណោះអំពីសាច់រឿងប្រទេសអូស្ត្រាលីរបស់យើង ។ យើងសូមស្វាគមន៍លោកអ្នកមកធ្វើជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលី ហើយសូមអញ្ជើញការចូលរួមយ៉ាងពេញទំហឹងរបស់លោកអ្នកក្នុងប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យប្រកបដោយសន្តិភាពរបស់យើង ។

ក្នុងនាមជាពលរដ្ឋម្នាក់ លោកអ្នកនឹងទទួលបានការទទួលខុសត្រូវ និងមានបុព្វសិទ្ធិ ដូចគ្នាទៅនឹងពលរដ្ឋអូស្ត្រាលីដទៃទៀត ហើយទទួលបានការគាំទ្ររបស់ លោកអ្នក ក្នុងនាមជាសមាជិកពេញលេញក្នុងសហគមន៍អូស្ត្រាលី ។ លោកអ្នកនឹងចូលរួមចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវក្នុងការជួយកែលម្អអនាគតរបស់ប្រទេស អូស្ត្រាលី ហើយយើងនឹងទន្ទឹងរង់ចាំការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់លោកអ្នកនៅក្នុងគម្រោងថ្នាក់ជាតិនេះ ។

សន្ទានុក្រមនៃផ្នែកដែលមិនយកមកប្រឡង

អត្ថបទទូទៅ

បុគ្គលម្នាក់ដែលធ្វើជាតំណាង ឬផ្សេងៗទៀតពីប្រទេសរបស់ខ្លួន ឬក៏សកម្មភាពណាមួយ

គណៈកម្មការ

មនុស្សមួយក្រុមដែលគេជ្រើសមកដើម្បីធ្វើការសម្រេចនានា ឧទាហរណ៍ ការសម្រេចស្តីពីថាតើក្រុមហ៊ុនមួយគួរតែត្រូវបានគ្រប់គ្រង និងប្រតិបត្តិការតាមរបៀបណា

សាលាមានកន្លែងស្នាក់នៅ និងអាហារ

សាលាដែលកូនសិស្សអាចស្នាក់នៅ និងពុំចាំបាច់ត្រលប់ទៅផ្ទះពេញមួយត្រីមាសសិក្សា

តំបន់ព្រៃ

ជនបទអូស្ត្រាលីដែលពុំទាន់មានគេអភិវឌ្ឍនៅឡើយ

កសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វពាហនៈ

កសិដ្ឋានដ៏ធំមួយដែលសំរាប់ចិញ្ចឹមសត្វពាហនៈ

ធម្មនុញ្ញ

ឯកសារផ្លូវការស្តីពីសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវ

មូលដ្ឋានរួម

ចំណុចចំណាប់អារម្មណ៍រួម

ទាហានកេណូ

ទាហានដែលមិនបានជ្រើសរើសចូលរួមកងកម្លាំងការពារ ប៉ុន្តែត្រូវតែចូលរួមនៅពេលមានសង្គ្រាម

ដីរដ្ឋ

ដីដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ

កម្មវិធីសិក្សា

មុខវិជ្ជាផ្សេងៗ ឬប្រធានបទនានានៅក្នុងវគ្គសិក្សាណាមួយ

ក្រពោកយ៉ាក

ដោយមិនបានប្រាក់កាស ឬវិធីនៃការរកលុយ

ឧបករណ៍ភ្លេង didgeridoo

ឧបករណ៍ដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកឥណ្ឌូឡូនី ដែលធ្វើមកពីមែកឈើដែលមានប្រហោងនៅកណ្តាលដីវែង

ការប្រតិបត្តិប្រកបដោយយុត្តិធម៌

ការគោរពបទបញ្ញត្តិនានា និងមិនឱ្យមានការទទួលបានប្រយោជន៍ដោយអយុត្តិធម៌ ឬ ការប្រព្រឹត្តដោយយុត្តិធម៌ និងស្មោះត្រង់មកលើមនុស្ស

បុរស និងស្ត្រីបម្រើក្នុងផ្ទះទាំងពីរដែលបានបាត់បង់ជីវិត

ទាហានប្រុស និងស្ត្រីដែលបានស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម ឬសមរភូមិ

បង្កើត

កសាង ឬបង្កើត

ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP)

តម្លៃនៃគ្រប់ទំនិញ និងសេវាកម្មទាំងអស់ដែលគេផលិតចេញ និងធ្វើឡើងក្នុងប្រទេសមួយក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ

រយៈពេលវែងដែលមានកម្ដៅខ្លាំង

អាកាសធាតុក្ដៅខ្លាំងលើសពីពីរថ្ងៃជាប់គ្នាឡើងទៅ

អំពើក្បត់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ

បទល្មើសទ្រព្យទណ្ឌដ៏ធ្ងន់ធ្ងរមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប៉ុនប៉ងផ្តល់រំលឹរដ្ឋាភិបាល

រូបតំណាងល្បីល្បាញ

រូបភាពដែលជាតំណាង និងមានឈ្មោះល្បី

រូបតំណាងជាតិដើមដែលជារូបតំណាងល្បីល្បាញ

សិល្បៈដែលមានតែមួយ និងជាតំណាងរបស់ជនជាតិដើមអាហ្វូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉ូសត្រេត (Torres Strait)

នៃជនជាតិដើម

ជនជាតិដើមអាហ្វូរីជីនី និង/ឬជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉ូសត្រេត (Torres Strait) នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី

ដីធ្លីល្វើយ

ផ្ទៃដីដីធ្លីមួយ

ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ

ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗមួយក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ

សិទ្ធិកាន់កាប់ដីពីកំណើត

សិទ្ធិដើមដែលចែងថាជនជាតិដើមអាហ្វូរីជីនី និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះទ័ររ៉ូសត្រេត (Torres Strait) មានសិទ្ធិកាន់កាប់ទឹក និងដី ដែលត្រូវបានដាក់សម្រេចនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់អូស្ត្រាលី

ប្រវត្តិសាស្ត្រនិទាន

ការដំណាលតៗគ្នានៃព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងកន្លងមក

អ្នកត្រួសត្រាយផ្លូវ

អ្នកដែលបានមករស់នៅ និងបានមកដល់មុនគេបង្អស់នាសម័យមុន អំឡុងជំនាន់ការតាំងទីលំនៅដ្ឋានរបស់អាណានិគម

ការធ្វើជាតំណាងក្នុងនរោបាយ

តំណាងដោយអ្នកនរោបាយមួយរូបនៅក្នុងរដ្ឋសភា

ការកាត់ទោស

ការកាត់ទោសដោយសម្រេចដោយចៅក្រមមួយរូប ដូចជាវាយពេលដែលត្រូវជាប់គុក ដោយសារអ្នកនោះត្រូវបានគេរកឃើញថាមានទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ

ប្រាក់ឈ្នួលកំណត់

ដើម្បីសម្រេចលើចំនួនប្រាក់ដែលបុគ្គលិកនានាត្រូវទទួលបានសម្រាប់ការងាររបស់ពួកគេ

កំណែទម្រង់សង្គម

ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងផ្សេងៗដល់សង្គមបន្តិចបន្តួច ជាងការធ្វើបដិវត្តន៍

ពិធីបុណ្យសពរដ្ឋ

ការបុណ្យសពដែលចំណាយប្រាក់ដោយរដ្ឋាភិបាលដើម្បីគោរពដល់បុគ្គលមួយរូបនោះ ដែលបានផ្តល់ការរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់មួយដល់ប្រជាជាតិ

របងចម្រើង

របងចម្រើងដាក់ឡើងដោយប្រើបង្គោលឈើ ឬស្នឹង

អ្នកគ្រួសារសត្វពាហនៈ

កម្មករដែលគេជួយមកថែរក្សាសត្វពាហនៈ

កូដកម្ម

ពេលដែលបុគ្គលិកនានាឈប់ធ្វើការ ឧទាហរណ៍ ដើម្បីតវ៉ាពីប្រាក់បៀវត្ស ឬក្របខណ្ឌ ស្ថានភាពការងាររបស់ពួកគេ

សិទ្ធិបោះឆ្នោត

សិទ្ធិបោះឆ្នោតនៅក្នុងការបោះឆ្នោតនានាជាសាធារណៈ

បានស្បថចូល

ការទទួលចូលទៅក្នុងការិយាល័យរដ្ឋក្នុងពិធីផ្លូវការណាមួយ

ដំណើរនៃជីវិត

ឋានៈក្នុងសង្គម ឬប្រវត្តិ ការងារ តំណែង

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម

ភាពជាពលរដ្ឋអូស្ត្រាលី

ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមអំពីរបៀបចូលជាសញ្ជាតិអូស្ត្រាលី សូមមើលរ៉ូបសាយ www.citizenship.gov.au ។

ប្រទេសអូស្ត្រាលី

លោកអ្នកអាចទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីប្រទេសអូស្ត្រាលី តាមរយៈឯកសារនៅតាមបណ្តាញយើងនៅតំបន់លោកអ្នក ។ ទំព័ររ៉ូបសាយដូចខាងក្រោមក៏អាចផ្តល់ជូនព័ត៌មានដែលមានប្រយោជន៍ផងដែរ ៖

- អំពីប្រទេសអូស្ត្រាលី www.australia.gov.au
- ប្រទេសអូស្ត្រាលីដោយសង្ខេប www.dfat.gov.au

កម្មវិធី និងសេវាកម្មនានារបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីកម្មវិធី និងសេវាកម្មនានារបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី សូមចូលមើល www.australia.gov.au

សមាជិកសភាតំណាងរាស្ត្រ ឬព្រឹទ្ធសភាសហព័ន្ធ

សមាជិកសភាសហព័ន្ធប្រចាំតំបន់ ឬព្រឹទ្ធសភាមូលដ្ឋានប្រចាំរដ្ឋ ឬដែនដីរបស់លោកអ្នក មានព័ត៌មានមួយចំនួនស្តីពីកម្មវិធី និងសេវាកម្មនានារបស់រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី ។

បញ្ជីរាយឈ្មោះសមាជិកសភាតំណាងរាស្ត្រ និងព្រឹទ្ធសភាអាចរកបាននៅទំព័ររ៉ូបសាយ www.aph.gov.au ។

អង្គការរដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីអង្គការរដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីនានាដែលអ្នកចង់ដឹងនៅក្នុងសៀវភៅព័ត៌មានដែលមាននៅតាមបណ្តាញរ៉ូបសាយដូចខាងក្រោម ៖

- កងកម្លាំងការពារជាតិអូស្ត្រាលី www.defence.gov.au
- គណៈកម្មការរៀបចំការបោះឆ្នោតអូស្ត្រាលី www.aec.gov.au
- ប៉ូលីសសហព័ន្ធអូស្ត្រាលី www.afp.gov.au
- គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សអូស្ត្រាលី www.humanrights.gov.au
- គណៈកម្មការកីឡាអូស្ត្រាលី www.sportaus.gov.au
- ក្រសួងពន្ធដារអូស្ត្រាលី www.ato.gov.au
- នាយកដ្ឋានរំលឹកវិញ្ញាណខ័ណ្ឌកងទ័ពបាត់បង់ជីវិតក្នុងសង្គ្រាម www.awm.gov.au
- ធនាគារបម្រុងអូស្ត្រាលី www.rba.gov.au

អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានាដោយយោងទៅលើសៀវភៅព័ត៌មានទាំងនេះ សូមចូលមើលរូបសាធារណៈខាងក្រោម ៖

- មូលនិធិ Bradman អូស្ត្រាលី www.bradman.com.au
- អង្គការជួយស្ត្រីរូសនៅពេលឆ្លងសម្រាលកូន Hamlin Fistula www.hamlinfistula.org
- សេវាពេទ្យតាមផ្លូវអាកាសនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី www.flyingdoctor.org.au
- សាលារៀនតាមវិទ្យុ www.schoolair-p.schools.nsw.edu.au
- អាជ្ញាធរទំនប់វ៉ាអ៊ីស្ត្រូអ៊ីសនៅក្នុងព្រល www.snowyhydro.com.au
- មូលនិធិ Fred Hollows www.hollows.org
- មជ្ឈមណ្ឌលបេតិកភណ្ឌពិភពលោករបស់ UNESCO whc.unesco.org
- អង្គការសហប្រជាជាតិ www.un.org
- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជម្ងឺបេះដូង Victor www.victorchang.edu.au
- អង្គការស្ម័គ្រចិត្តអូស្ត្រាលី www.volunteeringaustralia.org

រូបសាធារណៈផ្សេងៗទៀត

សូមស្វែងរកក្នុងទំព័ររូបសាធារណៈខាងក្រោមដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមលើប្រធានបទដូចមានខាងក្រោមនេះ ៖

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញអូស្ត្រាលី www.aph.gov.au
- ជនជាតិអូស្ត្រាលីឆ្នើមប្រចាំឆ្នាំ www.australianoftheyear.org.au
- របាយការណ៍ 'នាំពួកគេមកផ្ទះវិញ' www.humanrights.gov.au
- សួនឧទ្យាន និងទីកន្លែងបម្រុងរបស់កុំម៉ង់ដូ www.environment.gov.au
- សុវត្ថិភាពអនឡាញ www.esafety.gov.au
- ការគាំទ្រប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សានៅក្នុងផ្ទះ និងក្នុងគ្រួសារ www.respect.gov.au, www.1800respect.org.au
www.dss.gov.au/women/help-is-here-campaign
- ជនជាតិអូស្ត្រាលីដែលឈឺឈ្មោះ ៖ វេទនាក្រមនៃជីវិតអូស្ត្រាលី adb.anu.edu.au
- បញ្ជីរាយឈ្មោះនៃពង្រាងច្បាប់នានាដែលកំពុងពិភាក្សាក្នុងសភា www.aph.gov.au
- សភាអូស្ត្រាលី www.aph.gov.au
- ការវិវាទដោះស្រាយរបស់រដ្ឋ www.peo.gov.au
- ថ្ងៃបុណ្យសាធារណៈ www.australia.gov.au
- ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ humanrights.gov.au
- ការសុំអភ័យទោសចំពោះជនជាតិដើមអាហ្វ្រិកាំង និងជនជាតិដើមរស់នៅតាមកោះ ចំរើសត្រែត (Torres Strait) របស់អូស្ត្រាលី www.australia.gov.au

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់ក្រសួងកសិកម្ម ធនធានទឹក និងបរិស្ថាន ៖

ទំព័រទី50 ព្រៃហេម៉ាស Tasmania

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់ក្រសួងសន្តិសុខជាតិ ៖

ទំព័រទី5 ពិធីចូលសញ្ជាតិនៅសាលា Albert Hall ទីក្រុងកង់បេរ៉ា

ទំព័រទី5 សំបុត្រសញ្ជាតិអូស្ត្រាលី

ទំព័រទី11 ពិធីដុតស្លឹកឈើ ទីក្រុងកង់បេរ៉ា

ទំព័រទី34 គ្រួសារនៅក្នុងពិធីចូលសញ្ជាតិអូស្ត្រាលី ទីក្រុងកង់បេរ៉ា

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់នាយកដ្ឋានតម្កល់ឯកសារជាតិអូស្ត្រាលី ៖

ទំព័រទី51 កុមារនៅកន្លែងចិញ្ចឹមចៀម រដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍-សាលារៀនតាមរ៉ិឡូ រូបភាពថតនៅឆ្នាំ1962 (លេខយោង ៖ A1200:L42511)

ទំព័រទី60 លោក Dick Smith ប្រធានអាជ្ញាធរអាកាសចរណ៍ស៊ីវិល ឆ្នាំ1991 (លេខយោង ៖ A6135:K23/5/91/1)

ទំព័រទី65 ផែនទីប្រទេសហូឡង់ថ្មីរបស់លោក Abel Tasman ឆ្នាំ1644 (លេខយោង ៖ A1200:L13381)

ទំព័រទី68 រូបភាពប្រវត្តិសាស្ត្រពីការសម្រុកកម្មសាលាប្រទេសអូស្ត្រាលី ឆ្នាំ1851 (លេខយោង ៖ A1200:L84868)

ទំព័រទី70 អ្នកជិះសត្វអូដូ 'ជនជាតិអាហ្គានីស្ថាន' នៅតំបន់ដាច់ស្រយាលប្រទេសអូស្ត្រាលី (លេខយោង ៖ A6180:25/5/78/62)

ទំព័រទី77 លោក Edward 'Weary' Dunlop នៅក្នុងការិយាល័យរបស់គាត់ ឆ្នាំ1986 (លេខយោង ៖ A6180:1/9/86/12)

ទំព័រទី78 ជនចំណាកស្រុកជនជាតិអឺរ៉ុបមកដល់ប្រទេសអូស្ត្រាលី អ្នកកាប់អំពៅ ជនជាតិអឺរ៉ុបឡើងជិះកប៉ាល់ឈ្មោះ Flaminia នៅក្រុងខេន ឆ្នាំ1955 (លេខយោង ៖ A12111:1/1955/4/97)

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់បណ្ណាល័យជាតិអូស្ត្រាលី ៖

ទំព័រទី53 រូបភាពលោកស្រី Judith Wright បានបោះពុម្ពផ្សាយនៅទសវត្សឆ្នាំ 1940 (លេខយោង ៖ A6180: nla.pic-an29529596)

ទំព័រទី65 កងនាវាទីមួយនៅឆែកសមុទ្រទីក្រុងស៊ីដនី ថ្ងៃទី27 ខែមករា ឆ្នាំ1788 ដែល គូរដោយលោក John Allcot ឆ្នាំ1888 – 1973 (លេខយោង ៖ nla.pic-an7891482)

ទំព័រទី66 រូបភាពលោកស្រី Caroline Chisholm ដែលបោះពុម្ពផ្សាយដោយ Thomas Fairland ឆ្នាំ1888 – 1973 (លេខយោង ៖ nla.pic-an9193363)

ទំព័រទី71 រូបភាពលោកស្រី Catherine Helen Spence ដែលបោះពុម្ពផ្សាយ ទសវត្សឆ្នាំ1890 (លេខយោង ៖ nla.pic-an14617296)

ទំព័រទី74 លោក John Simpson Kirkpatrick និង សត្វលាបរបស់គាត់ Gallipoli ឆ្នាំ1915 (លេខយោង ៖ nla.pic-an24601465)

ទំព័រទី76 រូបភាពរបស់លោក Charles Edward Kingsford Smith ដែលបោះពុម្ពផ្សាយរវាងឆ្នាំ1919 និង 1927 (លេខយោង ៖ nla.pic-vn3302805)

ទំព័រទី81 រូបភាពរបស់លោក Albert Namatjira នៅបេសកម្ម Hermannsburg រដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងជើង ដែលបោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ1946 ឬក៏1947 ដោយលោក Arthur Groom (លេខយោង ៖ nla.pic-an23165034)

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់ហាងថតរូប iStock ៖

ក្របស្បែករោ ផ្កា Mimosa នៅរដ្ឋវិគត្រី Mimosa ©iStockphoto.com/ST-art (លេខយោង ៖ 1135566007)

ទំព័រទី6 មេសត្វកង់កាវូ និងកូននៅឈូងសមុទ្រ Lucky Bay រដ្ឋអូស្ត្រាលីខាងលិច ©iStockphoto.com/NeoPhoto (លេខយោង ៖ 1142608453)

ទំព័រទី9 បឹង Hume រដ្ឋវិចត្រីយ៉ា ©iStockphoto.com/tsvibrav (លេខយោង ៖ 675826394)

ទំព័រទី15 ក្បួនអូដូឈូងខ្មៅអូស្ត្រាលី ©iStockphoto.com/Alicat (លេខយោង ៖ 173691056)

- ទំព័រទី17 ទង់ជាតិអូស្ត្រាលី ©iStockphoto.com/davidf (លេខយោង : 471630390)
- ទំព័រទី19 ក្រុមពហុជនជាតិនៃសិស្សកុមារីសាលាបឋមសិក្សា ©iStockphoto.com/FatCamera (លេខយោង : 877714382)
- ទំព័រទី23 មន្ទីរសភាអូស្ត្រាលី ទីក្រុងកង់បេរ៉ា ©iStockphoto.com/felixR (លេខយោង : 157193181)
- ទំព័រទី33 ក្រុមមនុស្ស ©iStockphoto.com/davidf (លេខយោង : 913541808)
- ទំព័រទី36 ញញួរ និងជញ្ជីងយុត្តិធម៌ ©iStockphoto.com/studiocasper (លេខយោង : 1004781908)
- ទំព័រទី37 ក្រុមចម្រុះ ©iStockphoto.com/SolStock (លេខយោង : 1203934273)
- ទំព័រទី39 អគ្គិភ័យនៅ Green Wattle Creek រដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍ ប្រទេសអូស្ត្រាលី ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2019 ©iStockphoto.com PetarBelobrajdic (ref: 1198579743) 10096388)
- ទំព័រទី47 ឧបករណ៍ក្លែង didgeridoos ផាត់ពណ៌ដោយដៃ ©iStockphoto.com/lore (លេខយោង : 185011099)
- ទំព័រទី48 ឆ្នេរសមុទ្រ Bondi ទីក្រុងស៊ីដនី ©iStockphoto.com/Edd Westmacott (លេខយោង : 191095176)
- ទំព័រទី49 រោងឆ្នោតអូប៉េរ៉ាទីក្រុងស៊ីដនី រដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍ ©iStockphoto.com/slowstep (លេខយោង : 607986870)
- ទំព័រទី50 សួនឧទ្យានជាតិ Uluru-Kata Tjuta ដែនដីខាងជើង ©iStockphoto.com/bennymarty (លេខយោង : 1184425004)
- ទំព័រទី63 ភ្នំ Uluru ដែនដីភាគខាងជើង ©iStockphoto.com/simonbradfield (លេខយោង : 539027478)
- ទំព័រទី64 សិល្បៈគំនូរលើថ្មរបស់ជនជាតិដើមអាបូរីជីនី – ត្រី Saratoga ©iStockphoto.com/Alpen Gluehen (លេខយោង : 2761924)
- ទំព័រទី75 ជញ្ជាំងរំលឹកវិញ្ញាណខ្លួនយុទ្ធជនស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម ទីក្រុងកង់បេរ៉ា ©iStockphoto.com/ Matt Palmer (លេខយោង : 1125736631)

រូបភាពដែលទទួលបានដូចខាងក្រោមនេះជាអំណោយរបស់ហាងថតរូប Shutterstock ៖

- ទំព័រទី7 អ្នករាំប៉ាជនជាតិដើម នៅពិធីបុណ្យ Homeground ទីក្រុងស៊ីដនី©shutterstock.com/PomInOz (លេខយោង : 345113882)
- ទំព័រទី21 អ្នកបោះឆ្នោត ©shutterstock.com/Nils Verseemann (លេខយោង : 446229916)
- ទំព័រទី31 តុលាការជាន់ខ្ពស់អូស្ត្រាលី ©shutterstock.com/Greg Brave (លេខយោង : 1051621895)

រូបភាពផ្សេងទៀតដែលទទួលបានជាអំណោយរបស់ពីបុគ្គល/អង្គការនានា ៖

- ទំព័រទី24 ច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញកុម្មុយនីស្តអូស្ត្រាលី ឆ្នាំ1900 ៖ ច្បាប់រដ្ឋកំណត់ត្រាសាធារណៈដើម រូបភាពអំណោយនៃកន្លែងប្រមូលរក្សាទុកវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍កន្លែងប្រមូលរក្សាទុកវត្ថុសិល្បៈនៅមន្ទីរសភា ក្រសួងសេវាសភា ទីក្រុងកង់បេរ៉ា ACT
- ទំព័រទី40 រូបភាពកោះ Heard និង McDonald រូបភាពអំណោយរបស់នាយកដ្ឋានអន្តរាគមន៍ទឹកអូស្ត្រាលី © Commonwealth of Australia, photograph by L. E. Large (លេខយោង : 1892A2)
- ទំព័រទី52 លោក Donald Bradman រូបភាពអំណោយរបស់សារមន្ទីរកីឡាគ្រីលីត Bradman ។ ទំព័រទីលោក Donald Bradman កំពុងពាក់មួកកីឡាបាល់ប្រដាល់ និងបានយកទៅប្រកួតនៅរដ្ឋប្រកួត អូស្ត្រាលីឆ្នាំ1931-32 ។
- ទំព័រទី54 វេជ្ជបណ្ឌិត Fiona Wood សមាជិកគណៈកម្មាធិការនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី រូបភាពអំណោយរបស់ក្រុមប្រឹក្សាទិវាបុណ្យជាតិអូស្ត្រាលី
- ទំព័រទី55 សាស្ត្រាចារ្យ Fred Hollows រូបភាពអំណោយរបស់មូលនិធិ Fred Hollows ថតដោយលោក Frank Violi
- ទំព័រទី56 វេជ្ជបណ្ឌិត James Muecke សមាជិកគណៈកម្មាធិការនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី រូបភាពអំណោយរបស់គណៈកម្មការជនជាតិអូស្ត្រាលីឆ្នើមប្រចាំឆ្នាំ ។
- ទំព័រទី56 សាស្ត្រាចារ្យ Michelle Simmons រូបភាពអំណោយរបស់ក្រុមប្រឹក្សាទិវាបុណ្យជាតិអូស្ត្រាលី
- ទំព័រទី61 វេជ្ជបណ្ឌិត Catherine Hamlin AC រូបភាពអំណោយរបស់មូលនិធិជំនួយ និងសង្គ្រោះស្ត្រីមានរបួសនៅពេលឆ្លងទន្លេ Hamlin
- ទំព័រទី71 លោក Lord Lamington ថ្លែងសុន្ទរកថាទៅកាន់ហ្វូងមនុស្សនៅថ្ងៃបង្កើតសហព័ន្ធ ទីក្រុងព្រីសប៊ែន ឆ្នាំ1901 រូបថតអំណោយរបស់បណ្ណាល័យជាតិនៃរដ្ឋឆ្នើមស្តេច ថតដោយលោក H.W. Mobsby (លេខយោង : 47417)
- ទំព័រទី72 Edith Cowan រូបភាពអំណោយរបស់សារមន្ទីរជាតិអូស្ត្រាលី
- ទំព័រទី73 Dorothea Mackellar រូបភាពអំណោយរបស់បណ្ណាល័យរដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍
- ទំព័រទី76 កន្លែងផ្តល់អាហារមិនគិតថ្លៃ រូបភាពអំណោយរបស់បណ្ណាល័យរដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍ (Mitchell Library) ។ ទីសិស្សសាលាតម្រង់ជួរចាំយកស៊ុប និងចំណិតនំប៉័ងដោយមិនគិតថ្លៃ សាលារដ្ឋ Belmore North រដ្ឋញ៉ូវសៅវ៉ែលស៍ ថ្ងៃទី2 ខែសីហា ឆ្នាំ1934 ថតដោយលោក Sam Hood (លេខយោង : H&A 4368)
- ទំព័រទី77 ទាហានរបួសនៅតាមផ្លូវ Kokoda រូបភាពអំណោយរបស់មន្ទីរវិញ្ញាណខ្លួនយុទ្ធជនស្លាប់ក្នុងសង្គ្រាម (លេខយោង : 014028)
- ទំព័រទី81 លោក Eddie Mabo រូបភាពដែលផ្តិតឡើងវិញដោយមានការអនុញ្ញាតពី Bernita និង Gail Mabo
- ទំព័រទី82 វេជ្ជបណ្ឌិត Victor Chang រូបភាពអំណោយរបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវបេដុង Victor Chang

កំណត់សម្គាល់

